

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

АДВОКАТУРА УКРАЇНИ – АЛЬБОМ СХЕМ

Наочний посібник для курсантів та студентів

Одеса 2014

УДК 347.965 (477)я7
ББК 67.76я7
Т.191

Наочний посібник (альбом схем) з навчальної дисципліни «Адвокатура України» для курсантів та студентів.

Матеріали наочного посібника (альбому схем) з навчальної дисципліни «Адвокатура України» для курсантів та студентів обговорено та схвалено на розширеному засіданні кафедри ІТЗ ОВС та СТ ФПФПТМ протокол № 7 від «04» грудня 2014 року.

Матеріали наочного посібника (альбому схем) з навчальної дисципліни «Адвокатура України» для курсантів та студентів обговорено та рекомендовано до друку вченою радою ФПФПТМ протокол № 4 від «10» грудня 2014 року.

Матеріали наочного посібника (альбому схем) з навчальної дисципліни «Адвокатура України» для курсантів та студентів обговорено та рекомендовано до друку навчально-методичною радою Одеського державного університету внутрішніх справ протокол № 1 від «15» грудня 2014 року.

Автори:

Аносенков А.А.; Балтовський О.А.; Дришлюк В.І; Журавель А.В.; Ізбаш К.С.; Косаревська О.В.; Курбанов Я.Л. / за заг. ред. О.В. Косаревської.

Рецензенти:

О.С. Цокур – завідувач кафедри педагогіки ФРГФ Одеського Національного університету ім. І.І. Мечникова, доктор педагогічних наук, професор.

О.М. Цільмак – професор кафедри криміналістики, судової медицини та психіатрії Одеського державного університету внутрішніх справ, д.ю.н., доцент.

Н.А. Рудницька – голова кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури Одеської області.

О.М. Скрябін – адвокат Запорізької обласної колегії адвокатів, к.ю.н., доцент.

У підготовці альбому схем взяв участь:

О.О. Рудий – студент юридичного факультету Одеського державного університету внутрішніх справ, спеціаліст.

Адвокатура України (альбом схем): наочн. пос. / колектив авторів за загальною редакцією О.В. Косаревської. – Одеса: ОДУВС, 2014. - 202 с.

Наочний посібник (альбом схем) підготовлено на підставі аналізу сучасної наукової думки, стосовно забезпечення особі права на отримання правової допомоги та імплементації новацій в адвокатській діяльності, закріплених в: ЗУ «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», кримінального процесуального законодавства, ЗУ «Про надання безоплатної правової допомоги» тощо, вивчення діяльності практикуючих адвокатів Одеської ради адвокатів, особистого педагогічного досвіду. Альбом схем подано у 9 розділів, 29 підрозділів у вигляді структурованих ілюстрованих схем, узагальнюючих таблиць та додатків, які містять: глосарій адвоката, показчик до ЗУ «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», зразки процесуальних документів, за допомогою яких висвітлюються: міжнародний аспект становлення і розвитку адвокатури в світі, чинники виникнення та етапи розвитку, організаційно-правові засади адвокатури України, особливості процесуальної діяльності адвокатів у судочинстві, огляд сучасних світових систем адвокатури.

Загальний обсяг наочного посібника 202 с.

Для курсантів, студентів та викладачів Одеського державного університету внутрішніх справ.

ЗМІСТ

1.ПЕРЕДМОВА

2.СТРУКТУРА АЛЬБОМУ-СХЕМ.

РОЗДІЛ І. СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК АДВОКАТУРИ В СВІТІ: МІЖНАРОДНИЙ АСПЕКТ. (Косаревська О.В.).

1.1. ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ІНСТИТУТУ АДВОКАТУРИ В СВІТІ.

- 1.1.1. Первинні паростки адвокатури у стародавніх народів
- 1.1.2. Стародавній Китай.
- 1.1.3. Стародавня Туреччина.
- 1.1.4. Стародавній Єгипет.
- 1.1.5. Давні Іудеї.
- 1.1.6. Давня Індія.
- 1.1.7. Особливості адвокатури Стародавньої Греції
- 1.1.8. Форми правового захисту в судах Стародавньої Греції і Риму
- 1.1.9. Зародження інституту адвокатури у Стародавній Греції і Римі
- 1.1.10. Видатні оратори Стародавньої Греції
- 1.1.11. Особливості адвокатури у Стародавньому Римі
- 1.1.12. Етапи розвитку адвокатської професії в Римі
- 1.1.13. Римська адвокатура за часів імперії
- 1.1.14. Загальна характеристика адвокатури у Середні віки (V – поч. XVI ст.).
- 1.1.15. Форми станової організації Франції, Англії, Німеччини, США, Канади.
- 1.1.16. Порівняльний аналіз вимог для набуття адвокатської професії
- 1.1.17. Гонорарна політика адвокатської діяльності середньовіччя

1.2. ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ. СУЧАСНІ СВІТОВІ СИСТЕМИ АДВОКАТУРИ.

- 1.2.1. Загальні положення про Європейський суд з прав людини.
- 1.2.2. Процесуальний порядок розгляду справ у Європейському суді з прав людини.
- 1.2.3. Сучасні світові системи адвокатури (Франція, США, Німеччина, Англія). Відмінності у статусі адвокатури в іноземних державах.

РОЗДІЛ ІІ. АДВОКАТУРА УКРАЇНИ: ЧИННИКИ ВИНИКНЕННЯ ТА ЕТАПИ РОЗВИТКУ. (Балтовський О.А., Косаревська О.В.).

2.1. ЕТАПИ РОЗВИТКУ ІНСТИТУТУ АДВОКАТУРИ В УКРАЇНІ.

- 2.1.1. Адвокатура в період Київської Русі (IX-XIII ст.).
- 2.1.2. Адвокатура в період Козаччини (XIV-XVI ст.).
- 2.1.3. Адвокатури в період Київської Русі (IX-XIII ст.) та Козаччини (XIV-XVI ст.).
- 2.1.4. Адвокатура України на західно-українських землях в період з XIV-XVIII ст.
- 2.1.5. Адвокатура України за часів Царської Росії.
- 2.1.6. Адвокатура України в революційний період 1917-1919 р.р.

2.1.7. Нормативне регулювання діяльності адвокатури в період з 1920 по 1979 р.р.

2.1.8. Нормативне регулювання діяльності адвокатури в період з 1980 по 2012 р.р.

2.2. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «АДВОКАТУРА УКРАЇНИ».

2.2.1. Методологічні засади навчальної дисципліни «Адвокатура України»: мета, предмет, завдання.

2.2.2. Міждисциплінарні зв'язки з навчальними дисциплінами, що вивчалися на I-му курсі.

2.2.3. Зв'язок навчальної дисципліни «Адвокатура України» з навчальними дисциплінами процесуальних циклів, що будуть вивчатись на III курсі.

РОЗДІЛ III. АДВОКАТУРА УКРАЇНИ: ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ. (Косаревська О.В.).

3.1. АДВОКАТУРА УКРАЇНИ: ПОНЯТТЯ, ПРИНЦИПИ ТА ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ.

3.1.1. Поняття та принципи Адвокатури України.

3.1.2. Нормативне регулювання діяльності адвокатури України.

3.1.3. Сутність адвокатської діяльності.

3.1.4. Вимоги для набуття права на заняття адвокатською діяльністю.

3.1.5. Адвокатура України серед інших інститутів захисту прав людини.

3.2. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ФОРМИ ДІЯЛЬНОСТІ АДВОКАТУРИ В УКРАЇНІ: ВИДИ, ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА.

3.2.1. Види організаційних форм.

3.2.2. Особливості приватної діяльності адвокатури.

3.2.3. Адвокатське бюро, як організаційна форма адвокатської діяльності в Україні.

3.2.4. Адвокатські об'єднання.

3.2.5. Адвокатура Одещини (станом на 2014 рік).

3.2.6. Загальні положення для адвокатів вищезазначених організаційних форм (індивідуальна діяльність, адвокатське бюро, адвокатське об'єднання).

3.3. ЗАГАЛЬНОСВІТОВІ ЧИННИКИ ПРАВОВИХ ЗАСАД ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ДІЯЛЬНОСТІ ІНСТИТУТУ АДВОКАТУРИ.

3.3.1. Загальні світові принципи формування, легалізації та діяльності адвокатури.

3.3.2. Основні міжнародно-правові документи, які регулюють діяльність адвокатури у сфері захисту законних прав та інтересів особи.

РОЗДІЛ IV: АДВОКАТСЬКЕ САМОВРЯДУВАННЯ: ПОНЯТТЯ, ПРИНЦИПИ, ОРГАНІЗАЦІЙНІ ФОРМИ. (Косаревська О.В.).

4.1. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ АДВОКАТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ.

4.1.1. Адвокатське самоврядування: поняття та принципи.

4.1.2. Система органів адвокатського самоврядування в Україні.

4.2. НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ АДВОКАТІВ УКРАЇНИ: ПОНЯТТЯ, ПРИНЦИПИ, ЗАВДАННЯ.

4.2.1. Принципи діяльності Національної асоціації адвокатів України.

4.2.2. Основні завдання Національної асоціації адвокатів України.

4.2.3. Функції Національної асоціації адвокатів України.

4.2.4. Особливі ознаки Національної асоціації адвокатів України.

4.3. З'ІЗД АДВОКАТІВ УКРАЇНИ ЯК ВИЩИЙ ОРГАН АДВОКАТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ.

4.3.1. Порядок скликання З'їзду адвокатів України.

4.3.2. Повноваження З'їзду адвокатів України.

4.4. РАДА АДВОКАТІВ УКРАЇНИ: СКЛАД, ПОРЯДОК ОБРАННЯ, ФУНКЦІЇ.

4.4.1. Склад Ради адвокатів України.

4.4.2. Функції Ради адвокатів України.

4.5. ВИЩІ САМОВРЯДНІ КОНТРОЛЮЮЧІ ОРГАНИ АДВОКАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.

4.5.1. Вища кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури.

4.5.2. Вища ревізійна комісія адвокатури.

4.6. РАДИ АДВОКАТІВ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ: ПОРЯДОК ФОРМУВАННЯ, ПОВНОВАЖЕННЯ.

4.6.1. Повноваження Ради адвокатів регіону.

4.7. САМОВРЯДНІ РЕГІОНАЛЬНІ КОНТРОЛЮЮЧІ ОРГАНИ АДВОКАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.

4.7.1. Кваліфікаційно-дисциплінарні комісії адвокатури: склад, повноваження.

4.7.2. Ревізійні комісії адвокатів регіону.

4.8. КОНФЕРЕНЦІЇ АДВОКАТІВ РЕГІОНУ: ПОРЯДОК СКЛИКАННЯ, ПОВНОВАЖЕННЯ.

РОЗДІЛ V. ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ АДВОКАТА. (Косаревська О.В.).

5.1. ПРАВОВЕ ПОЛОЖЕННЯ АДВОКАТА В УКРАЇНІ.

5.1.1. Права та обов'язки адвоката.

5.1.2. Особливості правового статусу адвоката іноземної держави.

5.1.3. Особливості правового статусу помічника адвоката.

5.1.4. Єдиний реєстр адвокатів України.

5.1.5. Етапи набуття права на заняття адвокатською діяльністю

5.1.6. Морально-етичний кодекс адвоката

5.2. ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ АДВОКАТА.

5.2.1. Планування роботи адвоката: поняття, структура, етапи.

5.2.2. Види процесуальних документів адвоката.

5.2.3. Договір про надання правової допомоги: поняття, форми, обмеження в укладанні.

5.2.4. Оплата послуг адвоката за надання правової допомоги.

5.2.5. Безоплатна правова допомога: поняття, принципи, нормативне регулювання.

5.3. ДИСЦИПЛІНАРНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ АДВОКАТА. ГАРАНТІЇ АДВОКАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.

5.3.1. Дисциплінарне провадження: поняття, стадії, види дисциплінарних стягнень.

5.3.2. Гарантії адвокатської діяльності.

РОЗДІЛ VI. ДІЯЛЬНІСТЬ АДВОКАТА В ЦИВІЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ.
(Дришлюк В.І., Косаревська О.В.).

6.1. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ЦИВІЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ТА ЦИВІЛЬНОГО СУДОЧИНСТВА.

6.1.1. Цивільний процес: поняття, стадії.

6.1.2. Особливості цивільної юрисдикції у судочинстві.

6.1.3. Особливості загально-цивільного представництва у судочинстві.

6.2. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ АДВОКАТА У ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ.

6.2.1. Правовий статус «представника» у цивільному судочинстві.

6.2.2. Умови для участі адвоката у цивільному судочинстві.

6.3. УЧАСТЬ АДВОКАТА-ПРЕДСТАВНИКА У ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ.

6.3.1. Функції адвоката.

6.3.2. Етапи роботи адвоката у цивільному судочинстві.

6.3.3. Стратегії захисту клієнта.

6.3.4. Дії адвоката-представника на стадії розгляду справи судом I інстанції.

РОЗДІЛ VII. ДІЯЛЬНІСТЬ АДВОКАТА В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ. (Косаревська О.В.).

7.1. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРАВОВОГО СТАТУСУ АДВОКАТА-ЗАХИСНИКА У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ.

7.1.1. Зв'язок теми з іншими навчальними дисциплінами.

7.1.2. Правова основа діяльності адвоката у кримінальному провадженні.

7.1.3. Особливості надання безоплатної вторинної правової допомоги адвокатом.

7.2. ДІЇ АДВОКАТА НА СТАДІЇ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ.

7.2.1. Досудове розслідування.

7.2.2. Етапи участі адвоката у досудовому розслідуванні.

7.2.3. Стратегії захисту адвоката на стадії досудового розслідування.

7.2.4. Дії адвоката на підготовчій стадії до розгляду кримінальної справи судом першої інстанції.

7.2.5. Особливості взаємодії адвоката з іншими посадовими особами у кримінальному провадженні.

7.2.6. Форми реалізації процесуальних прав адвоката-захисника на стадії досудового розслідування.

7.3. ДІЇ АДВОКАТА ПІД ЧАС СУДОВОГО ПРОВАДЖЕННЯ У ПЕРШІЙ ІНСТАНЦІЇ.

7.3.1. Загальні правові засади кримінального судочинства.

- 7.3.2. Процесуальний порядок заміни захисника.
- 7.3.3. Стратегія захисту адвоката у суді I інстанції.
- 7.4. ДІЇ АДВОКАТА У СУДОВОМУ ПРОВАДЖЕННІ З ПЕРЕГЛЯДУ СУДОВИХ РІШЕНЬ (АПЕЛЯЦІЯ, КАСАЦІЯ)
- 7.4.1. Порядок подачі апеляційних та касаційних скарг адвокатом з перегляду судових рішень у II та III інстанціях.
- 7.4.2. Права адвоката в провадженні з перегляду судових рішень.

РОЗДІЛ VIII. ДІЯЛЬНІСТЬ АДВОКАТА У АДМІНІСТРАТИВНОМУ ПРОЦЕСІ. (Аносенков А.А., Ізбаш К.С., Курбанов Я.Л.).

- 8.1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРОЦЕСУ.
 - 8.1.1. Адміністративний процес: поняття та ознаки.
 - 8.1.2. Діяльність адвоката під час розгляду справ про адміністративні правопорушення.
 - 8.1.3. Права та повноваження захисника (адвоката) при розгляді справ про адміністративні правопорушення.
 - 8.1.4. Види адвокатської діяльності при розгляді справ про адміністративні правопорушення та в адміністративному судочинстві.
 - 8.1.5. Завдання та функції адвоката при розгляді справ про адміністративні правопорушення.
 - 8.1.6. Особливості участі захисника на окремих стадіях провадження у справах про адміністративні правопорушення.
- 8.2. ПРЕДСТАВНИК (АДВОКАТ) В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ.
 - 8.2.1. Загальна характеристика адміністративного судочинства як виду спеціалізованого судочинства.
 - 8.2.2. Завдання та функції адвоката при розгляді справ в адміністративних судах.
 - 8.2.3. Права адвоката як представника в адміністративному процесі.

РОЗДІЛ IX. УЧАСТЬ АДВОКАТА У ГОСПОДАРЬКОМУ ПРОЦЕСІ. (Журавель А.В., Косаревська О.В.)

- 9.1. ЗАГАЛЬНЕ ПОНЯТТЯ ПРО ГОСПОДАРЬКИЙ ПРОЦЕС.
 - 9.1.1. Господарський процес: поняття, стадії, учасники.
 - 9.1.2. Учасники господарського процесу у справах про банкрутство.
- 9.2. ОСОБЛИВОСТІ ГОСПОДАРЬКОГО СУДОЧИНСТВА ЯК РІЗНОВИДУ СПЕЦІАЛІЗОВАНОГО ПРАВОСУДДЯ.
 - 9.2.1. Загальна характеристика господарського судочинства.
 - 9.2.2. Поняття процесуального представника в господарському процесі.
 - 9.2.3. Поняття досудової підготовки матеріалів у господарському процесі.
 - 9.2.4. Особливості стратегій захисту адвоката-представника у господарському процесі.
 - 9.2.5. Дії адвоката-представника у господарському судочинстві.

Довідка про авторів.

Аносенков А.А. – доцент кафедри адміністративного права та адміністративного процесу факультету ПФПГБ, к.ю.н., полковник міліції.

Балтовський О.А. – начальник кафедри ІТЗ ОВС та СТ факультету ПФПТМ, д.тех.н., доцент, полковник міліції.

Дришлюк В.І. – професор кафедри господарських правових дисциплін, к.ю.н., доцент.

Журавель А.В. – доцент кафедри господарських правових дисциплін, к.ю.н.

Ізбаш К.С. – доцент кафедри адміністративного права та адміністративного процесу факультету ПФПГБ, к.ю.н., майор міліції.

Косаревська О.В. – доцент кафедри ІТЗ ОВС та СТ факультету ПФПТМ, к.пед.н., доцент.

Курбанов Я.Л. – начальник факультету ПФПТМ, підполковник міліції.

Передмова.

В сучасних умовах, коли в Україні відбуваються суттєві зміни у соціально-економічному, політичному житті, особливо гостро постали проблеми удосконалення законодавства України спрямованого на міжнародні стандарти захисту прав, свобод і законних інтересів людини і громадянина на шляху інтеграції України до Європейського Союзу.

Основними чинниками, що закріплюють право кожної людини на правову допомогу, (зазначеного у ст. 59 Конституції України), та визначення особливого статусу адвокатури як правозахисного інституту, що забезпечує здійснення захисту, представництва та надання інших видів правової допомоги на професійній основі, є: закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 5 липня 2012 року; закон України «Про безоплатну правову допомогу» від 2 червня 2011 року; кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року; Концепція Державної цільової програми формування системи безоплатної правової допомоги на 2013 – 2017 роки, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 4 липня 2012 року тощо.

Підвищення ролі адвокатури України як самостійного правозахисного інституту обумовлена тим, що в діяльності окремих державних органів і службових осіб, які самостійно виконують свої професійні функції й завдання, припускаються порушення конституційних прав і правомірних інтересів фізичних та юридичних осіб, що свідчить про факт зростання й ймовірності порушень прав особи без формальних порушень закону. Особливе місце в забезпеченні прав, свобод і законних інтересів особи відводиться **судовому захисту**, який поряд з наявною системою контролю за законністю з боку прокуратури, контрольних повноважень інших органів, відіграє вирішальну роль у спірних питаннях цивільного, господарського, адміністративного судочинства та у кримінальному провадженні.

Тому, участь адвоката у судочинстві являє собою самостійний механізм захисту прав, свобод і законних інтересів фізичних та юридичних осіб, який

ґрунтується на конституційних засадах судочинства: рівності сторін захисту та обвинувачення у наданні доказів суду на користь своїх клієнтів; змагальності сторін; гласності судового засідання; права на оскарження судових рішень у вищих судових інстанціях тощо.

Прийняття ЗУ «Про вищу освіту» від 01.07.2014 року поставило основні орієнтири для ВНЗ юридичного спрямування у професійній підготовці майбутніх фахівців освітнього кваліфікаційного рівня «бакалавр».

Навчальна дисципліна «Адвокатура України», яка вивчається на другому курсі курсантами та студентами, носить характер ввідного курсу для фундаментальних дисциплін процесуальних циклів, які будуть вивчатися на третьому курсі, а саме: «Кримінальний процес», «Цивільний процес», «Господарський процес», «Адміністративний процес» тощо, оскільки розглядає особливість правового статусу адвоката захисника та адвоката представника як обов'язкових учасників в різних судових процесах при здійсненні судочинства.

Наочний посібник (**альбом схем**) з навчальної дисципліни «Адвокатура України» для курсантів та студентів, підготовлений колективом авторів, являє собою самостійний наочний ілюстрований, теоретичний матеріал підготовлений відповідно до навчального плану, який спирається на: чинне національне та міжнародне законодавство, дослідження сучасних вітчизняних науковців, стосовно проблем надання гарантій і забезпечення правової допомоги, а саме: Д.П. Фіолевського, М.М. Михеєнка, Ю.І. Руснака, Н.В. Хмелевської, В.Т. Маляренка, О.В. Чернобая та інших. При підготовці додатків авторами було проведено аналіз адвокатської діяльності Одеської ради адвокатів, ретельно опрацьовано спеціалізовані періодичні видання: «Вісник одеської адвокатури»; «Вісник Національної асоціації адвокатів України»; «Вісник ВККА»; «Інформаційно-аналітичне видання для адвокатів і суддів Адвокатське бюро», що відбилося у зразках процесуальних документів.

Актуальність наочного посібника (альбому схем) з навчальної дисципліни «Адвокатура України» для курсантів та студентів обумовлена нестачею сучасних підручників, рекомендованих Міністерством освіти і науки України для ВНЗ

юридичного спрямування та, взагалі, відсутністю відповідного наочного матеріалу, який є самою ефективною формою засвоєння студентами та курсантами навчального матеріалу в достатньо великих обсягах.

За структурою наочний посібник (альбом схем) з навчальної дисципліни «Адвокатура України» для курсантів та студентів включає в себе: передмову; зміст альбому, який складається з: 9 розділів, 29 підрозділів у вигляді структурованих ілюстрованих схем, узагальнюючих таблиць та додатків, які містять: глосарій адвоката, покажчик до ЗУ «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», зразки процесуальних документів.

Загальний обсяг наочного посібника 202 с.

Розділ І: «Становлення і розвиток адвокатури в світі: міжнародний аспект» розкриває історичний шлях розвитку адвокатури у світі починаючи з первинних форм правозахисту у найдавніші часи людства (1.1.1.-1.1.6.), зародження адвокатури як професійної діяльності у Стародавній Греції та Римі (1.1.7.-1.1.14.) до часів середньовіччя (1.1.15.-1.1.18.). Знайомить курсантів та студентів з формами сучасних світових систем адвокатури Франції, США, Німеччини, Англії (1.2.3.) та надає загальне уявлення про діяльність міжнародної судової установи – Європейського суду з прав людини (1.2.1.-1.2.3.).

Розділ ІІ: «Адвокатура України: чинники виникнення та етапи розвитку» розкриває історичний шлях виникнення адвокатури починаючи з періоду Київської Русі та Козаччини по сьогоднішній день. За допомогою узагальнюючих ілюстрованих схем студенти та курсанти мають можливість простежити розвиток етапів удосконалення нормативно-правового регулювання діяльності адвокатури (2.1.7.-2.1.8.). Окремо розглядаються методологічні засади навчальної дисципліни «Адвокатура України» та її зв'язок з іншими навчальними дисциплінами: «Судові та правоохоронні органи України»; «Теорія держави і права», «Історія держави і права зарубіжних країн», «Судові та правоохоронні органи України», «Конституційне право», «Юридична деонтологія», «Кримінальний процес», «Цивільний процес», «Адміністративний процес» тощо.

Розділ III: «Адвокатура України: організаційно-правові засади». Структура даного розділу дає можливість курсантам та студентам з'ясувати роль адвокатури України як недержавного самоврядного правозахисного інституту в державному механізмі захисту законних прав та інтересів особи і громадянина, на підставі: висвітлення правової основи діяльності адвокатури (3.1.1.-3.1.3.), вимог для набуття права на заняття адвокатською діяльністю (3.1.4.), загальної характеристики організаційних форм діяльності адвокатури в Україні (3.2.1.-3.2.6.) та огляду загально-світових чинників правових засад організації та діяльності інституту адвокатури.(3.3.1.-3.3.2.)

Розділ IV: «Адвокатське самоврядування: поняття, принципи, організаційні форми». ЗУ «Про адвокатуру та адвокатську діяльність від 05 липня 2012 року №5076-VI започаткував нову систему адвокатського самоврядування, приєднавши всіх адвокатів України до Національної асоціації адвокатів України, яка являє собою недержавну некомерційну професійну організацію. Представлені наочні схеми допоможуть курсантам та студентам узагальнити положення закону, зазначені самостійним розділом VII «Адвокатське самоврядування», з'ясувати принципи організації адвокатського самоврядування в Україні, форми адвокатського самоврядування: конференції адвокатів регіону, рад адвокатів регіону, Ради адвокатів України, З'їзду адвокатів України та їх повноваження. Визначити роль кваліфікаційно-дисциплінарних комісій адвокатури, що забезпечують добір кандидатів для заняття адвокатською діяльністю(кваліфікаційні палати) та дотримання законності та морально-етичних засад адвокатами(дисциплінарні палати) та Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури як самостійних контролюючих органів адвокатського самоврядування. З'ясувати порядок формування та повноваження ревізійних комісій адвокатів регіону та Вищої ревізійної комісії адвокатури як самоврядних органів, що здійснюють контроль за фінансово-господарською діяльністю адвокатів.

Розділ V: «Професійна діяльність адвоката». Структура розділу обумовлена необхідністю наголошення окремих аспектів правового положення адвокатів – громадян України та адвокатів іноземних держав, які отримали право займатись

адвокатською діяльністю в Україні, з визначенням процесуальних прав та обов'язків(5.1.1.-5.1.4.), особливостей дисциплінарної практики, загальних засад організації роботи(планування, ведення діловодства). Окремими питаннями розглядаються форми надання правової допомоги(оплатна і безоплатна), процесуальний порядок оформлення договору між адвокатом та клієнтом. Висвітлення етапів набуття права на заняття адвокатською діяльністю в узагальнюючій схемі(5.1.5.) надасть курсантам та студентам остаточне уявлення про правове положення адвоката в Україні.

Розділ VI: Діяльність адвоката в цивільному процесі знайомить курсантів та студентів з загальними засадами цивільного процесу та цивільного судочинства(6.1.1.-6.1.3.), особливостями цивільної юрисдикції у судочинстві. Окремо висвітлюються питання стосовно правового статусу представника у цивільному процесі, стратегії захисту майнових і немайнових прав громадян у цивільному судочинстві, етапи роботи адвоката-захисника в окремих стадіях цивільного процесу.(6.3.1.-6.3.4.)

Розділ VII: Діяльність адвоката в кримінальному провадженні. Структура розділу передбачає можливість встановлення курсантами та студентами міжпредметних зв'язків навчальної дисципліни «Адвокатура України» з іншими навчальними дисциплінами, які вивчались на попередньому курсі(7.1.1.) по опануванню нового теоретичного матеріалу, стосовно нормативно-правового регулювання діяльності адвоката(7.1.2.), правового статусу адвоката-захисника у кримінальному провадженні, з'ясування відмінностей стадій у кримінальному провадженні. Окремо висвітлюються процедури залучення адвоката-захисника за законом та за запрошенням, взаємодія адвоката з представниками державних органів на стадії досудового розслідування(слідчі, прокурори, слідчі-судді, судді - 7.2.5.), стратегії захисту адвоката на різних стадіях кримінального судочинства. Наданий теоретичний матеріал у вигляді наочних схем сприяє можливості для курсантів та студентів опанування великого обсягу інформації, яка буде корисною не тільки під час вивчення дисципліни, а і в подальшому вивченні базових юридичних дисциплін «Кримінальне право»(Особлива частина); «Кримінальний процес».

Розділ VIII. діяльність адвоката у адміністративному процесі знайомить курсантів та студентів із загальною характеристикою адміністративного процесу(8.1.1.-8.1.6.), видами адвокатської діяльності при розгляді справ про адміністративні правопорушення та в адміністративному судочинстві, Завданнями та функціями адвоката-представника при розгляді справ в спеціалізованих адміністративних судах(8.2.2.-8.2.3.).

Розділ IX участь адвоката у господарському процесі надає курсантам та студентам уявлення про поняття господарського процесу, його стадії, інститут представництва(9.1.1.-9.1.2.); особливості господарського судочинства як різновиду спеціалізованого правосуддя(9.3.1.-9.3.5.). Знайомить з формами роботи адвоката-представника у господарському процесі по виконанню консультативних та представницьких функцій.

Додатки наведені в наочному посібнику виконують наступні функції:

- засвоєння термінології навчальної дисципліни «Адвокатура України»

Додаток 1 – «Глосарій адвоката»(120 визначень);

- нормативне супроводження наочного теоретичного матеріалу (**Додаток 2**) – «Показчик до ЗУ «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»», прийнятого ВРУ 05.07.2012р.);

- набуття навичок по складанню окремих видів процесуальних документів адвоката **Додаток 3** – «Зразки адвокатських документів у кількості 20 шт.»).

Колектив авторів щиро дякує рецензентам за слушні зауваження.

РОЗДІЛ I. СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК АДВОКАТУРИ В СВІТІ: МІЖНАРОДНИЙ АСПЕКТ.

1.1. Історія розвитку інституту адвокатури в світі.

Первинні паростки адвокатури у стародавніх народів Схема 1.1.1.

Стародавній Китай
(початок XII ст. до н. е.)

*Правління імператорів
Китайської цивілізації*

Період родинної адвокатури. Захист дозволялося здійснювати родичам або приятелям обвинуваченого.

Положення китайських мислителів

Лао-цзи

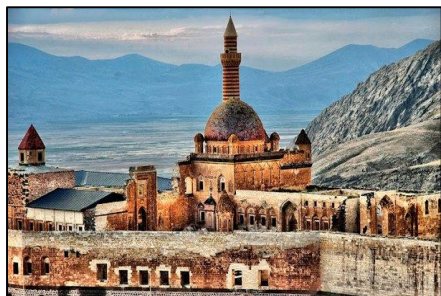
«Коли правитель виявляється несправедливим та порочним, то небо може позбавити його сакральної благодаті»

Конфуцій

«Не роби іншим того, чого собі не бажаєш»

Стародавня Туреччина

Схема 1.1.3.

В Стародавній Туреччині за часів правління Умараїбн Абд аль-Азиза (717-720 рр.) виникає посада радника правителя – муфтія. **Муфтії** - знавці ісламського права, обов'язки яких полягали в наданні юридичних порад зацікавленим особам. Вони коментували правові норми і їхня думка мала силу закону.

Муфтії – на підставі норм шаріату мав право:

давати юридичні поради зацікавленим особам;

при вирішенні спірних питань, на підставі принципів шаріату і **прецеденту**, муфтії давав **висновок**, який мав силу закону.

Стародавній Єгипет

Схема 1.1.4.

У Стародавньому Єгипті судовий процес мав специфічну «закриту» форму. Сторони та їх представники обмінювались писаними «мемуарами» (у вигляді сувою).

Судовий процес відбувався:

- таємно;
- в письмовій формі (на папірусі).

Давні Іудеї

Схема 1.1.5.

У давніх Іудеїв захист в суді являв собою благодійну діяльність та найблагороднішу форму милостині.

Джерела справедливості

Біблія

X заповідей
Мойсея

Заповіді іудейського
царя Соломона

Бере свій початок у XIII ст. до н. е. і завершення II ст. н. е.
«Бог – це ще і верховний Суддя, суворий, але справедливий»

Особливості судового процесу.

Суд відбувався на
принципах:

- гласності;
- змагальності сторін.

Кожний підсудний
мав право на
захист

Функції захисника
в суді могла
виконувати будь -
яка зацікавлена
особа

Згодом функції захисника в суді виконували кандидати на суддівську посаду, на участь яких не бралась згода особи яку вони захищали.

Давня Індія

Схема 1.1.6.

Правосуддя здійснювалося на підставі
принципів:

усності

змагальності

гласності

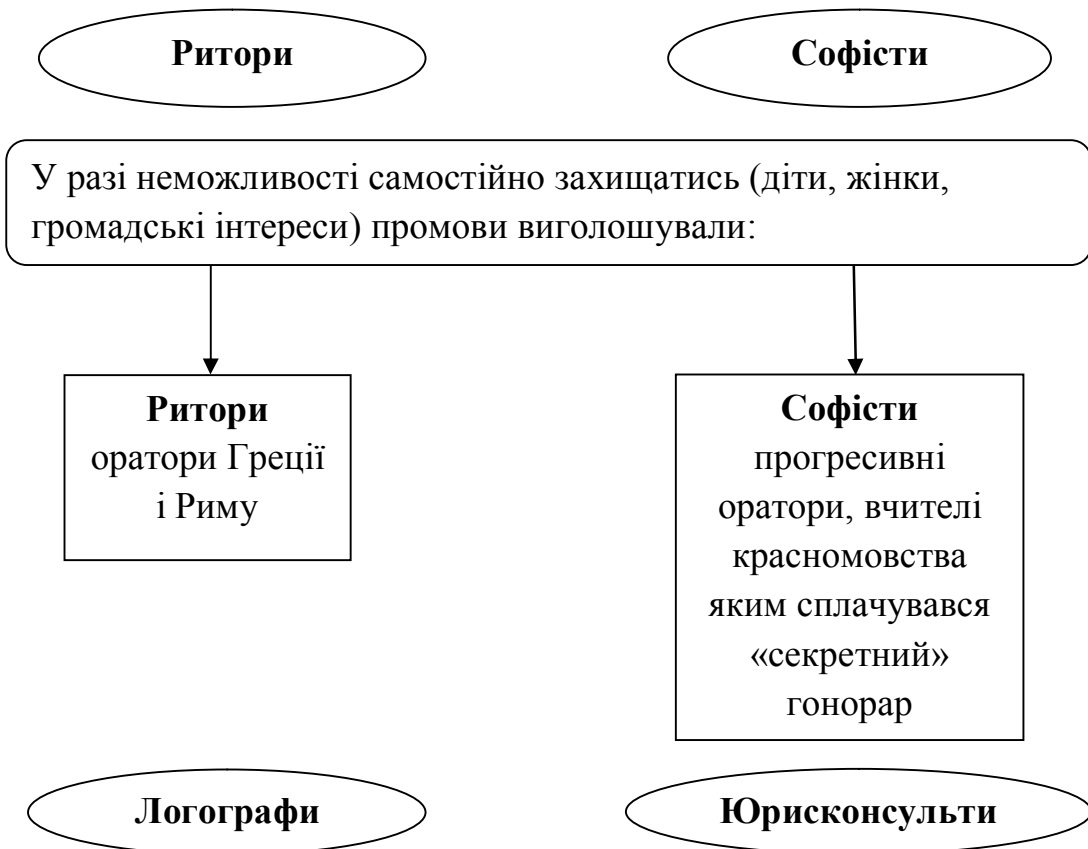
Обов'язки правового захисту та представництва в стародавній Індії поєднувалися в одному класі осіб.

Передумови для виникнення інституту право захисту на прикладі Афіні в період рабовласництва:

- Демократичний устрій
- Розвиток громадянського суспільства
- Процвітання ораторського мистецтва
- Усність та публічність розгляду справ судами
- Панування принципу змагальності у цивільному та кримінальному процесі

Форми правового захисту в судах Стародавньої Греції і Риму Схема 1.1.8.

Зародження інституту адвокатури у Стародавній Греції і Римі

Схема 1.1.9.

Логографія—особливий різновид надання юридичних послуг, який передбачав складання судових промов для обох сторін у судочинстві. (Афіни кінець V ст. до н. е.)

Форми правового захисту у судах

Обов'язки логографа перед клієнтом полягали у збиранні матеріалу, що був потрібний для попередньої перевірки справи, а також у виборі найбільш вигідного виду скарги. Головним завданням було написання промови для клієнта, яку логограф вивчав і оголошував перед судом.

Обвинувачі-оратори

Категори - офіційні обвинувачі.

Сінегори

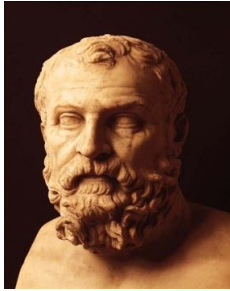
Обвинувач чи обвинувачений проголошували короткий вступ, а самому промову чи найбільш важливу її частину вимовляли за них, з дозволу суддів, сінегори.

Громадський захист (Параклети)

Оратор з народу, який у своїй промові, як правило, прославляв моральні якості чи громадську гідність підсудного.

Видатні оратори Стародавньої Греції

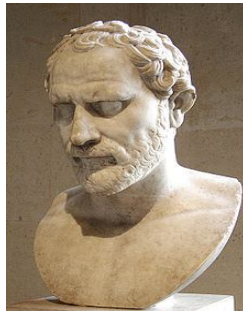
Схема 1.1.10.

Солон – (640-559 рр. до н. е.)

Започаткував обов'язок
кожного захищати свої
справи у суді особисто

Афінський архонт – вища ступінь красномовства

Демосфен (384-322 рр. до н. е.)

Судові промови

Політичні промови

Видатний – оратор

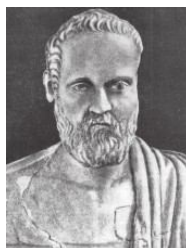

Ісей (поч. IV ст. до н. е.)

логограф

юрисконсульт

Складав яскраві промови, але не виступав в суді

Лізії (V ст. до н. е.)

Складання текстів промов з
урахуванням особливих рис
характеру освіченості клієнта

Суфлерство в суді

Особливості адвокатури у Стародавньому Римі Схема 1.1.11.

Виникнення та утвердження легісакційного судового процесу в Давньому Римі (III – I ст. до н.е.) стало періодом народження адвокатури.

Судовий процес передбачав 2 стадії.

Розгляд справи претором
(підготовча)

Розгляд справ за суттю

Форми право захисту та представництва

Інститут довірительства.

- здійснення певних юридичних дій в інтересах іншої особи

Інститут представництва.

- не вимагав знання законів

Адвокатура існувала, як приватний інститут.

Схема 1.1.13.

Дисциплінарна практика адвокатів

Види дисциплінарних порушень:

- зрада клієнту;
- вимагання великих гонорарів;
- наклеп.

Види дисциплінарних стягнень:

- штраф;
- заборона займатися адвокатською практикою з виключенням зі списку.

Гонорарна практика:

- гонорар визначався самим адвокатом.

- у разі розбіжності домовленостей, гонорар призначав суд.

Свобода професії адвоката в період Римської Імперії була обмежена, а її представники перетворилися з судових ораторів на посадових осіб.

Загальна характеристика адвокатури у Середні віки (V – поч. XVI ст.)

Схема 1.1.14.

Період Середньовіччя вносить у професійну діяльність адвокатів певні зміни

- Змінюється принцип організації адвокатури щодо допуску до професії;
- З появою зародку станової організації (XIV ст. у Франції у складі релігійного братства св. Миколи) утворилася «община адвокатів і повірених» на чолі якої стояли депутати;
- Змінюється гонорарна практика на зразок Юстиніанського законодавства

Форми професійної діяльності адвокатів:

Надання
юридичних послуг

Захист у
суді

Складання
судових паперів

Значних змін зазнала у середні віки діяльність адвокатів у кримінальному процесі. У цей період публічний і загальний процеси почали перетворюватися у **таємний та інквізиційний**, чим обмежувалася участь адвокатів у кримінальному процесі. Наприклад, у Франції в 1539р. указом короля Франциска I участь адвоката у процесі дозволялася лише за спеціальним дозволом суду.

Форми станової організації Франції, Англії, Німеччини, США, Канади.

Схема 1.1.15.

Франція

***ОБЩИНА АДВОКАТІВ І
ПОВІРЕНИХ***

Органи самоврядування:

комітет або рада.

Вимоги до адвокатів: 3 роки
практичного стажу або 5 років
– стажування (Указ – 1822р.).

Гонорар (оплата): дарунок від
клієнта на його розсуд.

Англія

САМОВРЯДНІ ОБЩИНИ

Очолювались виборними
старшинами.

Гонорар (оплата): дарунок від
клієнта на його розсуд.

Німеччина

***АДВОКАТСЬКА КАМЕРА
(колегія)***

Очолювалась виборною радою.

Вимоги до адвокатів: 3 роки
практичної підготовки до
самостійної роботи (Статут –
1878р.).

Гонорар (оплата): за
домовленістю з клієнтом; за
таксою; (Закон – 1879р.).

США

САМОВРЯДНА КОЛЕГІЯ

На чолі з головою і виконавчою
комісією.

Гонорар (оплата): за договором з
клієнтом.

Канада

КОЛЕГІЯ АДВОКАТІВ І ПОВІРЕНИХ

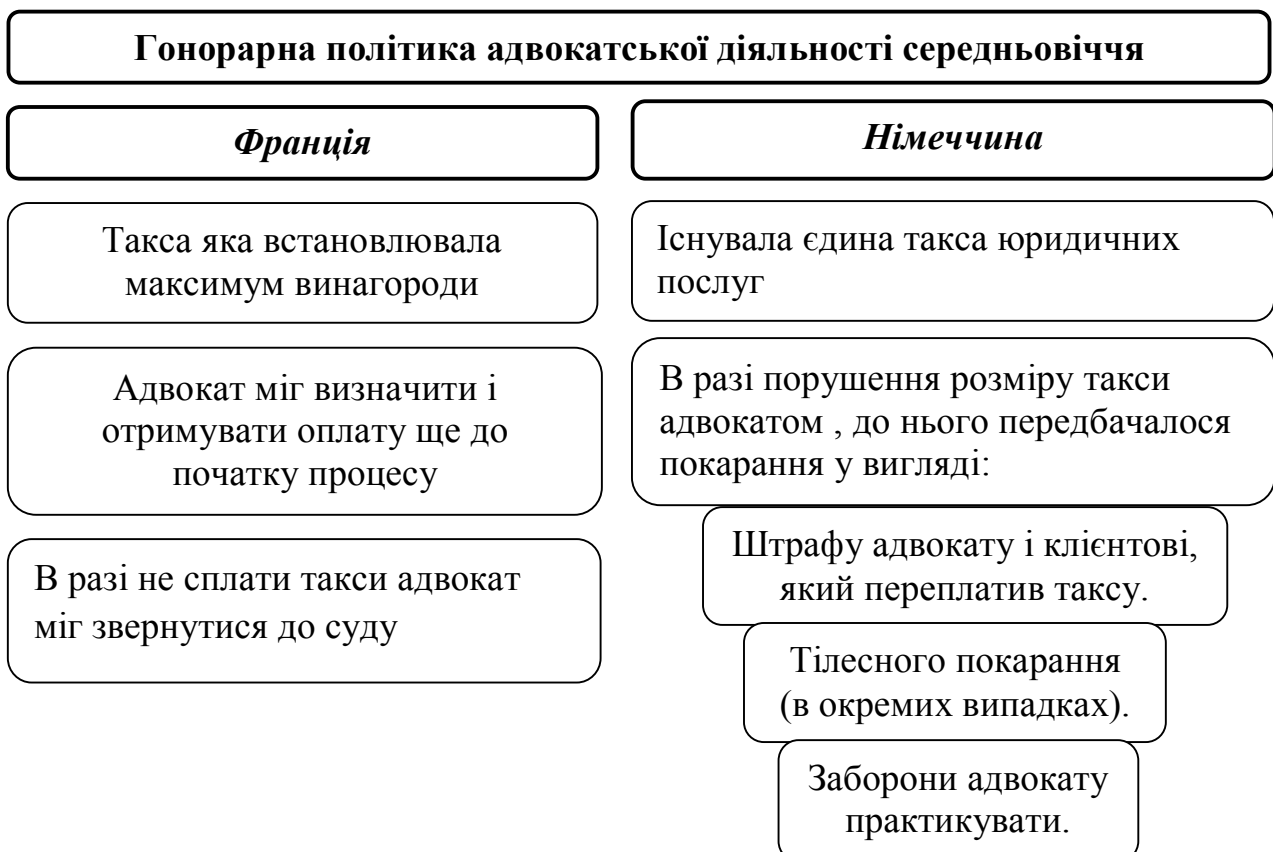
6 відділів (секцій) за округами головних міст країни.

Гонорар (оплата): за договором з клієнтом.

Схема 1.1.16.

Схема 1.1.17.

Таким чином, специфічними рисами адвокатури Середньовіччя були:

відсутність
чіткої станової
організації;

відокремлення
правозаступництва від
судового
представництва;

відносна свобода
професії;

дисциплінарна
залежність від
суддів;

тісне спілкування із
судом;

римська система
визначення
гонорару.

1.2. ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ. СУЧАСНІ СВІТОВІ СИСТЕМИ АДВОКАТУРИ.

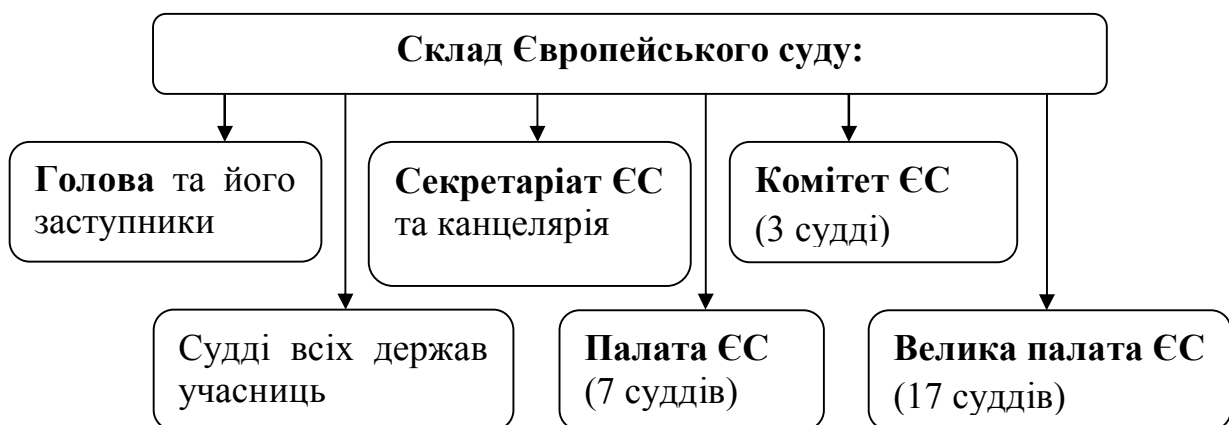
Загальні положення про Європейський суд з прав людини. Схема 1.2.1.

Європейська конвенція про захист прав людини й основоположних свобод, 1950 року – це міжнародно-правовий договір, відповідно до якого значна частина європейських держав взяла на себе обов'язок дотримуватись основних прав людини.

Громадяни України **одержали право на звернення до ЄСПЛ** зі скаргою на неправомірні дії державних органів України, після ратифікації Конвенції ВРУ 17.07.1997р., яке **закріплюється ч. 3, ст. 55 Конституції**

Європейський суд з прав людини – це міжнародний орган, який був заснований в 1959 році, з метою забезпечення дотримання державами-учасниками їхніх зобов'язань, пов'язаних з дотриманням основних прав і свобод людини.

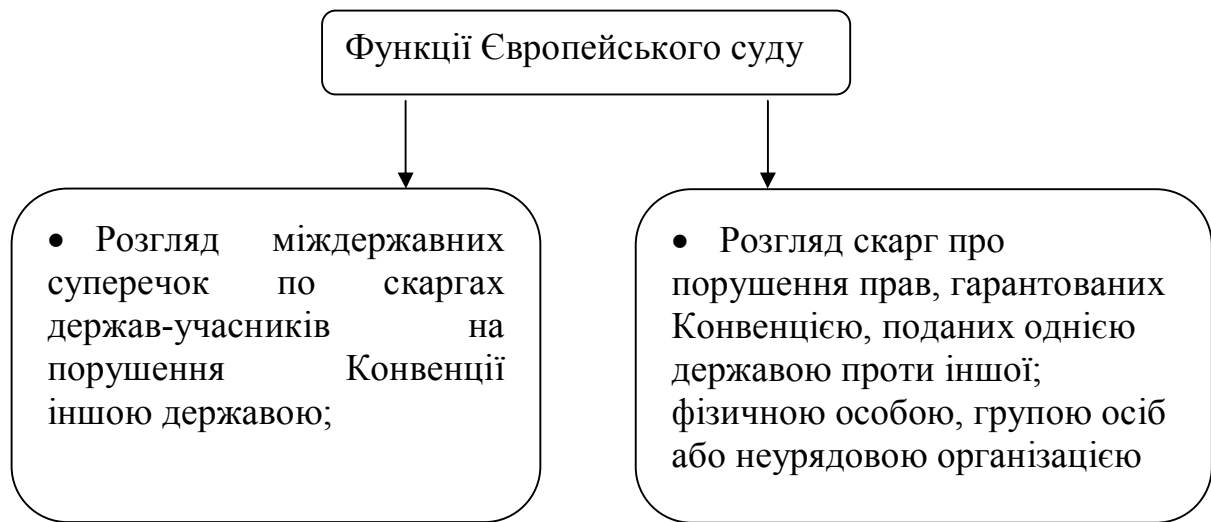
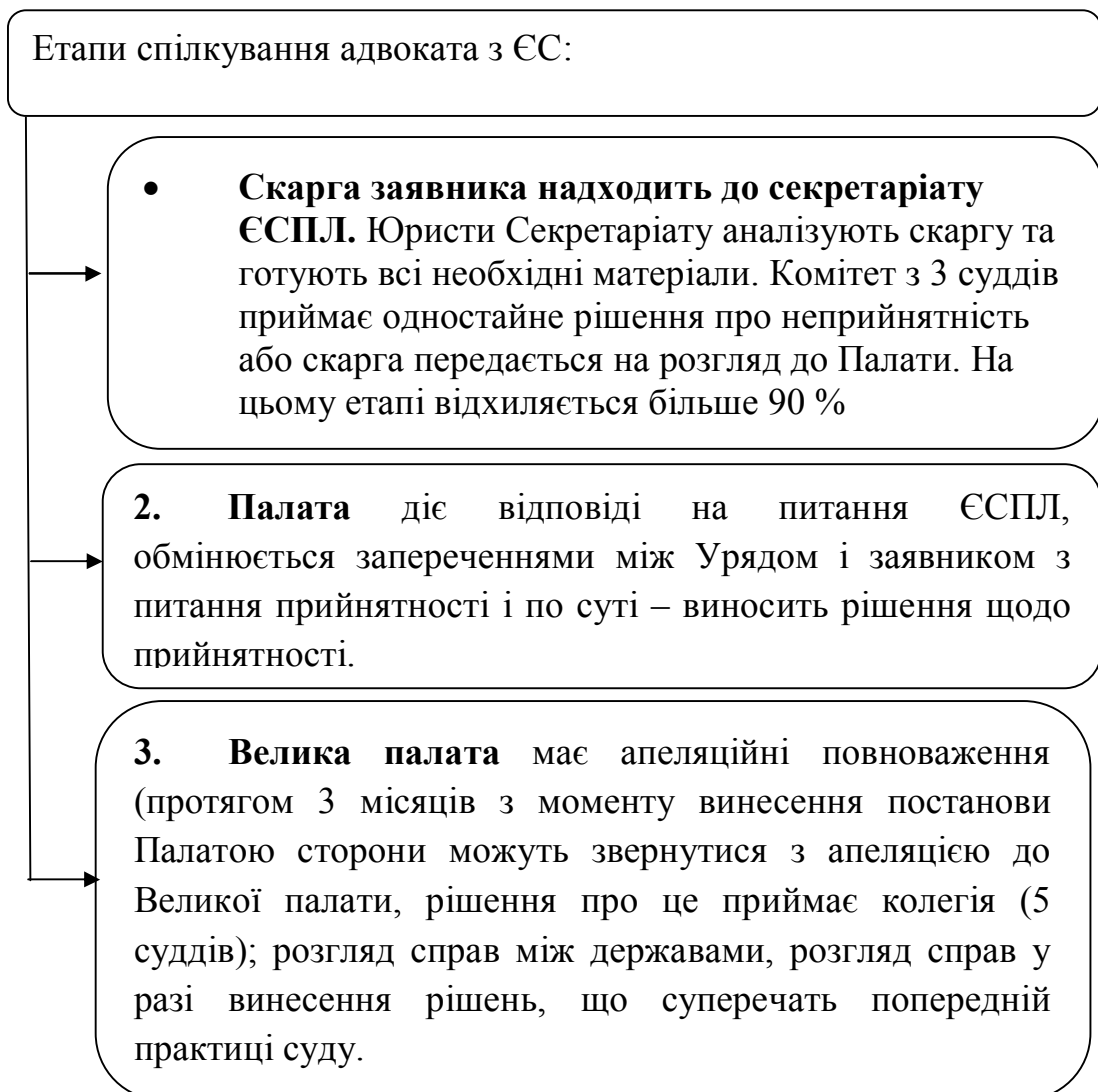
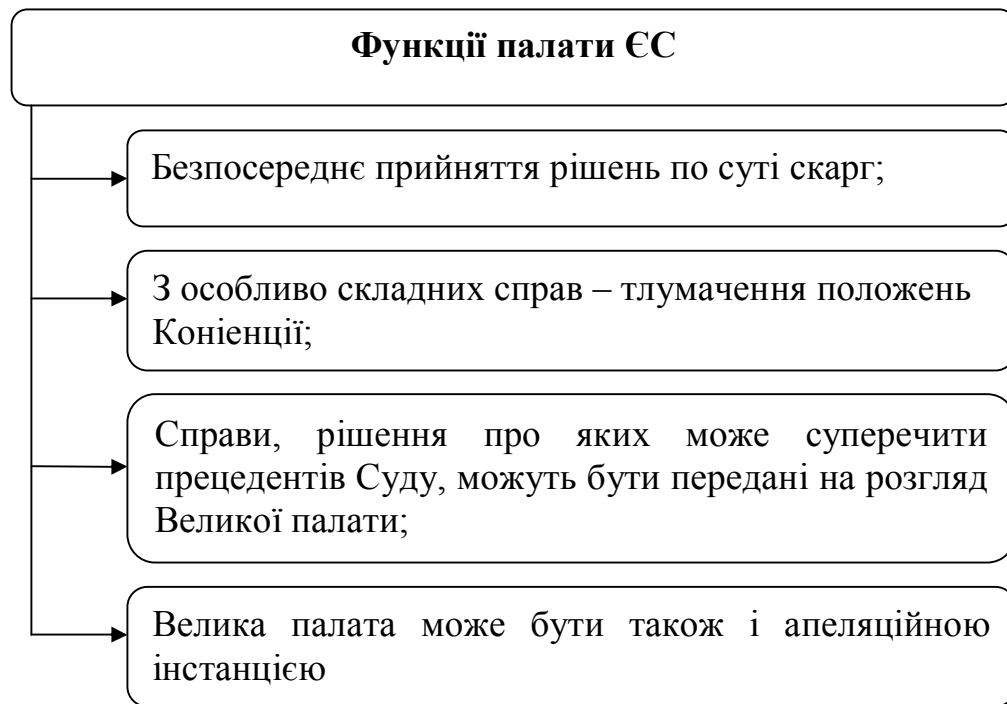
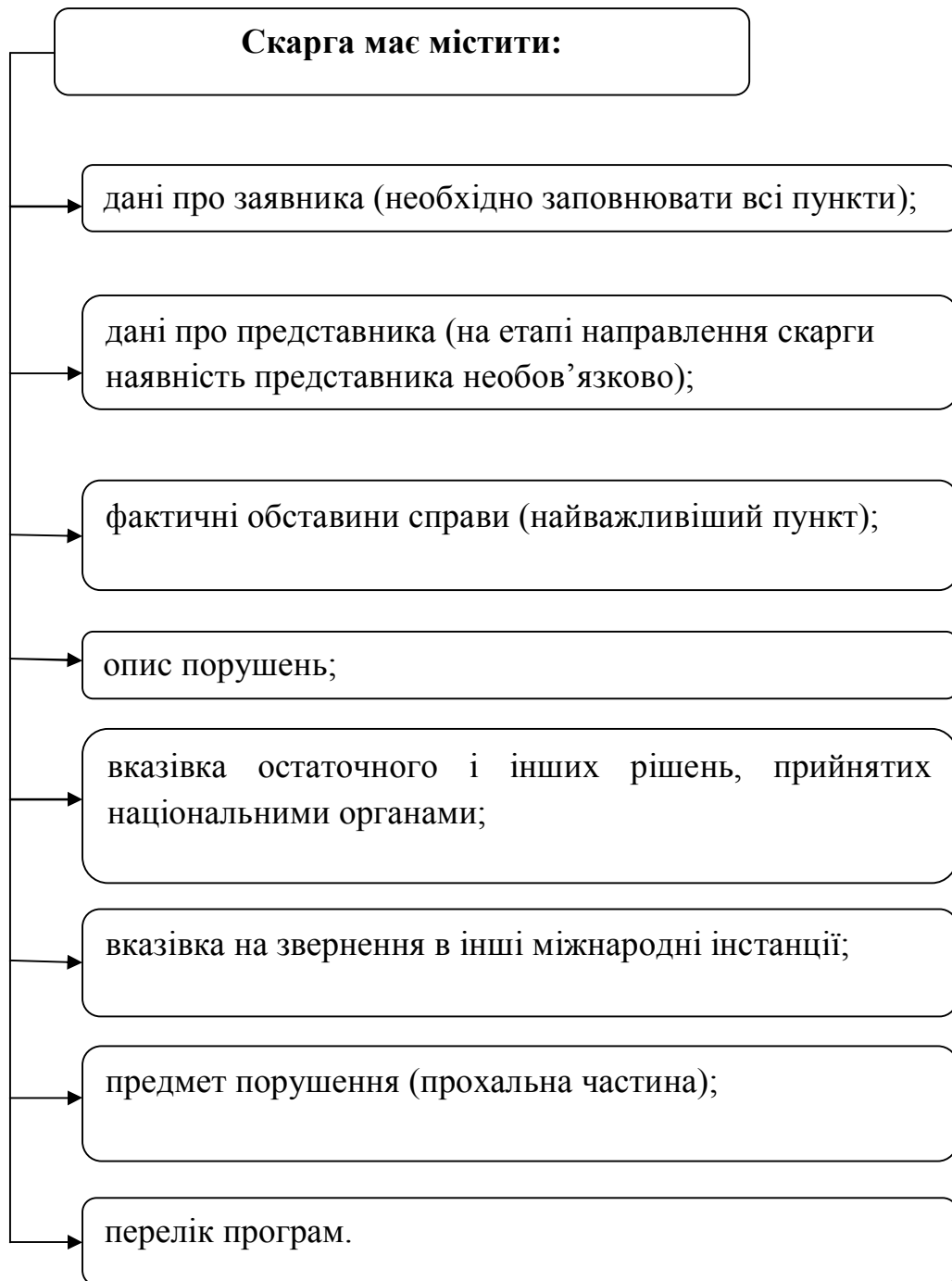

Схема 1.2.2.

Процесуальний порядок розгляду справ у Європейському суді з прав людини.

Комунікація – другий етап роботи з ЄСПЛ

Адвокат оформлює необхідні документи:

Довіреність представника (якщо вона не була оформлена раніше);

Грошові кошти, що виділяються на оплату послуг адвоката на підготовку письмових документів;

Відповідь на запитання суду про переваги щодо усного або письмового порядку розгляду скарги.

Процедура проведення судового засідання в ЄС:

за 14 днів до дати слухання сторони можуть надати свою заяву судові в писемній формі; за 10 днів до дати слухання, суд повинний бути сповіщений про імена і посадові обов'язки осіб, що представляють інтереси заявника;

секретаріатом будуть зроблені необхідні дії для забезпечення перекладу;

суд має право обмежити кількість представників або радників;

суд не вислухує усні показання свідків, хоча регламентом суду це передбачено;

першим надається право говорити державі і вже за ним заявникові;

після того як будуть задані всі питання, у слуханні буде зроблена перерва приблизно на 20 хвилин;

на відповіді, а також на заключні доводи сторони приділяється близько 15 хвилин

рішення суду повідомляється сторонам практично на наступну добу;

мотивоване рішення палати передається заявникові, державі, а також буде надруковано в періодичних виданнях суду.

Розглянута судом скарга повинна відповідати наступним принципам:

→ скарга повинна бути подана належним особою, тобто людиною, постраждалим від порушення конвенції;

→ скарга повинна бути подана на порушення права гарантованого від порушень конвенції;

→ порушення прав повинно мати місце після ратифікації державою-відповідачем конвенції, тобто всі справи до 5 травня 1998 р. європейським судом не розглядується;

→ порушення прав повинно відбуватися в межах юрисдикції держави-відповідача;

→ скарга подається тільки після використання всіх засобів захисту права в Україні;

→ скарга повинна бути подана протягом 6 місяців після набрання законної сили остаточного рішення на території України.

Скарга визнається неприйнятною:

→ якщо в суді виникають питання з приводу правильності і достатності обґрунтованості заяви, а також із приводу наявності самого порушення, при цьому суд не відразу визнає скаргу неприйнятною, а спочатку дасть можливість заявникові дати пояснення;

→ якщо заявник не відповів на кілька запитів суду;

→ коли заявник приводить обґрунтування свої позиції плітки і наклеп;

Процедура усного слухання справ в ЄС

Усне слухання може бути призначено окремо або всі питання будуть розглядатися в одному слуханні;

Сторонам повідомляють про призначення усного слухання за два місяці до слухання. Дата усного слухання може змінюватися, про що заявник або його адвокат буде повідомлено;

Якщо суд ухвалив рішення провести усне слухання, то на адресу заявника або його адвоката буде направлено листа, в якому буде призначена дата усного слухання і поставленні питання сторонам до усного слухання;

Виступ відбувається англійською або французькою мовою, в дуже рідкісних випадках адвокату може бути дозволено виступити на рідній мові;

Мета виступу сторін у ході усного слухання полягає в тому, щоб донести свою правову позицію до суду, тому завданням адвоката є чітко виразити цю «правову позицію»;

Час виступів сторін становить суворо тридцять хвилин;

Текст виступів повинен бути представлений в Європейський суд з прав людини за день до проведення усного слухання;

У самому засіданні беруть участь адвокат заявника і сторона державного відповідача. Палата засідає у складі семи суддів, включаючи президента Палати, двох або трьох додаткових суддів та керівника секретаріату секції. Якщо справа слухається Великою палатою, то вона засідає у складі 17 суддів, трьох-чотирьох додаткових суддів та керівника секретаріату секції;

Загальна тривалість усного слухання не перевищує двох годин.

**Сучасні світові системи адвокатури (Франція, США, Німеччина, Англія).
Відмінності у статусі адвокатури в іноземних державах.**

Адвокатура США

Громадська професійна
організація:

- юристів державних
відомств;
- юристів науковців;

A large, empty rectangular box with rounded corners, outlined in black. It occupies the top third of the page.A medium-sized, empty rectangular box with rounded corners, outlined in black. It is positioned below the first box.A small, empty rectangular box with rounded corners, outlined in black. It is positioned below the second box.A large, empty rectangular box with rounded corners, outlined in black. It occupies the bottom third of the page.

РОЗДІЛ II. АДВОКАТУРА УКРАЇНИ: ЧИННИКИ ВИНИКНЕННЯ ТА ЕТАПИ РОЗВИТКУ.

2.1. Етапи розвитку інституту адвокатури в Україні.

Схема 2.1.1.

Адвокатура в період Київської Русі (IX-XIII ст.).

Процесуальні форми досудової підготовки кримінального судочинства

Гоніння сліду-
при негайному виявленні крадіжки, коли злодій або вкрадена ним худоба залишили сліди, їх розшукував потерпілий по гарячих слідах.

Звід –
у випадку коли **відповідач** заперечував власну причетність до злочину, він мав вказати на того, у кого придбав вкрадене.

Особливості староукраїнського судочинства

Судовий розгляд відбувався на підставі принципів :

- гласності
- усності ;
- диспозитивності ;
- змагальності сторін.

«Позивачі» висували **свідків** , які давали пояснення суду на користь своїх сторін

Послухи

Видоки

Захист інтересів сторін відбувався за рахунок :

- приведення свідків до присяги у суді ;
- судового поєдинку, який передбачав змагальність протилежних сторін у наданні доказів .

Процесуальне представництво в судовому процесі Київської Русі (IX-XIII ст.) було презентовано у I пам'ятці звичаєвого права –«Руській Правді» (Ця система права застосовувалась в судовій практиці до 1497 р.)

Руська Правда — найвизначніший збірник стародавнього руського права, важливе джерело для дослідження середньовічної історії права та суспільних відносин Русі і суміжних слов'янських народів. Оригіналу Руської Правди не знайдено, натомість зберіглася значна кількість її списків з XIII—XVIII ст.

Адвокатура в період Козаччини (XIV-XVI ст)

Адвокатура України в період Гетьманщини (XVIIIст.)була вже визнаною, як окремий стан, хоча і не була об'єднана в професійну спілку

Судову система складали наступні суди:

великокняжий

господарські

градські

земські

З'являється новий тип професійних адвокатів — «**прокуратори**», або «**речники**»

До них пред'являлися такі вимоги:

- **Особа мала бути чоловічої статі та відноситись до світського стану**
- **Досягнення повноліття**
- **Християнське віросповідання**

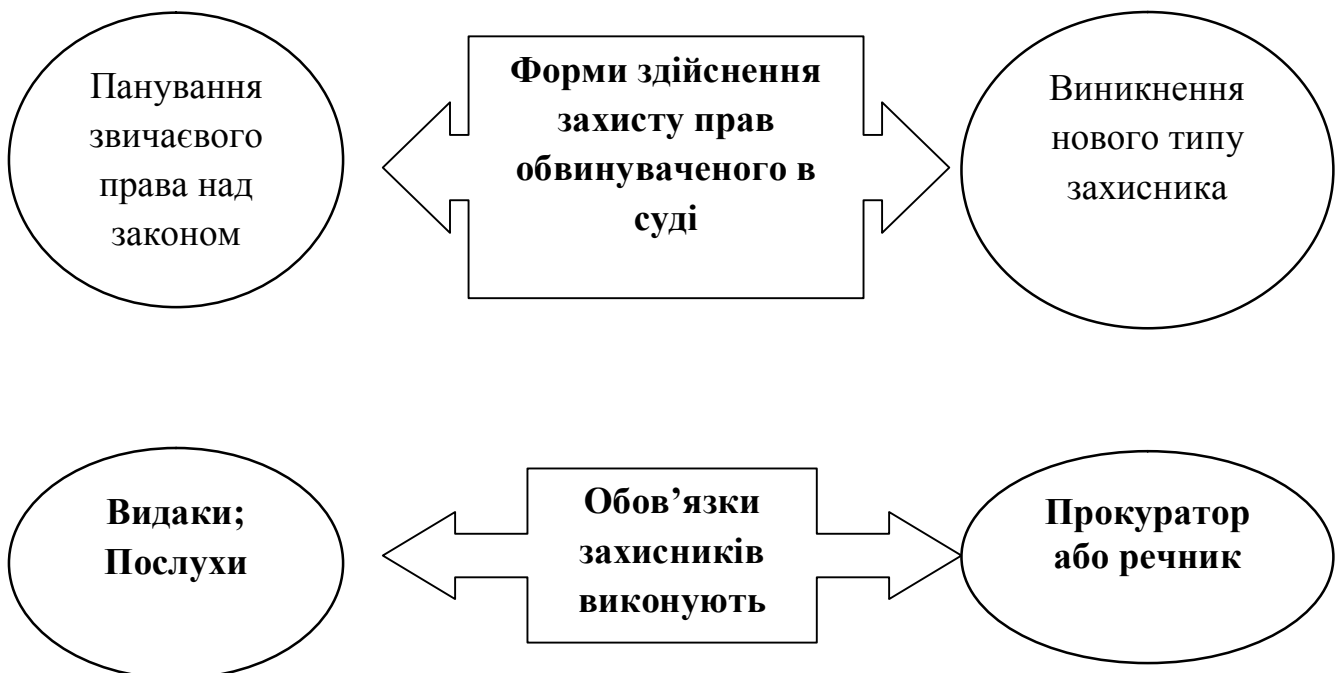
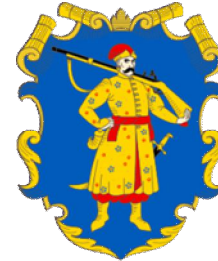
Особа не повинна була мати розумові чи фізичні вади

Адвокатури в період Київської Русі (IX-XIII ст.) та Козаччини (XIV-XVI ст.)

Київська Русь

Козаччина

Професійна адвокатура в Україні (XIV-XVIII ст.) сформувалася в період польсько-литовської доби, на тлі **Литовських статутів і Магдебурзького права.**

Згідно з цими документами, захисником могла бути людина яка добре обізнана з писаним правом, тобто професійний юрист.

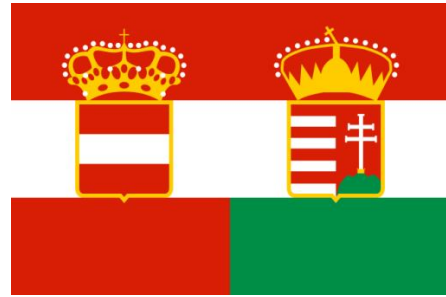
Таким чином - цей період можна вважати часом народження **професійної** адвокатури (хоча момент її організаційного оформлення ще був віддалений у часі).

Адвокатура України на західно - українських землях в період з XIV-XVIII ст.

Схема 2.1.4.

Адвокатура під впливом Польщі
(Речі Посполитої)

Адвокатура під впливом
Австро-Угорщини

Нормативне регулювання адвокатської діяльності

Литовський статут (1588р.); Збірник законів Польщі (1511-1543рр.); Зібрання судових прав (1778 р.); Конституція (1807р.)	Закон «Про судоустрій Австрійської імперії» (1781р.); Цесарський указ (1802р.); Тимчасове положення про адвокатуру (1849р.); Дисциплінарний статут адвокатури (1872р.).

Зміни в правовому статусі адвоката

Закріплюється право кожного обвинуваченого мати захисника. Вводяться помічники адвокатів. Обов'язкові вимоги до адвоката:
<i>Знати історію; польську та латинську мови; норми цивільного, кримінального та римського права.</i>	Станова форма організації – «Адвокатські палати». Адвокати призначаються Міністром Юстиції. Вводиться дисциплінарне провадження відносно адвоката. (Утворені дисциплінарні відділення при адвокатських палатах)

Захист обвинуваченого здійснюють:

патрони, адвокати, меценати

адвокати

«Судові статуту»

Олександра II

20 листопада 1864 р. започатковано новий інститут адвокатури:

Вимоги для призначення на посаду адвоката:

➤ **вища юридична освіта;**
практичний стаж
діяльності у судовому відомстві, або помічником присяжного-повіреного не менш **3 років**.

➤ **вік не менше 18 років;**
складання іспиту в
окружному суді або судовій палаті.

**Всім повіреним заборонялось
здійснювати захист відносно:**

своїх рідних;

сторін з протилежними
інтересами.

Форми оплати юридичних послуг повірених

За таксою

**Призначення
гонорару судом**

**За угодою з
клієнтом**

**Види дисциплінарних
стягнень стосовно
повірених:**

Попередження

Догана

**Заборона на
виконання
обов'язків до
1 року**

**Виключення
із списків
присяжних**

**Передача
присяжного до
кримінального
суду**

Як самостійний правовий інститут адвокатура в Україні була запроваджена після проведення на початку 60-х рр. XIX ст. судової реформи.

Правову регламентацію інститут адвокатури дістав за «Судовими статутами», затвердженими 20 листопада 1864 р.

Адвокатура України в революційний період 1917-1919 р.р.

Схема 2.1.6.

«Декрет про суд
№1» 20 листопада
1917р.

Ліквідована вся
буржуазна юстиція

Здійснювати
представництво в суді
дозволялося кожному, хто
мав громадянські права.
Тобто адвокатура ставала
зовсім вільною
професією, як це було до
судової реформи 1864 р.

«Декрет про суд №2»
14 лютого 1919р.
Утворюються:

Народні
суди

Революційні
трибунали

При них було створено
колегії правозаступників.

Їх члени обиралися у повітах
виконкомами з числа громадян,
які відповідали умовам, що були
встановлені для виборців, а в
містах — міськими радами.
Члени колегії правозаступників
обов'язково залучалися як
захисники обвинувачених у
кримінальних справах, котрі
розглядалися з участю шести
народних засідателів.

При Генеральному суді УНР діють 3 судові департаменти:

Кримінальний

Цивільний

Адміністративний

На підставі відсутності самостійної станової організації адвокати розподіляються за окружними судовими установами.

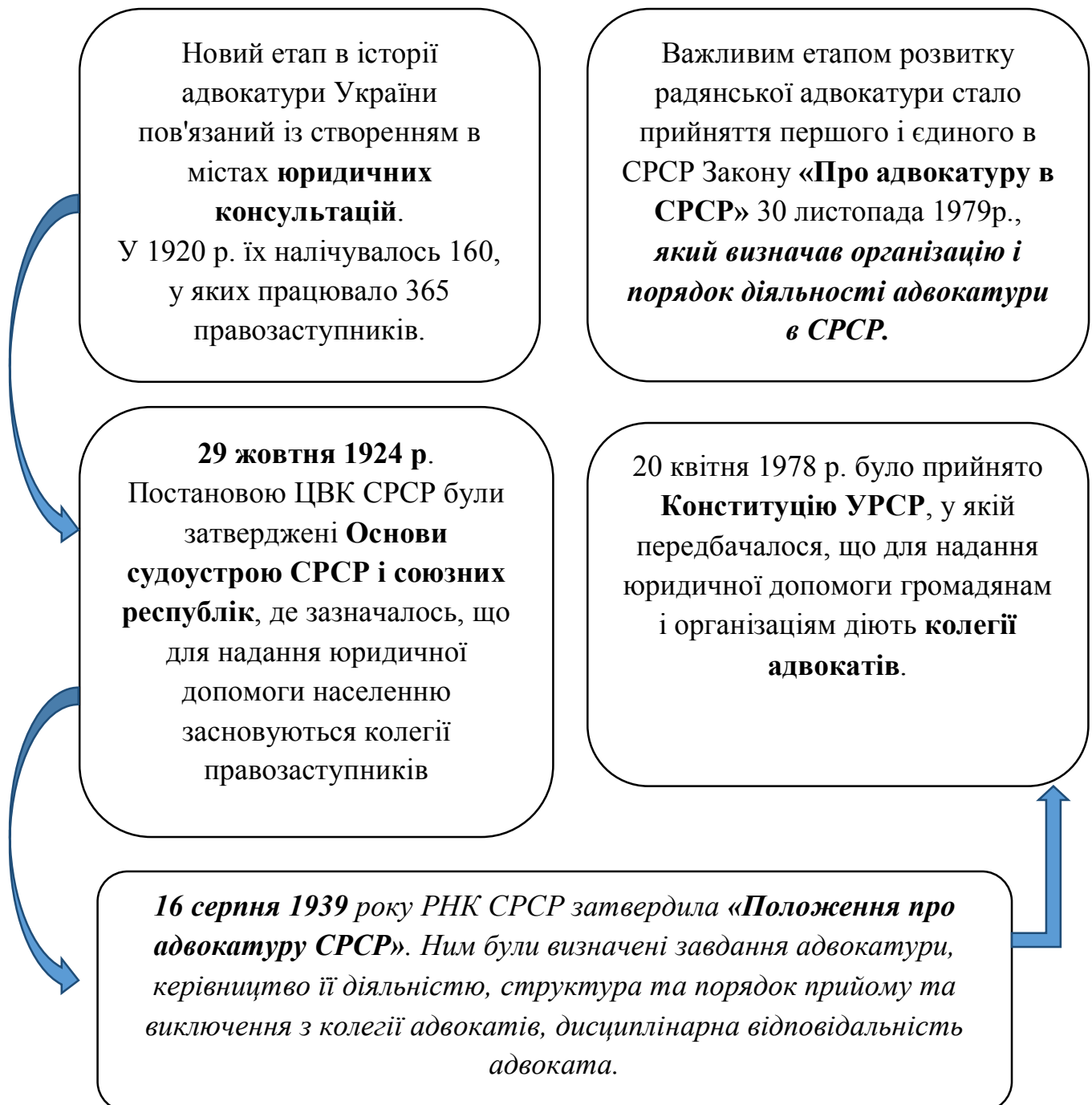

Революційні події 1917 року не могли не позначитися на адвокатурі. Ставлення до адвокатури як «буржуазного інституту» відіграло негативну роль для її розвитку в післяреволюційний період.

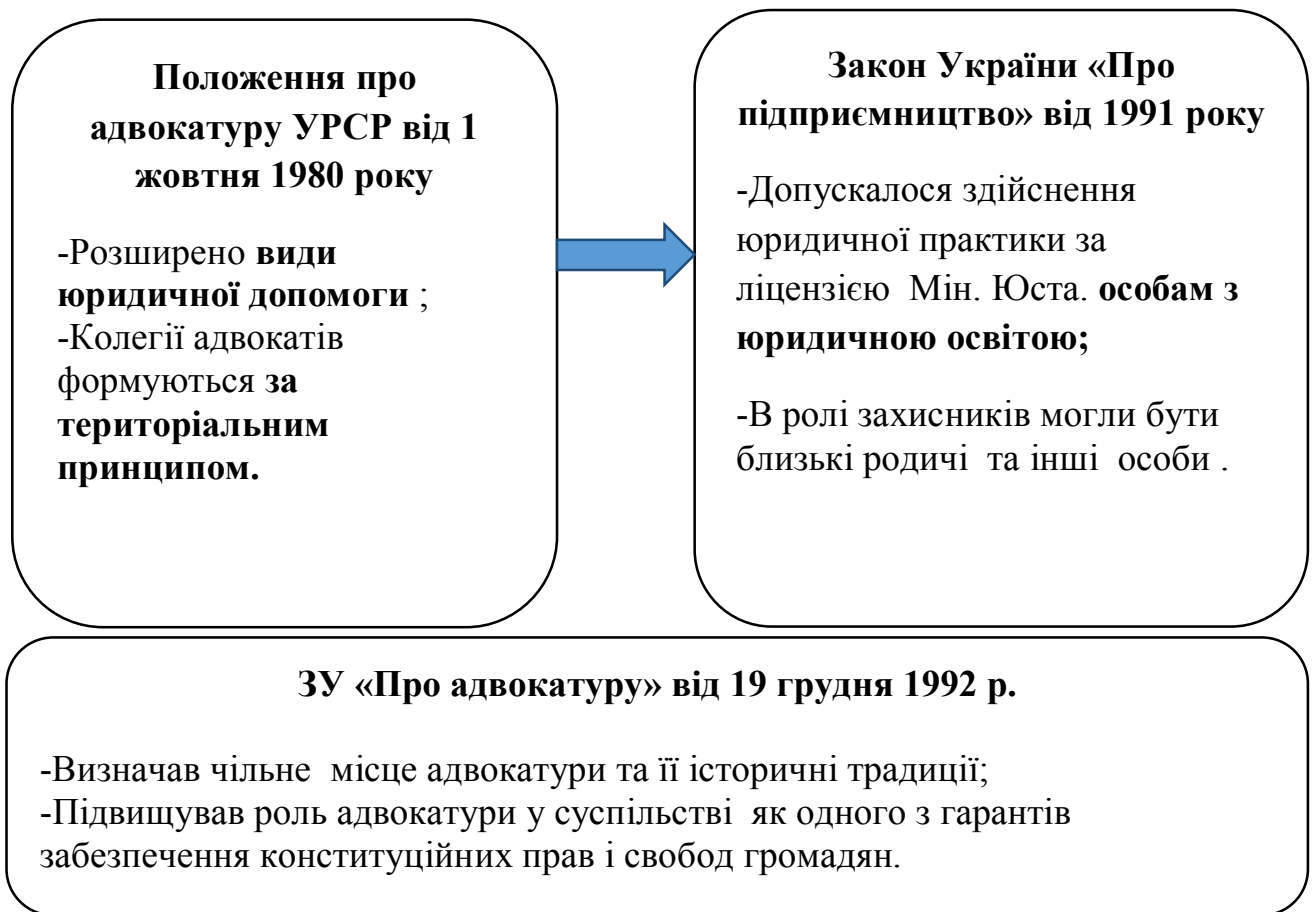
Нормативне регулювання діяльності адвокатури в період з 1920 по 1979 рр.

Схема 2.1.7.

Нормативне регулювання діяльності адвокатури в період з 1980 по 2012р.р.
Схема 2.1.8.

Було започатковано:

- нову структурну організацію адвокатури**;
- органи адвокатського самоврядування**;
- право адвокатів іноземних держав** здійснювати адвокатську практику в Україні;
- посилення правового статусу адвоката** у взаємодії з державними органами, установами, посадовими особами, громадянами.

2.2. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «АДВОКАТУРА УКРАЇНИ».

**Методологічні засади навчальної дисципліни «Адвокатура України»: мета,
предмет, завдання.**

Схема 2.2.1

Навчальна дисципліна «Адвокатура України» юридична дисципліна яка викладається за вибором навчального закладу у всіх ВНЗ юридичного спрямування та є необхідною складовою частиною вивчення загально – теоретичних дисциплін для формування особистості майбутнього юриста освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр».

Мета дисципліни:

- з'ясування студентами(курсантами) необхідності виникнення та етапів розвитку інституту адвокатури в світовому та національному контексті;
- вдосконалення механізму правового захисту адвокатом законних інтересів і прав особи на сучасному етапі розбудови правової держави на шляху до євроінтеграції;
- стимулювання розвитку професійно-важливих якостей адвоката.

Предметом вивчення дисципліни є:

- процес виникнення та сучасний устрій адвокатури як недержавного самоврядного інституту;
- з'ясування напрямків та завдань адвокатури, у її взаємодії з правоохоронними органами, громадськими організаціями, іншими органами та громадянами;
- вивчення законодавчої бази, що є підґрунтям діяльності адвокатури в Україні;
- розкриття питань специфіки адвокатської діяльності у кримінальному, цивільному, господарському, адміністративному, виконавчому та нотаріальному процесах, у Європейському Суді з прав людини;
- вивчення основних етичних правил поведінки адвоката;
- дослідження існуючих світових правових систем адвокатури.

Завданням дисципліни є:

- розширення кола знань про завдання сучасної адвокатури, види та форми адвокатської діяльності, що передбачені законодавством і застосовуються на практиці;
- ознайомлення з правовим та організаційним забезпеченням адвокатів, адвокатських бюро та адвокатських об'єднань;
- з'ясування студентами основних соціальних прав адвоката та його помічника, процедури дисциплінарного провадження щодо адвокатів та підстав припинення адвокатської діяльності;
- визначення структури й повноважень органів адвокатського самоврядування;
- з'ясування загальних засад відносин адвокатури з органами юстиції та державного управління.

**У результаті вивчення
навчальної дисципліни
студенти (курсанти) повинні:**

Знати:

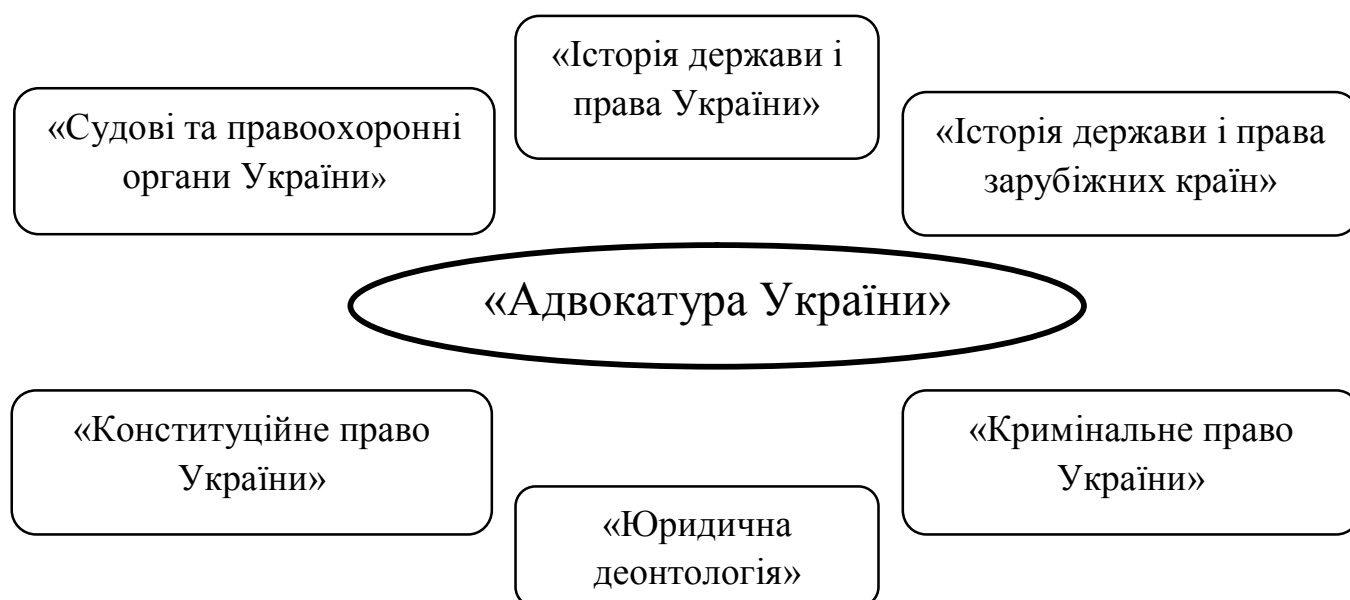
- зміст національного та міжнародного законодавства, що регламентує діяльність адвокатури;
- визначати організаційні форми, завдання, принципи діяльності адвокатури;
- вимоги щодо набуття права на заняття адвокатською діяльністю; права та обов'язки адвоката.

Вміти:

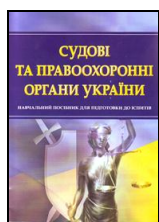
- правильно тлумачити і застосовувати норми чинного законодавства України та міжнародні нормативно-правові акти;
- користуватися науковою літературою, що відбиває сучасний стан адвокатури;
- складати процесуальні акти, які повинен готувати адвокат при підготовці до судових промов та участі у судових дебатах.

Міждисциплінарні зв'язки з навчальними дисциплінами , що вивчалися на I-му курсі.

Схема 2.2.2

При вивченні навчальної дисципліни **«Адвокатури України»** студенти (курсанти) повинні спиратися на категорійний апарат попередніх навчальних дисциплін.

«Судові та правоохоронні органи України»

- «правоохоронний орган»;
- «правозахисний орган»;
- «судочинство»;
- «юридична допомога»;
- «правовий статус» :
 - Прокурора;
 - Судді;
 - Працівника міліції;
 - Адвоката;
- «функції Міністерства юстиції України».

«Історія держави і права України»

- «звичаєве право Київської Русі»;
- «інститут прокуратора за часів Козаччини»;
- «адвокатура за часів Польсько-Литовського князівства»;
- «інститут присяжних-повірених Російської імперії»;
- «адвокатура в Австро – Угорській імперії»;
- «адвокатура в УРСР»;
- «адвокатура за «Новітнього часу».

«Історія держави і права зарубіжних країн»

- «римське право»;
- «Романо - германська правова система»;
- «звичаєве право»;
- «прецедентне право».

«Юридична деонтологія»

- «юридична професія»;
- «професіограми»:
 - адвоката;
 - судді;
 - прокурора;
 - працівника міліції».

«Конституційне право України»

- «конституційні права людини»;
- «конституційні засади судочинства»;
- «конституційний контроль».

«Кримінальне право України»

- «злочин»;
- «суб'єкт злочину»;
- «кримінальне покарання».

Зв'язок навчальної дисципліни «Адвокатура України» з навчальними дисциплінами процесуальних циклів, що будуть вивчатись на III курсі.

Схема 2.2.3

Навчальна дисципліна «**Адвокатура України**» відіграє значну роль у професійній підготовці майбутніх фахівців – «правознавців» та «правоохоронців», оскільки оволодіння теоретичними знаннями про організацію діяльності адвокатури та особливості правового статусу адвоката-захисника, адвоката-представника у судочинстві підготує **теоретичне підґрунтя** для **засвоєння фундаментальних** навчальних дисциплін:

- кримінальний процес;

- цивільний процес;

- адміністративний процес;

- господарський процес.

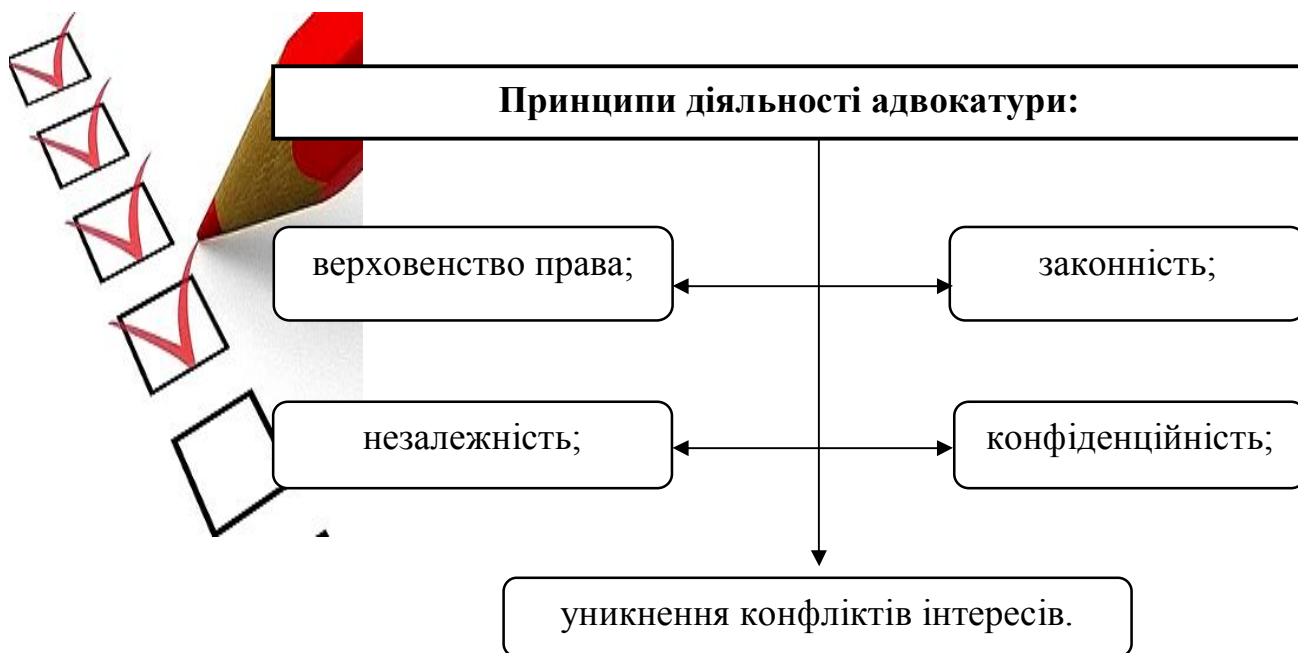
В сучасних умовах проведення в Україні широкомасштабного реформування правоохоронної системи, політичної та адміністративної реформ на шляху інтеграції до Євросоюзу, прийняття нового законодавства про вищу освіту, **якісна теоретична підготовка курсантів, студентів, слухачів у ВНЗ системи ОВС** виступає однією із пріоритетних напрямків реформування МВС України. Опанування теоретичним матеріалом дисципліни «Адвокатура України» допоможе майбутнім фахівцям більш детально уявити проблеми захисту законних прав та інтересів особи як чинника правової держави, на підставі визначення ролі та місця адвокатури як недержавного самоврядного правозахисного інституту.

РОЗДІЛ III. АДВОКАТУРА УКРАЇНИ: ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ.

3.1. Адвокатура України: поняття, принципи та правове регулювання діяльності.

Поняття та принципи Адвокатури України. Схема 3.1.1

Адвокатура України - це недержавний самоврядний інститут, що забезпечує здійснення захисту, представництва та надання інших видів правової допомоги на професійній основі, а також самостійно вирішує питання організації і діяльності адвокатури в порядку, встановленому **ЗУ «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»**.

Принципи діяльності адвокатури в Україні

Принцип верховенства права. Суть принципу означає абсолютний і безумовний пріоритет права, незалежно від того, хто стоїть перед Законом.

Принцип законності. Для адвокатури – це орієнтир і суть курсу в організаційній і повсякденній діяльності, для адвоката законність – це інструмент повсякденної практики, це робочий і постійно діючий принцип, який потребує від адвоката бездоганного знання закону.

Принцип незалежності. Незалежність адвоката є суто професійною категорією, тобто захист, представництво, надання інших видів правової допомоги клієнту. Незалежність на практиці – це ніким не контрольована свобода процесуальних дій адвоката під час провадження конкретної справи в межах закону, своїх процесуальних прав і обов’язків. Отже професійна незалежність обмежена інтересами клієнта і правовими

Принцип конфіденційності – це особлива категорія, один із стовпів, на яких тримається адвокатська професія. Конфіденційність означає визначену законом чи іншим правовим актом інформацію, яка характеризується обмеженістю доступу до неї певного кола осіб.

Принцип уникнення конфлікту інтересів. Конфлікт інтересів – суперечність між особистими інтересами адвоката та його професійними правами і обов’язками, наявність якої може вплинути на об’єктивність або неупередженість під час виконання адвокатом своїх професійних обов’язків, а також на вчинення чи не вчинення ним дій під час здійснення адвокатської діяльності. З метою запобігання конфлікту інтересів КПК України надає захисникові право на відмову від виконання своїх обов’язків після його залучення у випадках:

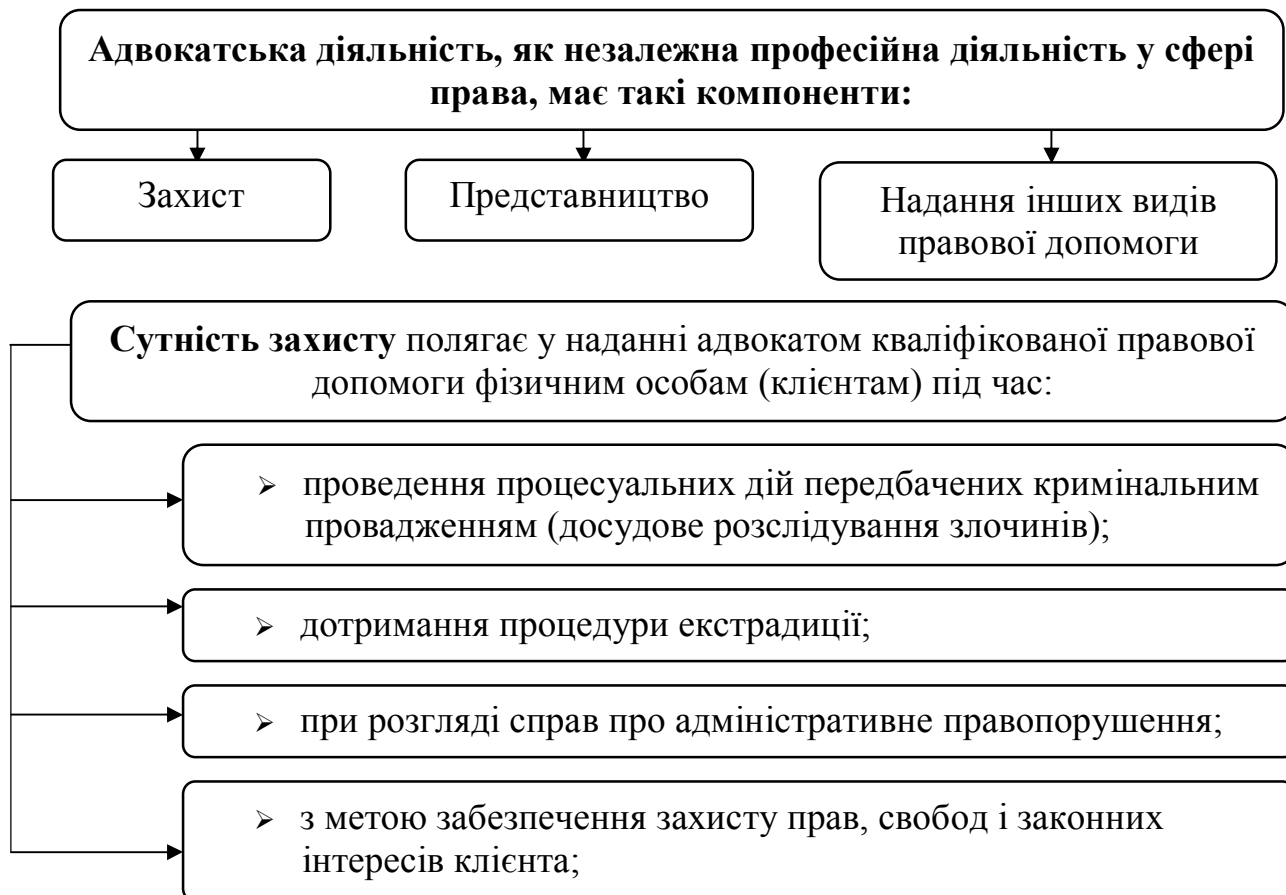
- якщо є обставини, які згідно з КПК України виключають його участь у кримінальному провадженні (ст. 78 КПК України);
- незгоди з підозрюваним, обвинуваченим щодо обраного ним способу захисту, за винятком випадків обов’язкової участі представника;
- умисного невиконання підозрюваним, обвинуваченим умов укладеного із захисником договору;
- якщо у адвоката відсутня належна кваліфікація.

Нормативне регулювання діяльності адвокатури України. Схема 3.1.2

Сутність адвокатської діяльності.

Схема 3.1.3

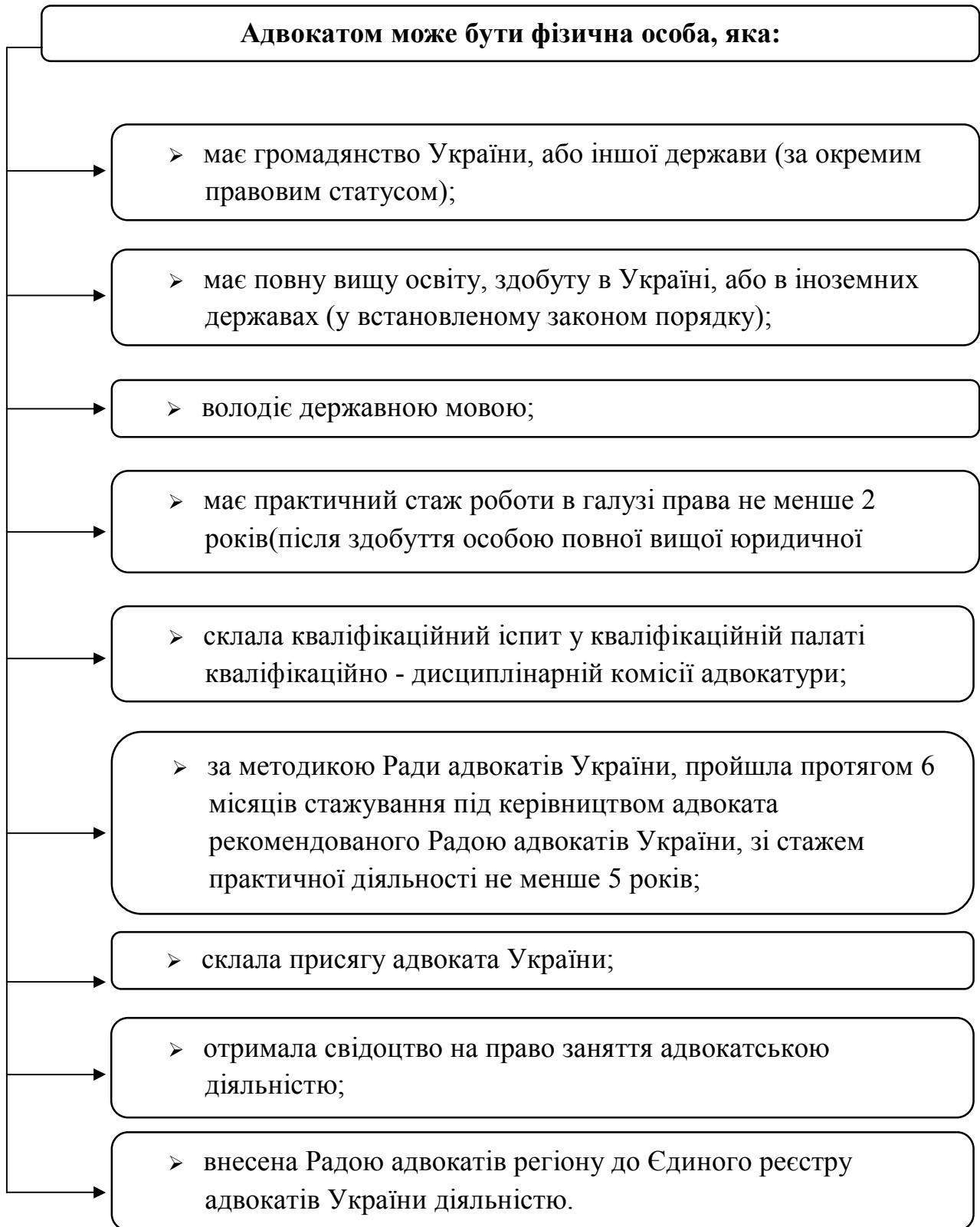
Представництво адвокатом інтересів особи полягає у забезпеченні реалізації прав та обов'язків клієнта під час:

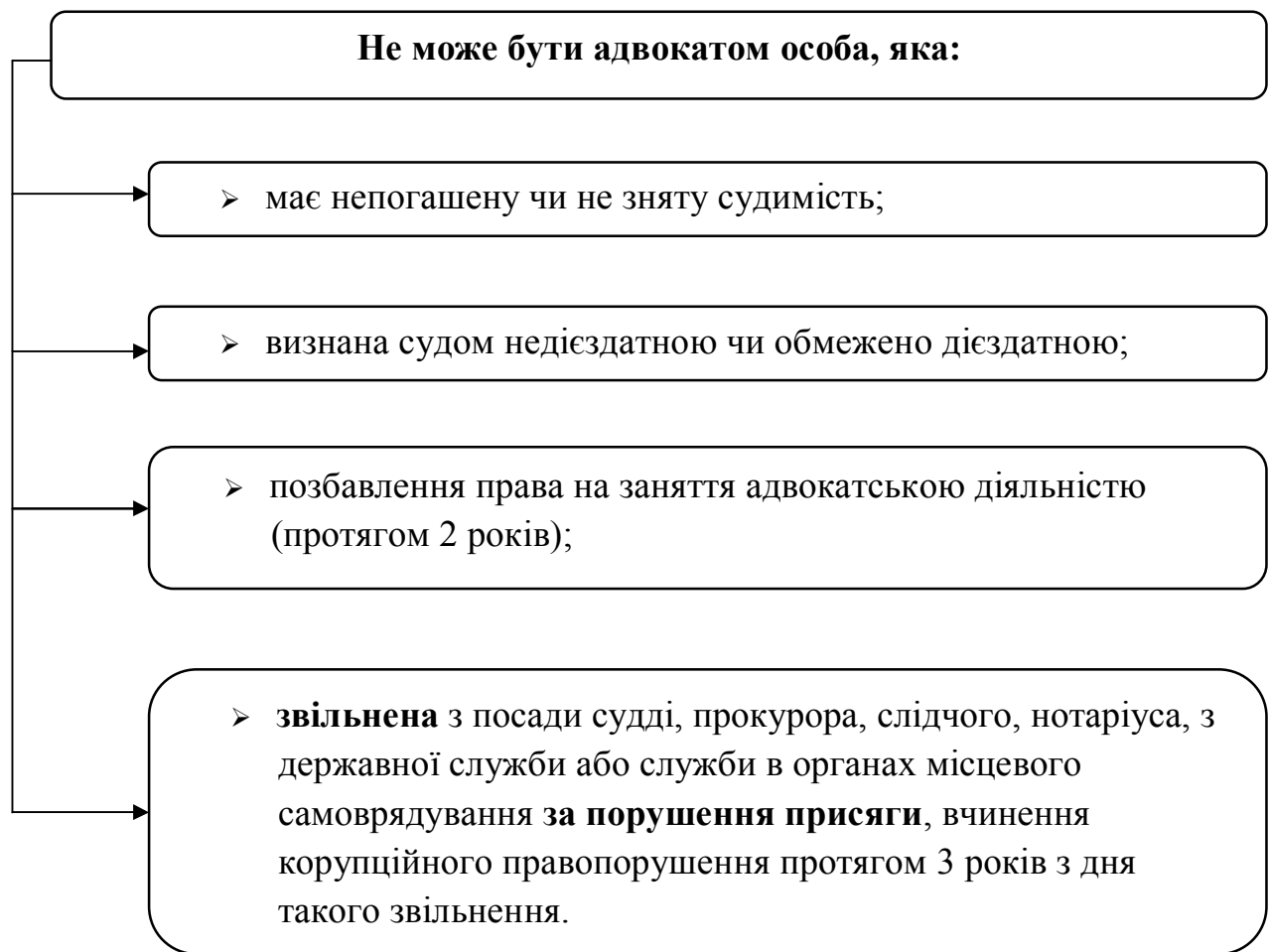
- цивільного, господарського, адміністративного та конституційного судочинства;
- розгляду спірних питань в інших державних органах;
- забезпечення прав та обов'язків потерпілого, цивільного позивача, цивільного відповідача у кримінальному провадженні.

Надання інших видів правової допомоги адвокатом передбачає:

- Усне консультування;
- Правовий супровід діяльності клієнта;
- Складання процесуальних та інших документів правового характеру, спрямованих на забезпечення реалізації прав, свобод та загальних інтересів клієнта, або їх відновлення, у разі порушення.

Вимоги для набуття права на заняття адвокатською діяльністю.

Адвокатура України серед інших інститутів захисту прав людини.

Схема 3.1.5.

Використання різних способів та форм захисту:

Нотаріус посвідчує факти на підставі письмових доказів

Діє одноособово

Адвокат отримує конфіденційну інформацію від клієнта та відповіді на адвокатські запити і клопотання; використовує процесуальну форму змагальності сторін у судовому процесі.

Прокурор підтримує державне обвинувачення у судових процесах; проводить прокурорські перевірки.

Діяльність носить публічний характер.

Єдність завдань нотаріату, адвокатури, прокуратури у сфері правозахисту

В межах своїх повноважень при захисті законних прав та інтересів особи і громадянина **нотаріуси, адвокати, прокурори** сприяють зміцненню законності, правопорядку, попередженню правопорушень.

В рамках чинного законодавства **мають самостійний правовий статус**, який передбачає: **невтручання** в професійну діяльність (поряд з вимогою **суворого дотримання законності**) та наголошення її правозахисної спрямованості.

Шляхом надання усних та письмових форм правової допомоги, ці органи підвищують правосвідомість громадян.

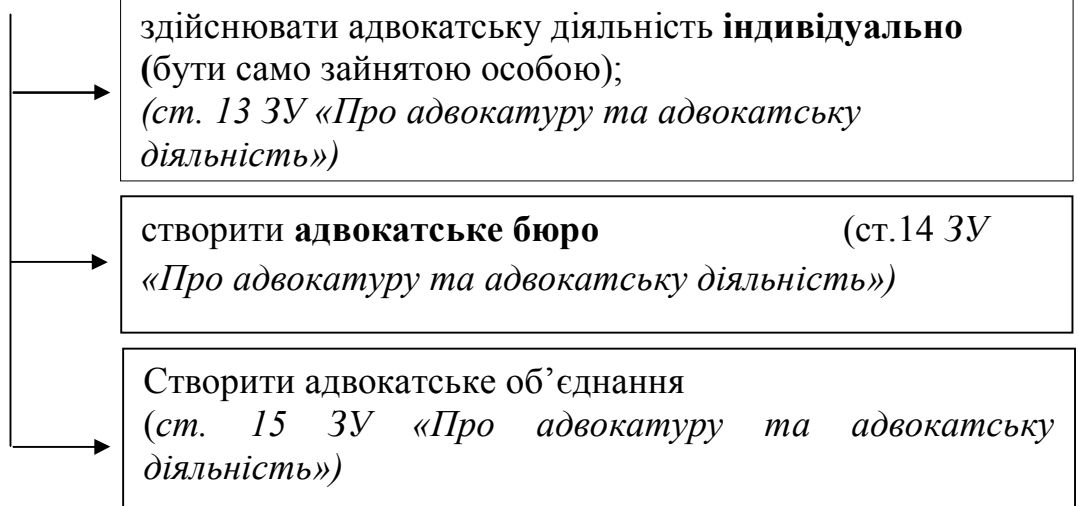
3.2. Організаційні форми діяльності адвокатури в Україні: види, загальна характеристика.

Схема 3.2.1.

Види організаційних форм.

Адвокати як представники незалежної юридичної професії, на підставі добровільного вибору, мають право на визначення певної організаційної форми своєї діяльності, а саме:

Особливості приватної діяльності адвокатури.

Схема 3.2.2.

Адвокат, який обирає **індивідуальну форму діяльності** є професійно-амбітною людиною, яка прагне певної публічності. Матеріальна якість його життя напряму залежить від його професійної особистості.

Індивідуальна адвокатська практика передбачає дотримання загальних принципів адвокатської діяльності, а саме:

Адвокат , який здійснює адвокатську діяльність індивідуально , має право :

відкривати
рахунки в
банках

мати **бланки** (у тому числі **ордера**) із зазначенням свого прізвища, імені та по батькові, номера і дати видачі свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю.

мати **іменну**
печатку,
штампи

Під час здійснення індивідуальної форми адвокатської діяльності на адвоката поширюються всі професійні права, обов'язки та гарантії, зазначені в ЗУ «Про адвокатуру та адвокатську діяльність».

Поняття «самозайнята особа» розуміється в контексті, що коли фізична особа(адвокат) зареєстрована як підприємець і здійснює незалежну професійну діяльність, вона реєструється податковою службою, як **фізична особа-підприємець**.

Адвокатське бюро, як організаційна форма адвокатської діяльності в Україні.

Адвокатське бюро - є юридичною особою, створеною одним адвокатом, і діє на підставі статуту. Найменування адвокатського бюро повинно включати прізвище адвоката, який його створив.

Порядок утворення адвокатського бюро

**Особливі ознаки діяльності адвоката, який
створив адвокатське бюро**

Має право укладати
трудовий договір з
іншими адвокатами

Має **самостійний
баланс**, може
відкривати рахунки у
банках

Має **власну печатку,
штамп і бланки** із
своїм найменуванням

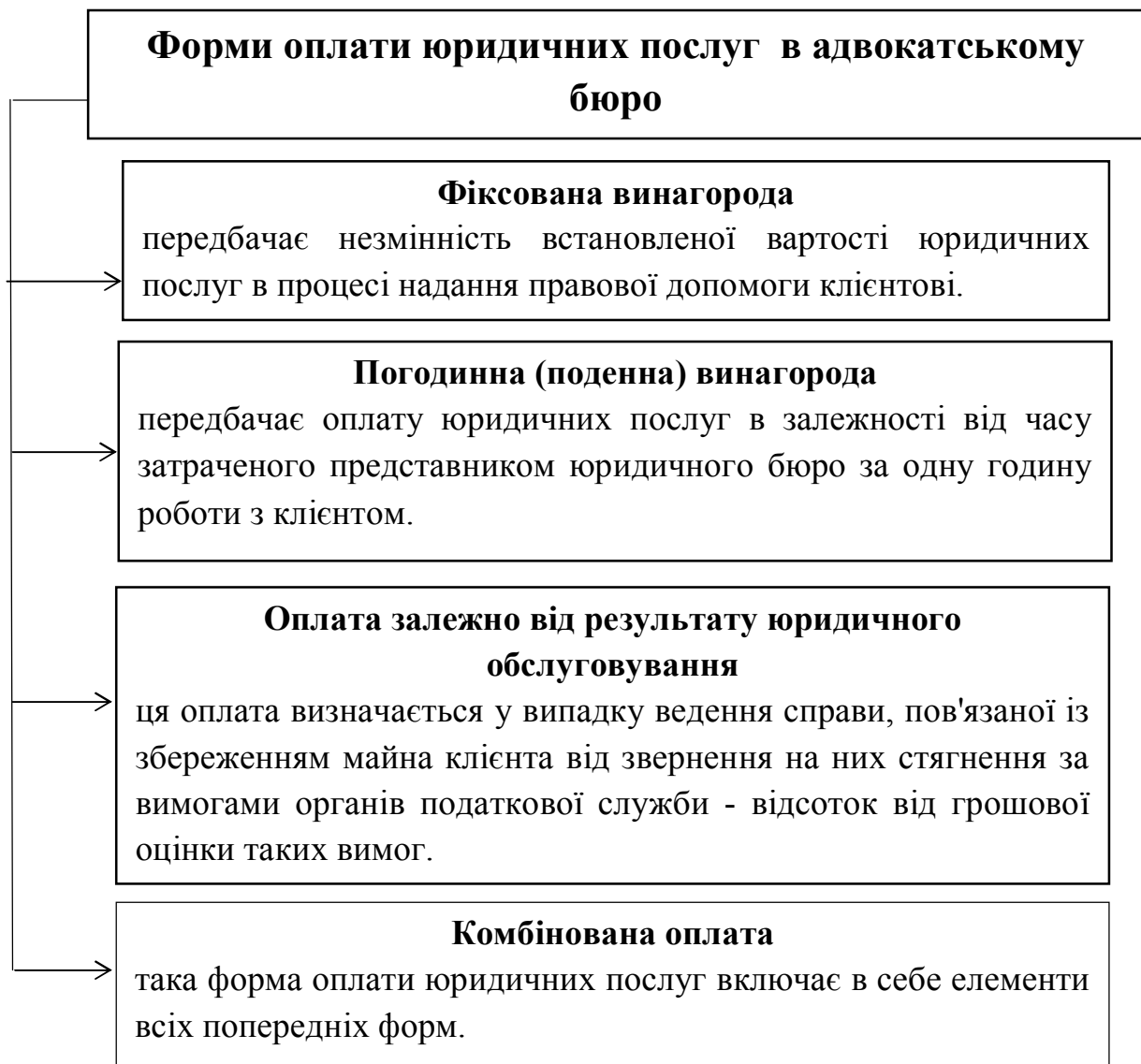
Є **стороною договору**
про надання юридичної
допомоги

Функції Адвокатського бюро

Консультативна робота
по наданню **усної та
письмової** правової
допомоги фізичним та
юридичним особам

Захист підозрюваної,
обвинуваченої,
засудженої, виправданої
особи у кримінальному
провадженні.

Представництво інтересів фізичних і
юридичних осіб при розгляді цивільного,
адміністративного, господарського
судочинства у судах I, II, III інстанції і
інших державних органах (державна
виконавча служба, податкова служба
тощо)

Адвокатське об'єднання - є самостійною формою організаційної роботи адвокатів, що регламентується *ст. 15 ЗУ «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»*.

Державна реєстрація адвокатського об'єднання здійснюється в порядку, встановленому Законом України "Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців", з урахуванням особливостей, передбачених цим Законом.

Особливості адвокатських об'єднань:

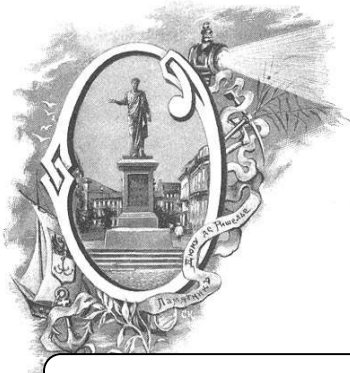
Адвокатське об'єднання є юридичною особою, створеною шляхом **об'єднання двох або більше адвокатів (учасників)**, і діє **на підставі статуту**.

Адвокатське об'єднання має **самостійний баланс**, може відкривати рахунки у банках, мати печатку, штампи і бланки із своїм найменуванням.

Стороною договору про надання правової допомоги є **адвокатське об'єднання**.

Адвокатське об'єднання **може залучати** до виконання укладених об'єднанням договорів про надання правової допомоги **інших адвокатів на договірних засадах**.

Адвокатура Одещини (станом на 2014рік)

Структура Ради адвокатів Одеської області

Голова ради-
Бронз Йосип Львович,
Заслужений юрист
України

Заступник голови-
Костін Андрій
Євгенович

Члени ради адвокатів Одеської області

Кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури
Одеської області

Ревізійна комісія Ради адвокатів Одеської області

Рада Одеського обласного відділення Спілки
адвокатів України

Рада адвокатів регіону Одеської області – являє собою колегіальний професійний недержавний орган адвокатського самоврядування, що об'єднує:

Адвокатів, які займаються
індивідуальною
адвокатською діяльністю.

Адвокатські
контори.

Адвокатські
об'єднання.

Адвокатські
фірми.

Адвокатські
компанії.

Адвокатські
бюро.

Обласна
колегія.

Загальні положення для адвокатів вищезазначених організаційних форм (індивідуальна діяльність, адвокатське бюро, адвокатське об'єднання).

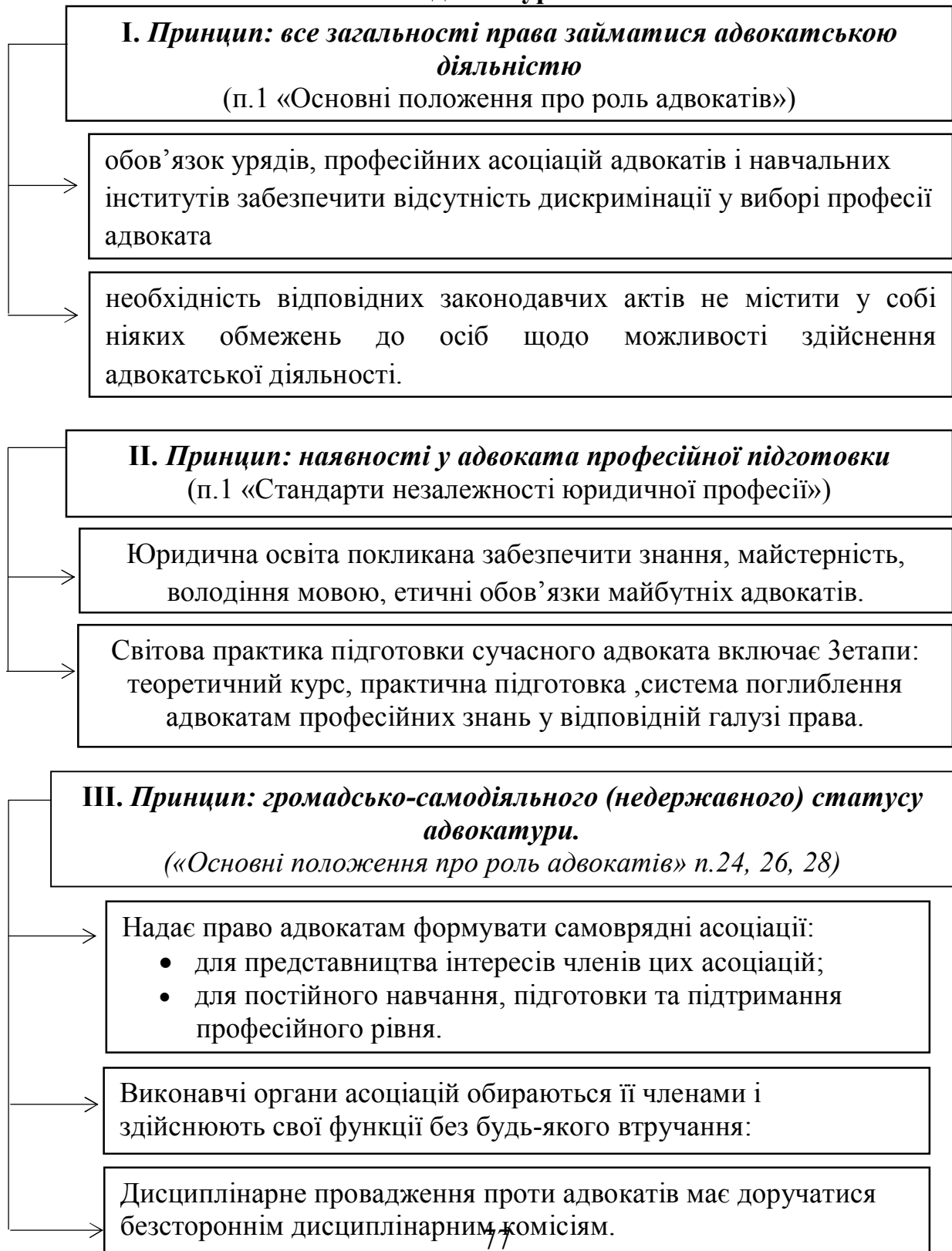
Схема 3.2.6

3.3. Загальносвітові чинники правових засад організації та діяльності інституту адвокатури.

Схема 3.3.1.

Загальні світові принципи формування, легалізації та діяльності адвокатури.

Основні міжнародно-правові документи, які регулюють діяльність адвокатури у сфері захисту законних прав та інтересів особи.

Схема 3.3.2.

ЗАГАЛЬНА ДЕКЛАРАЦІЯ ПРАВ ЛЮДИНИ прийнята й проголошена резолюцією 217A(III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948р. – проголошує *природні права людини; громадянські та політичні права і свободи; права, що класифікуються як права 1-го покоління; соціально-економічні права людини; права 2-го покоління*, а також те що кожен має обов'язки перед суспільством. Кожний зазнає тільки таких обмежень, які встановлені законом.

МІЖНАРОДНИЙ ПАКТ ПРО ГРОМАДЯНСЬКІ ТА ПОЛІТИЧНІ ПРАВА.

Ратифіковано Указом Президії Верховної Ради України РСР від 19 жовтня 1973р., №2148-VIII – передбачає, що всі держави забезпечують своїм громадянам *право на судовий захист їх прав*, а також повна *рівноправність усіх перед законом*, аж до ведення державних справ і містять *процедури утворення і механізми дії Комітету з прав людини*.

МІНІМАЛЬНІ СТАНДАРТНІ ПРАВИЛА ПОВОДЖЕННЯ З В'ЯЗНЯМИ –

затверджені I Конгресом ООН з профілактики злочинності і поведіння з в'язнями 30 серпня 1955р. у Женеві. Схвалені Економічною і Соціальною Радою ООН, (резолюцією 663 CI(XXIV) від 31 липня 1957р.). В яких відображений *процес розробки універсальних норм, які стосуються поведінки з в'язнями*, а також процес затвердження Конгресом ООН з профілактики злочинності і поведінки з в'язнями.

СТАТУТ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ

від 26.06.1945р. – підтверджує право людей усього світу на створення умов, за яких законність буде додержуватися, і проголошує як одну з цілей досягнення співробітництва у створенні та підтриманні поваги до прав людини й основних свобод без поділу за ознаками раси, статі, мови та релігії.

ДЕКЛАРАЦІЯ ПРО ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ПРАВОСУДДЯ ДЛЯ ЖЕРТВ ЗЛОЧИНУ І ПЕРЕВИЩЕННЯ ВЛАДИ.

Прийнята Генеральною Асамблеєю ООН 29 листопада 1985р., резолюцією 40/34 – містить роз'яснення терміну "жертви" під яким розуміються особи, яким індивідуально чи колективно було завдано шкоди, включаючи тілесні ушкодження або моральні збитки, емоційні страждання, матеріальні збитки або суттєве ураження їхніх основних прав у результаті дії чи бездіяльності, що порушують діючі національні кримінальні закони держав-членів, включаючи закони, що забороняють злочинне зловживання владою.

МІНІМАЛЬНІ СТАНДАРТНІ ПРАВИЛА ОРГАНІЗАЦІЇ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ, ЩО СТОСУЄТЬСЯ ВІДПРАВЛЕННЯ ПРАВОСУДДЯ СТОСОВНО НЕПОВНОЛІТНІХ («Пекінські правила», прийняті 29 листопада 1985р.)

– визначають, що правосуддя відносно неповнолітніх повинне бути складовою частиною процесу національного розвитку кожної країни в рамках усебічного забезпечення соціальної справедливості для всіх неповнолітніх, а також *судовий розгляд повинен відповідати інтересам неповнолітнього і здійснюватися в атмосфері порозуміння, що дозволить неповнолітньому брати участь у ньому і вільно викладати свою точку зору*.

ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО РОЛЬ АДВОКАТІВ, прийняті на VIII Конгресі ООН у серпні 1990р. - передбачають, що *особа*, яка не має адвоката, у випадках, коли інтереси правосуддя вимагають цього, *повинна бути забезпечена допомогою адвоката*, який має відповідну компетенцію і досвід ведення справ, щоб забезпечити їй ефективну юридичну допомогу без оплати з її сторони, якщо у неї немає необхідних коштів(п.6).

КОНВЕНЦІЯ СПІВДРУЖНОСТІ НЕЗАЛЕЖНИХ ДЕРЖАВ ПРО ПРАВА ТА ОСНОВНІ СВОБОДИ ЛЮДИНИ від 26 травня 1995 р. – затверджує, що *кожний обвинувачений* у вчиненні злочину має, як мінімум, *право захищати себе за допомогою, обраного ним самим, захисника* або мати *призначеного йому захисника*, коли інтереси правосуддя того потребують, а також користуватися у випадках, визначених національним законодавством, безплатною допомогою адвоката.

КОНВЕНЦІЯ ПРО ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ І ОСНОВОПОЛОЖНИХ СВОБОД, ратифіковано Законом № 475/97-ВР від 17.07.97р. – передбачає що *кожен, чий права та свободи, визнані* в Конвенції, було порушено, має право на ефективний засіб юридичного захисту в *національному органі*, навіть якщо таке порушення було вчинене особами, які здійснювали свої офіційні повноваження.

РЕКОМЕНДАЦІЯ № R (81) 7 комітету міністрів Ради Європи від 14 травня 1981 р. *щодо шляхів полегшення доступу до правосуддя* – містить пропозиції, реалізація яких підвищує *доступність до правосуддя*. мова йде про *розширення механізмів примирення сторін* або *дружнього врегулювання спорів* до прийняття його до провадження або ж у ході розгляду; про оптимізацію судового процесу.

РЕКОМЕНДАЦІЯ № R (84) 5 комітету міністрів Ради Європи щодо принципів цивільного судочинства, спрямованих на вдосконалення судової системи, від 28 лютого 1984 р. – передбачає, що *норми та процедури цивільного судочинства*, прийняті в державах-членах, у деяких випадках є перешкодою для ефективного відправлення правосуддя. Такі норми (процедури) можуть не відповідати потребам сучасного суспільства та ними можуть зловживати учасники процесу в цілях затягування судового розгляду. З метою запобігання подібним зловживанням суд повинен відігравати активну роль *у забезпеченні швидкого судового розгляду, поважаючи* при цьому *права сторін*, зокрема, *право на безсторонність*.

ЗАГАЛЬНИЙ КОДЕКС ПРАВИЛ ДЛЯ АДВОКАТІВ КРАЇН ЄВРОПЕЙСЬКОГО СПІВТОВАРИСТВА прийнято делегацією дванадцяти країн-учасниць на пленарному засіданні у Страсбурзі в жовтні 1988 року – передбачає, що у будь-якому правовому суспільстві *адвокату відведено особливу роль*; його призначення не обмежено сумлінним виконанням свого обов'язку у межах закону. *Адвокат має діяти в інтересах права* в цілому так само, як і *в інтересах тих*, чий права і свободи йому довірено *захистити*; не лише виступати в суді *від імені клієнта*, а й надавати йому юридичну допомогу у вигляді порад і консультацій.

СТАНДАРТИ НЕЗАЛЕЖНОСТІ ЮРИДИЧНОЇ ПРОФЕСІЇ прийнятий у вересні 1990 р. Міжнародною асоціацією юристів – передбачає, що **адвокат не повинен ототожнюватися** чи ідентифікуватися владою та громадськістю з його клієнтом або зі справою його клієнта, незалежно від того, наскільки популярним або, навпаки, непопулярним може бути це справа., також **жоден адвокат не повинен піддаватися кримінальним, цивільним, адміністративним або іншим санкціям** або погрозам їх застосування внаслідок того, що він **давав поради або представляв інтереси клієнта відповідно до закону**

РОЗДІЛ IV: АДВОКАТСЬКЕ САМОВРЯДУВАННЯ: ПОНЯТТЯ, ПРИНЦИПИ, ОРГАНІЗАЦІЙНІ ФОРМИ.

4.1. Загальні засади адвокатського самоврядування.

Адвокатське самоврядування - гарантоване державою право адвокатів самостійно вирішувати питання організації та діяльності адвокатів, яке закріплено у Розділі VII ЗУ «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» та діє на підставі принципів:

гласність;

виборність;

підзвітність.

Обов'язковість для виконання адвокатами рішень органів адвокатського самоврядування.

Заборона втручання органів адвокатського самоврядування у професійну діяльність адвоката.

Система органів адвокатського самоврядування в Україні.

Схема 4.1.1.

Принцип самоврядування означає найвищий ступінь демократії, за яким адвокатура користується правом самоорганізації, самоуправління, самовизначення і приймає на себе всі ризики і відповідальність за свої рішення та їхні наслідки.

Національна Асоціація адвокатів України, як професійна організація, об'єднує всіх адвокатів України та діє через організаційні форми адвокатського самоврядування: конференції регіонів; ради адвокатів регіонів; Раду адвокатів України та З'їзд адвокатів України.

Органи адвокатського самоврядування в межах держави

З'їзд адвокатів України.

Рада адвокатів України.

Вища кваліфікаційно-
дисциплінарна комісія
адвокатури .

Вища ревізійна комісія
адвокатури .

Органи адвокатського самоврядування на регіональному рівні

Ради адвокатів регіону.

Кваліфікаційно-
дисциплінарні комісії
адвокатури.

Ревізійні комісії адвокатури.

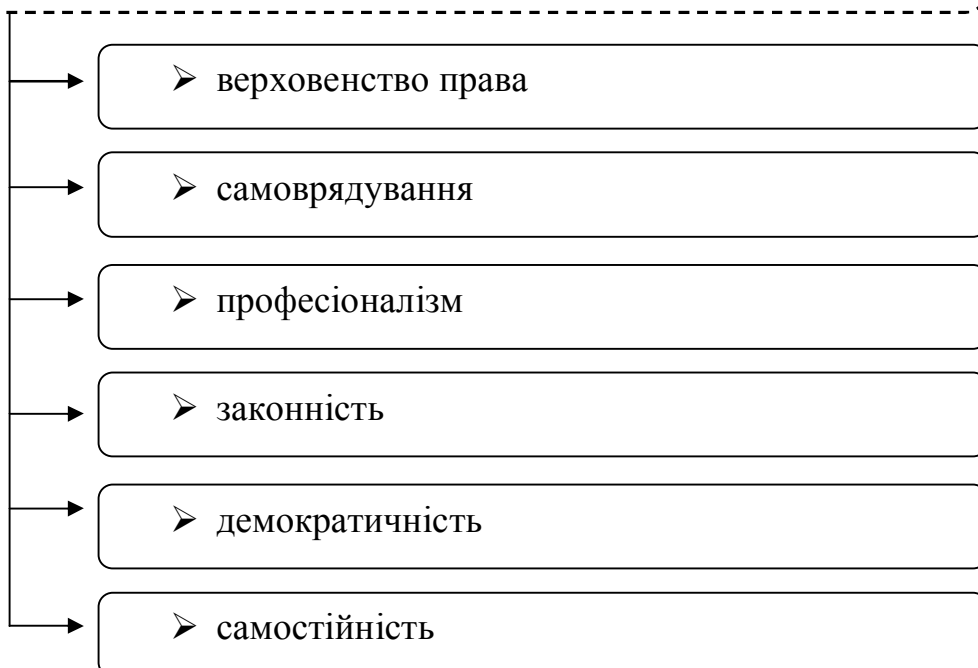
Конференції адвокатів України.

4.2. Національна асоціація адвокатів України: поняття, принципи, завдання.

Національна асоціація адвокатів України є всеукраїнською недержавною, некомерційною, неприбутковою, професійною організацією, яка об'єднує всіх адвокатів України з метою забезпечення реалізації завдань адвокатського самоврядування, створена на засадах професійної належності для сприяння розвитку та зміцнення інституту адвокатури в Україні, підвищення рівня правової допомоги, що надається адвокатами, ролі та авторитету адвокатури в суспільстві, захисту прав і законних інтересів членів Організації.

Принципи діяльності Національної асоціації адвокатів України. Схема 4.2.1.

Основними завданнями Національної асоціації адвокатів України є:

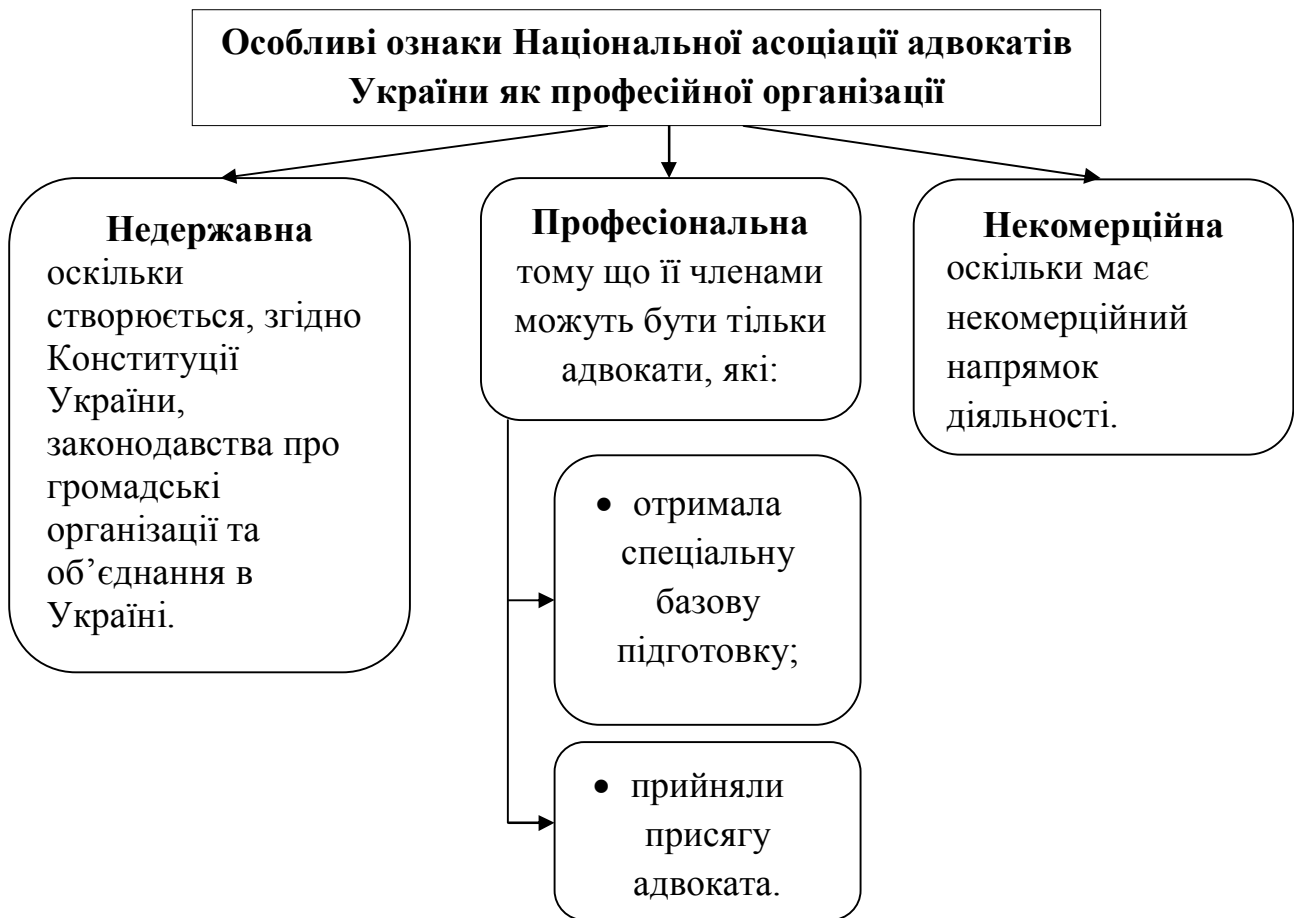
Сприяння: процесу **формування** правової держави в Україні; **підвищенню** ролі інституту адвокатури в українському суспільстві та **піднесенню статусу** професії адвоката в Україні; **розвитку правових форм** самоорганізації адвокатської спільноти, розробці та впровадженню актів самоврядування адвокатури.

Забезпечення: належного захисту **прав** та законних **інтересів** адвокатів, сприяння **дотриманню** чинного **законодавства** щодо захисту професійних **прав адвокатів** та гарантій адвокатської діяльності й сприйняття законодавчому розширенню цих прав; належної діяльності органів адвокатського самоврядування у реалізації завдань адвокатського самоврядування; **ведення Єдиного реєстру** адвокатів України.

Представництво: адвокатури в Україні та за її межами.

Схема 4.2.3.

Національна Асоціація адвокатів України уособлює в собі повний монополізм в питаннях адвокатського об'єднання і саморегулювання, її єдності та експорторіальності.

4.3. З'їзд адвокатів України як вищий орган адвокатського самоврядування.

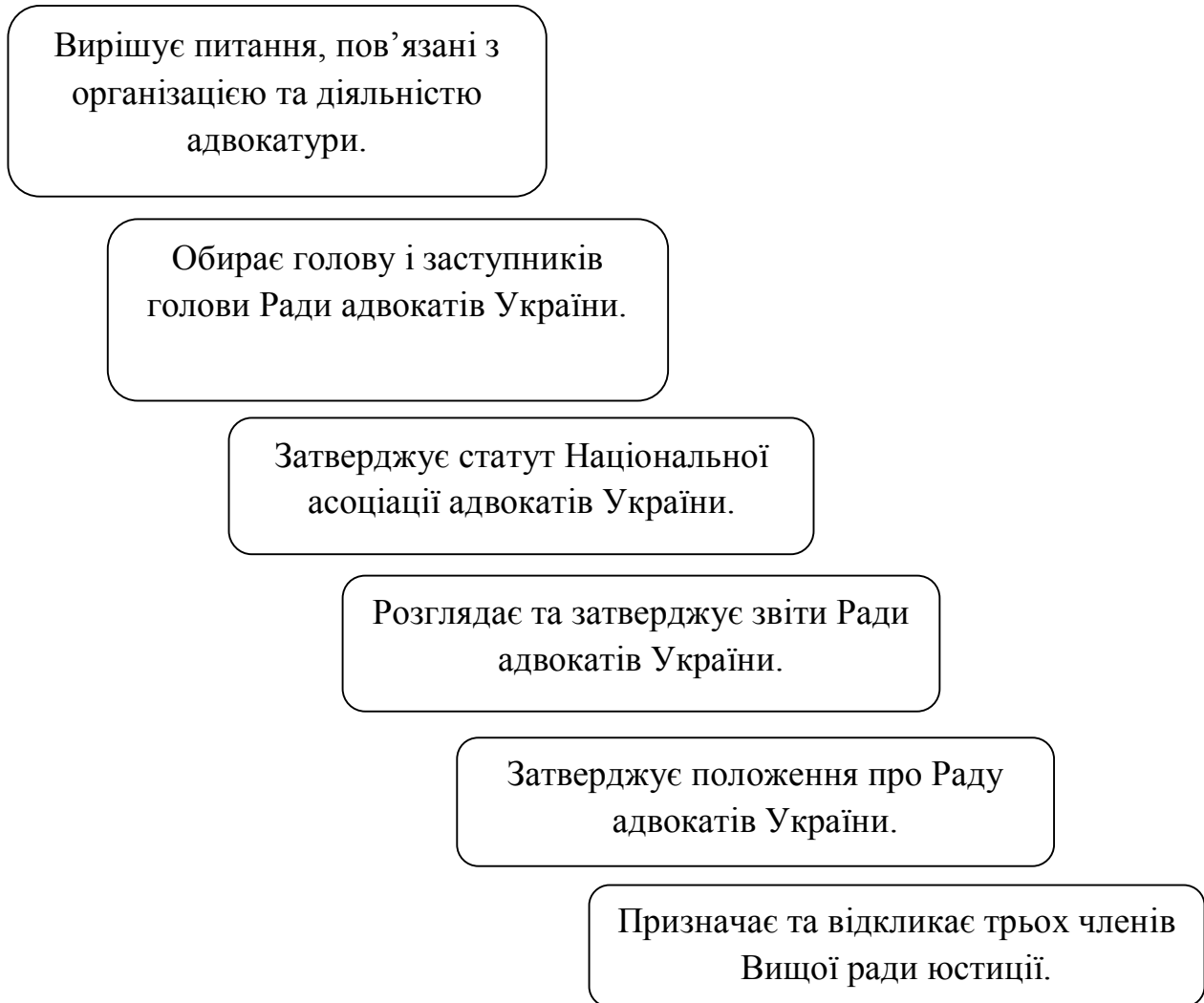

Порядок скликання З'їзду адвокатів України. Схема 4.3.1.

До складу З'їзду адвокатів України входять делегати, які обираються конференціями адвокатів регіону шляхом голосування відносною більшістю голосів делегатів, які беруть участь у конференції.

З'їзд адвокатів України скликається:

- у строк не рідше одного разу на три роки;
- у шістдесяти-денний строк за ініціативою Ради адвокатів України або на вимогу не менш як однієї десятої від загальної кількості адвокатів, включених до Єдиного реєстру адвокатів України.

Рішення З'їзду адвокатів України приймаються відкритим голосуванням, крім випадків, установлених законодавством України. Рішення з'їзду адвокатів України приймаються більшістю голосів делегатів, що беруть участь у З'їзді.

Про день, час і місце початку роботи З'їзду адвокатів України та питання, що вносяться на його обговорення, адвокати повідомляються не пізніше як за двадцять днів до дня початку роботи З'їзду.

З'їзд адвокатів України є правомочним, якщо в ньому бере участь більше половини обраних делегатів, які представляють більшість конференцій адвокатів регіонів.

З'їзд адвокатів України – це установчий форум, що закладає основи нової професійної організації, обирає керівництво майбутньої організації, встановлює певні загальнообов'язкові правила поведінки, вирішує питання про затвердження кошторису і розмірів щорічних адвокатських внесків.

4.4. Рада адвокатів України: склад, порядок обрання, функції.

Рада адвокатів України - робочий орган адвокатського самоврядування, що діє між З'їздами адвокатів України.

Строк повноважень 5 років.

Підконтрольна й підзвітна З'їзду адвокатів України.

До складу Ради адвокатів України входять 30 членів, стаж адвокатської діяльності яких становить не менше 5 років:

- по одному представнику від кожного регіону, які обираються конференцією адвокатів регіону,

- голова і два заступники голови, які обираються шляхом голосування з'їздом адвокатів України.

- секретар Ради адвокатів України обирається Радою адвокатів України зі складу членів Ради адвокатів України.

- секретар Ради адвокатів України обирається Радою адвокатів України зі складу членів Ради адвокатів України.

Засідання Ради адвокатів України проводяться **не рідше одного разу на два місяці та скликаються:**

Головою Ради адвокатів України;

за пропозицією не менш як однієї п'ятої від загального складу членів Ради;

одним із заступників голови.

Рада адвокатів України виконує такі функції:

- визначає квоту представництва, порядок висування та обрання делегатів конференції адвокатів регіонів, з'їзду адвокатів України;
- забезпечує виконання рішень з'їзду адвокатів України;
- здійснює організаційне, методичне, інформаційне забезпечення ведення Єдиного реєстру адвокатів України, здійснює контроль за діяльністю рад адвокатів регіонів щодо внесення відомостей до Єдиного реєстру адвокатів України та надання витягів з нього;
- встановлює розмір та порядок сплати щорічних внесків адвокатів на забезпечення реалізації адвокатського самоврядування, забезпечує їх розподіл і використання;
- сприяє діяльності рад адвокатів регіонів, координує їх діяльність;
- розглядає скарги на рішення, дії чи бездіяльність рад адвокатів регіонів, їх голів, скасовує рішення рад адвокатів регіонів;
- визначає друкований орган Національної асоціації адвокатів України;
- складає порядок денний, забезпечує скликання та проведення з'їзду адвокатів України.

4.5. Вищі самоврядні контролюючі органи адвокатської діяльності.

Вища кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури. Схема 4.5.1.

Вища кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури – колегіальний орган, який розглядає скарги на дії підконтрольних кваліфікаційно-дисциплінарних комісій адвокатури. **Підзвітна 3'їзду адвокатів та Раді адвокатів України.** Строк повноважень: 5 років.

Вища кваліфікаційна комісія адвокатури в результаті розгляду скарги може прийняти одне з таких рішень:

Залишити рішення кваліфікаційно - дисциплінарної комісії **без змін**, а скаргу без задоволення;

Прийняти справу до свого провадження і прийняти нове рішення;

Скасувати рішення і направити справу в кваліфікаційно-дисциплінарну комісію, яка розглядала справу.

Вища ревізійна комісія адвокатури- колегіальний орган, який здійснює контроль за фінансово-господарською діяльністю:

- Національної асоціації адвокатів України;
- Ради адвокатів України;
- Рад адвокатів регіону;
- Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури
- Кваліфікаційно-дисциплінарних комісій адвокатури;
- Ревізійних комісій адвокатів регіонів.

Вища ревізійна комісія адвокатури підконтрольна та підзвітна **З'їзду адвокатів України**. Строк повноважень: **5** років.

Висновки ВРКА по проведенню перевірок можуть подаватись до Ради адвокатів України, Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури.

4.6. Ради адвокатів регіонів України: порядок формування, повноваження.

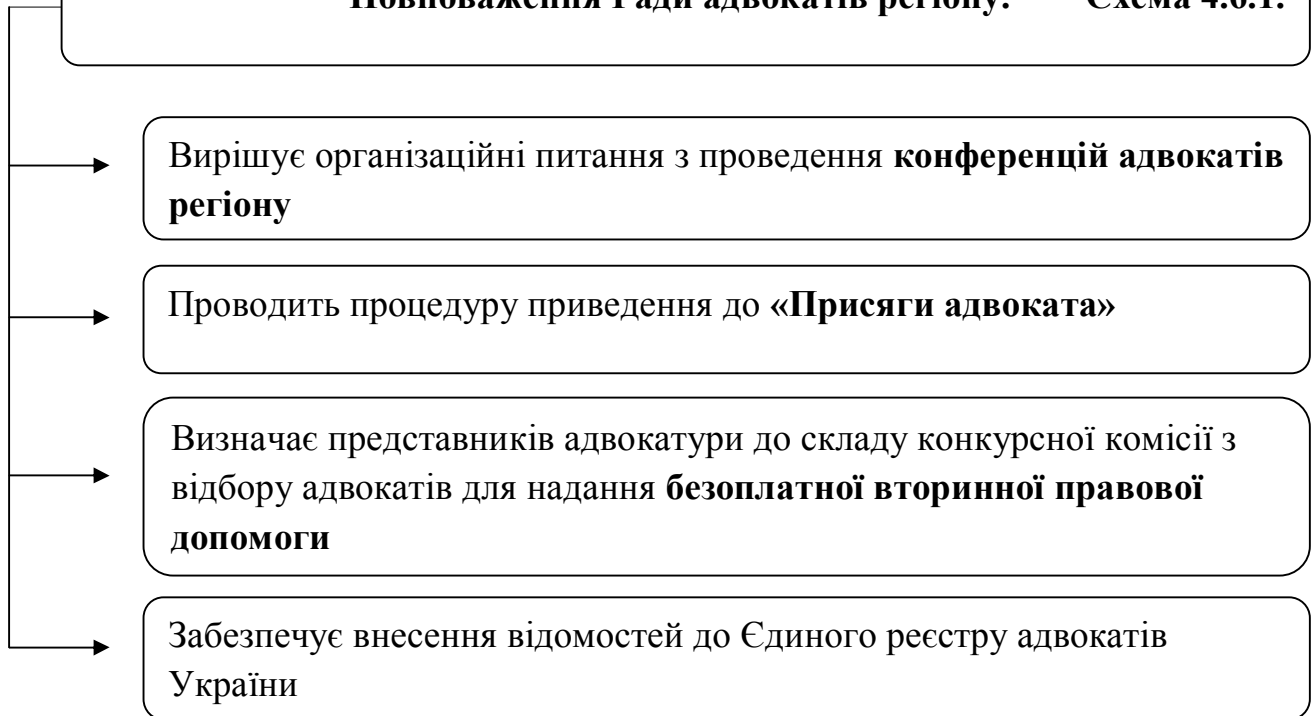
Ради адвокатів регіонів, (згідно ст.48 ЗУ «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»), - є неприбутковими професійними організаціями Національної асоціації адвокатів України та регіональною формою адвокатського самоврядування. Виконують публічно-представницькі функції недержавного самоврядного інституту ***в період між конференціями адвокатів регіону***, що забезпечує здійснення захисту, представництва та надання правової допомоги на професійній основі – адвокатами України.

- Ради адвокатів регіону підзвітні та підконтрольні **конференціям адвокатів регіону**
- Строк повноважень: **5 років**

Голова і члени ради обираються конференцією адвокатів регіону із числа адвокатів зі стажем роботи **не менш 5 років** зареєстрованих у ЄРАУ

Одна й та сама особа не може обиратися до складу ради адвокатів регіону більш ніж на **2 строки підряд**

Повноваження Ради адвокатів регіону. Схема 4.6.1.

Рада адвокатів регіону є базовою організаційною структурою і постійно діючим виконавчим органом адвокатського самоврядування.

Кваліфікаційно-дисциплінарні

4.7. Самоврядні регіональні контролюючі органи адвокатської діяльності.

Кваліфікаційно-дисциплінарні комісії адвокатури: склад, повноваження.
Схема 4.7.1.

Кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури – визначає рівень фахової підготовки та проводить дисциплінарне провадження відносно адвокатів. Обирається підконтрольна і підзвітна **конференції регіонів**. Складаються з 2 палат: кваліфікаційної та дисциплінарної.

Атестаційна палата кваліфікаційно-дисциплінарної комісії створюється у складі 11 членів:

- 4 адвокати,
- 4 судді,
- по одному представнику відповідно від Ради міністрів АРК, обласної, Київської та Севастопольської міської ради, Головного управління юстиції Міністерства юстиції України в АРК, обласного, Київського та Севастопольського міського управління юстиції,
- відділення Спілки адвокатів України.

Дисциплінарна палата кваліфікаційно-дисциплінарної комісії утворюється у складі 9 членів:

- 5 адвокатів,
- 2 судді,
- по одному представнику відповідно від Головного управління юстиції Міністерства юстиції України в АРК, обласного, Київського та Севастопольського міського управління юстиції,
- відділення Спілки адвокатів України.

Основним завданням кваліфікаційно-дисциплінарної комісії є:

визначення рівня професійних знань осіб, які мають намір займатися адвокатською діяльністю.

вирішення питань про дисциплінарну відповідальність адвокатів.

Кваліфікаційно-дисциплінарну комісію **очолює голова**, який обирається **більшістю голосів** від загальної кількості членів комісії **таємним голосуванням** на альтернативній основі з числа членів палат на першому засіданні комісії, що має бути скликане у 15денний строк з часу формування.

Ревізійні комісії адвокатів регіону.

Схема 4.7.2.

За результатами перевірок ревізійні комісії адвокатів регіону складають **висновки**, які подаються на розгляд та затвердження **конференціям адвокатів регіону**.

Ревізійна комісія адвокатів будь-якого регіону може подавати результати перевірок **Раді адвокатів України та З'їзду адвокатів України**.

4.8. Конференції адвокатів регіону: порядок скликання, повноваження.

Конференція адвокатів регіону - вищий орган адвокатського самоврядування на регіональному рівні (АРК, області, м. Києві, м. Севастополі).

Скликається:

- Радою адвокатів регіону **1 раз на 1 рік**;
- за пропозицією **не менш 1/10** від загальної кількості адвокатів регіону.

Повноваження конференції адвокатів регіону:

обрання голови та членів ради адвокатів регіону, дострокове відкликання їх з посад;

обрання делегатів на з'їзд адвокатів України;

визначає друкований орган Національної асоціації адвокатів України;

здійснює організаційне, методичне, інформаційне забезпечення ведення Єдиного реєстру адвокатів України, здійснює контроль за діяльністю рад адвокатів регіонів щодо внесення відомостей до Єдиного реєстру адвокатів України та надання витягів з нього;

обрання представника адвокатів регіону до складу Ради адвокатів України та Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури, дострокове відкликання їх з посад;

обрання голови та членів ревізійної комісії адвокатів регіону, дострокове відкликання їх з посад;

затвердження штатного розпису і кошторису ради адвокатів регіону, кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури;

визначення кількості членів кваліфікаційної і дисциплінарної палат кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури, обрання голови та членів кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури, дострокове відкликання їх з посад.

Діяльність конференцій адвокатів регіонів виражає **певний ступень демократичності** того чи іншого **громадського формування** та надає **реальні можливості** рядовим членам об'єднання **впливати** на діяльність та рішення самоврядних органів.

РОЗДІЛ V. ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ АДВОКАТА.

5.1. Правове положення адвоката в Україні.

Права та обов'язки адвоката.

Схема 5.1.1.

Адвокат (відлат.*Advocates* — прикликаний відлат.*Advoco* - запрошую)-
юрист, що надає професійну правову допомогу громадянам та юридичним
особам шляхом реалізації права в їх інтересах.

Під час здійснення адвокатської діяльності адвокат має право: (ст. 20 ЗУ
«Про адвокатуру та адвокатську діяльність»)

- **звертатися з адвокатськими запитами**, у тому числі щодо отримання копій документів;
- **представляти і захищати права, свободи та інтереси** фізичних осіб, права та інтереси юридичних осіб у суді, органах державної влади та органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах, організаціях;
- **ознайомлюватися** на підприємствах, в установах і організаціях з необхідними для адвокатської діяльності документами та матеріалами;
- **складати заяви, скарги, клопотання**, інші правові документи та подавати їх у встановленому законом порядку;
- **доповідати клопотання та скарги** на прийомі в посадових і службових осіб;
- **бути присутнім під час розгляду своїх клопотань і скарг** на засіданнях органів та давати пояснення щодо суті клопотань і скарг;
- **збирати відомості про факти**, що можуть бути використані як докази, в установленому законом;
- **застосовувати технічні засоби**, у тому числі для копіювання матеріалів справи, в якій адвокат здійснює захист, представництво або надає інші види правової допомоги;

Під час здійснення адвокатської діяльності адвокат зобов'язаний:
(ст.21 ЗУ «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»)

- **дотримуватися присяги адвоката України та правил адвокатської етики;**
- **на вимогу клієнта надати звіт про виконання договору про надання правової допомоги;**
- **невідкладно повідомляти клієнта про виникнення конфлікту інтересів;**
- **підвищувати свій професійний рівень;**
- **виконувати рішення органів адвокатського самоврядування;**
- **виконувати інші обов'язки, передбачені законодавством та договором про надання правової допомоги.**

Особливості правового статусу адвоката іноземної держави. Схема 5.1.2.

Процесуальний порядок для включення іноземної особи до Єдиного реєстру адвокатів України.

I етап

Адвокат **подає письмову заяву у кваліфікаційно-дисциплінарну комісію адвокатури** (за територіальною ознакою), з наданням **пакету документів**. Перелік таких документів затверджується

II етап

Адвокат **отримує письмове повідомлення** строком до 3 діб від кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатів України на **своє ім'я іноземної особи та відповідної Ради адвокатів регіону**.

Перелік підстав для відмови у включенні адвоката іноземної держави до Єдиного реєстру адвокатів України.

Наявність рішення кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури про виключення такого адвоката з Єдиного реєстру адвокатів України.

Наявність рішення відповідного кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури про припинення права на заняття адвокатською діяльністю в якості адвоката України – протягом 2 років з дня прийняття такого

Неподання документів, передбачених ч. 2 ст.59 Закону України “Про адвокатуру та адвокатську діяльність”, або їх невідповідність встановленим вимогам.

Професійні права адвоката іноземної особи, яка включена до Єдиного реєстру адвокатів України має право:

звертатися з **адвокатськими запитами**, в тому числі про одержання копій документів, до органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб, підприємств, установ, організацій, громадських об'єднань, а також до фізичних осіб(за згодою таких фізичних осіб);

доповідати клопотання і скарги на прийомі у посадових і службових осіб та відповідно до закону одержувати від них письмові мотивовані відповіді на ці клопотання і скарги;

збирати відомості про факти, які можуть бути використані як докази, в установленому законом порядку запитувати, одержувати і вилучати речі, документи, їх копії, знайомитися з ними і опитувати осіб за їх згодою.

Адвокат іноземної держави **може звертатися** до органів адвокатського самоврядування за захистом своїх професійних прав та обов'язків.

Може **брати участь** у навчально – методичних заходах, що проводяться кваліфікаційно - дисциплінарними комісіями адвокатури.

Відповідальність адвоката іноземної держави передбачена ст. 60 ЗУ “Про адвокатуру та адвокатську діяльність”. **Видами дисциплінарних стягнень є:**

Попередження.

Виключення з Єдиного реєстру адвокатів України.

Інформацію про накладання дисциплінарного стягнення, **кваліфікаційно–дисциплінарна комісія адвокатури** повідомляє відповідний орган влади або орган адвокатського самоврядування іноземної держави.

При здійсненні адвокатом іноземної держави адвокатської діяльності на території України на нього поширюються всі професійні права та обов'язки, гарантії адвокатської діяльності на організаційні форми адвокатської діяльності.

Особливості правового статусу помічника адвоката. Схема 5.1.3.

Помічник адвоката – фізична особа, яка має повну юридичну освіту та не має загальних обмежень для набуття адвокатської професії.

Правовою регламентацією його діяльності є:

«Положення про помічника адвоката», затверджене рішенням Ради адвокатів України №128 від 01 червня 2013 року, із змінами та доповненнями, внесеними рішенням Ради адвокатів України № 185 від 27 липня 2013 року.

Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 5 липня 2012 року №5076-VI

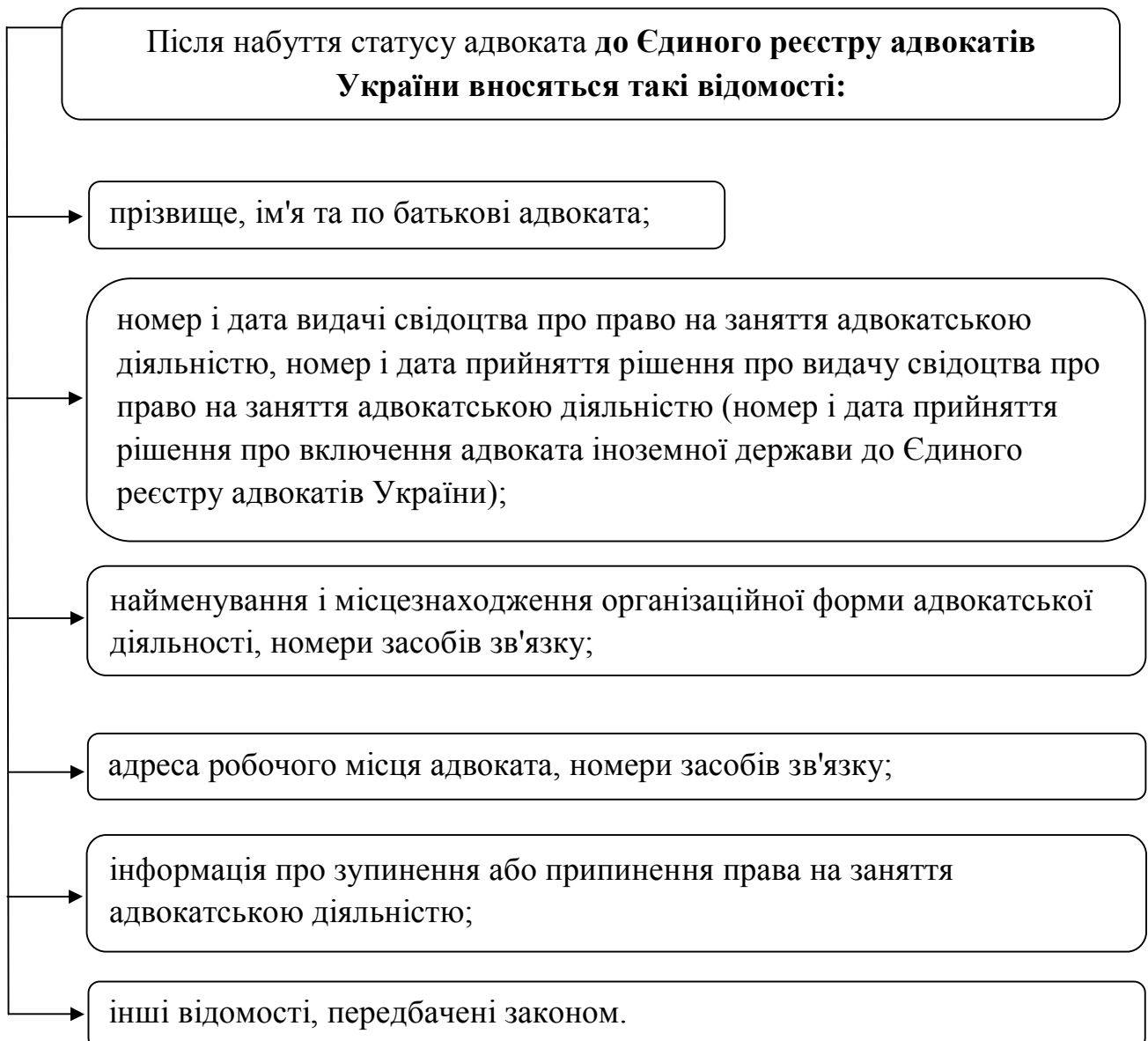
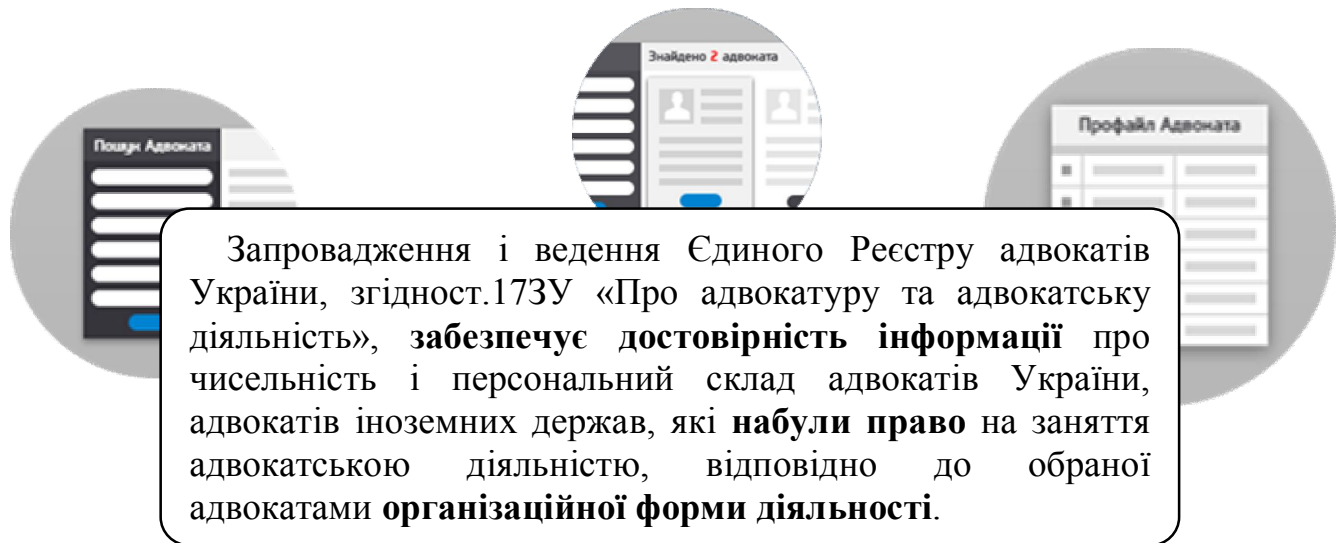
Обмеження у правовому статусі помічника:

Помічник адвоката **не є членом** адвокатського об'єднання

Помічник **виконує доручення адвоката**, крім тих, що належать до процесуальних повноважень (слідчі дії, участь у судових засіданнях, доповіді на особистому прийомі у високих посадових осіб.

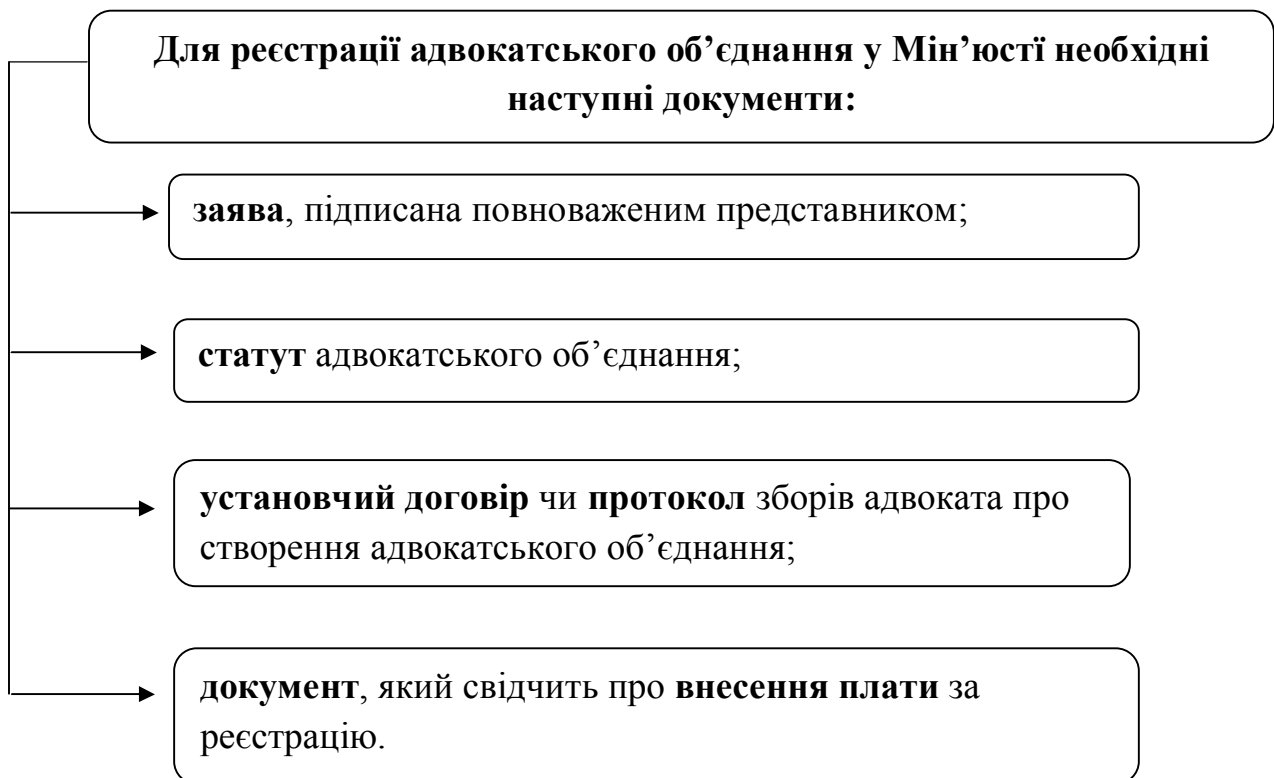
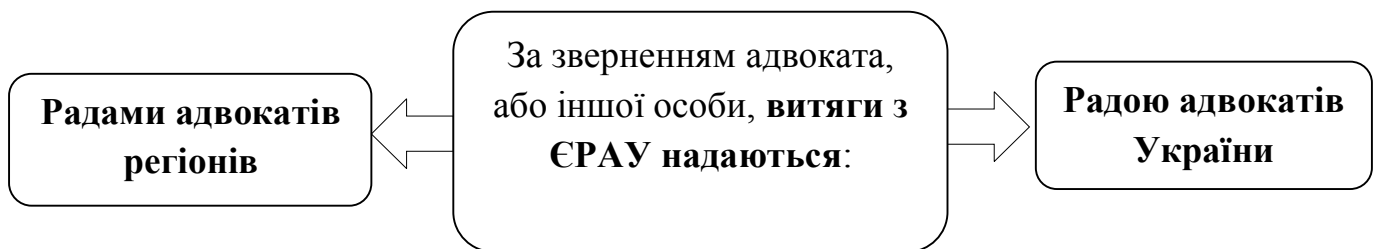
Оплата праці помічника здійснюється за **трудовим договором (контрактом)**, який укладається: з приватним адвокатом, адвокатським бюро, адвокатським об'єднанням.

Помічник адвоката не вправі розголошувати відомості, які становлять адвокатську таємницю.

Інформація, внесена до ЄРАУ, є відкритою на офіційному веб-сайті Національної асоціації адвокатів України

Етапи набуття права на заняття адвокатською діяльністю.

Схема 5.1.5.

I етап: Набуття громадянином України, (іноземної держави) вищої юридичної освіти (у ВНЗ 3, 4 рівнів акредитації).

- Вільне володіння мовою судочинства(українською).

II етап: Набуття 2-х річного стажу роботи за спеціальністю юриста.

При цьому враховується строк перебування особи на посадах:

- судді;
- прокурора;
- слідчого;
- юрисконсульта;
- нотаріуса.

III етап: Складання кваліфікаційних іспитів у регіональних кваліфікаційно-дисциплінарних комісіях адвокатури, що передбачає:

- отримання відповідного свідоцтва протягом 10 днів;
- або повторну перездачу іспиту після закінчення 6 місяців.

IV етап: Проходження **обов'язкового стажування** строком **6 місяців**.

Умови:

1. стажування проходять особи, які отримали свідоцтво про складання кваліфікаційного іспиту;
2. стажування може проходити у вільний від основної роботи час.
- 3.

Керівником стажування призначається:

адвокат, рекомендований Радою адвокатів регіону, зі стажем практичної діяльності не менше 5 років;
звіт про закінчення строку стажування надається до відповідної **Ради адвокатів регіону протягом 30 днів**;

Можливі **висновки** Ради адвокатів регіону:

- видача свідоцтва на право заняття адвокатською діяльністю;

- продовження строку стажування від 1 до 3-х місяців;

4. Від проходження стажування звільняються особи, які мають стаж роботи в якості помічника адвоката строком не менш 1 року;

V етап: Прийняття урочистої присяги адвоката України та отримання свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю у відповідній Раді регіону.

- Присяга адвоката проголошується особисто, її текст підписується та залучається до особистої справи адвоката у Раді адвокатів регіону.
- Свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю і посвідчення адвоката видається в день складання присяги. **Вони не обмежуються віком особи та є безстроковими.**

Морально-етичний кодекс адвоката:

чесність і
порядність;

культура поведінки;

дотримання законності;

домінантність інтересів
клієнта;

повага до адвокатської професії;

компетентність і добросовісність;

дотримання етикету юриста (дресс-коду);

конфіденційність (адвокатська таємниця);

неприпустимість представництва клієнтів із
суперечливими інтересами.

Етика – невід’ємна складова професіоналізму адвоката.

Правила адвокатської етики було схвалено Установчим з’їздом адвокатів України 17 листопада 2012 р.

5.2. Організація роботи адвоката

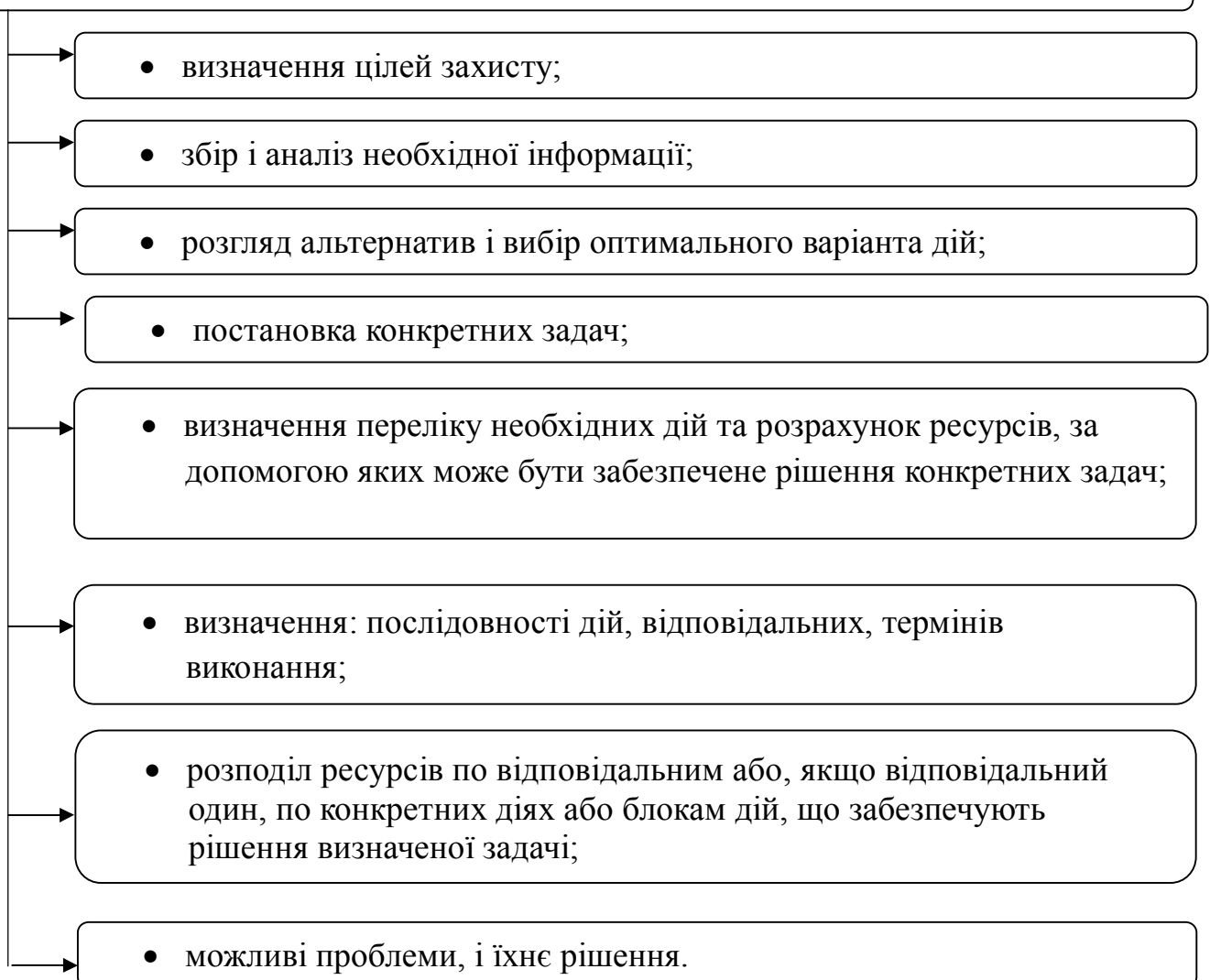
Світова адвокатська практика свідчить, що за порукою успішної діяльності будь-якого адвоката є:

- планування роботи;
- додержання стандартів;
- професійної поведінки з клієнтом;
- ведення адвокатського досьє.

Планування роботи адвоката: поняття, структура, етапи. Схема 5.2.1.

Планування, являє собою процес моделювання майбутніх дій, необхідних для досягнення намічених цілей з точним визначенням часу і місця їхнього здійснення, відповідальних за виконання і необхідних їм ресурсів.

Процес планування дій адвоката може передбачати наступні етапи:

План роботи адвоката складається з **2 розділів**:

- організаційні (процедурні) дії;
- процесуальні дії.

Розділ 1. Організаційні (процедурні) дії.

Ознайомча бесіда з
клієнтом

Вивчення матеріалів
справи

Опрацювання
необхідних нормативно-
правових актів

Вивчення судової
практики, (згідно
напрямку захисту)

Складання та
узгодження схеми
захисту з клієнтом

Узгодження дати та часу
присутності адвоката в
процесуальній дії

Можлива зміна термінів присутності
в залі судового засідання, порядку
допиту свідків тощо.

Розділ 2. Процесуальні дії адвоката.

Планування роботи пов'язане з безпосередньою **участю адвоката у процесуальних діях** (планується на підставі вступу у справу на конкретній стадії) та його **участі в суді**.

Підготовка позовних заяв, адвокатських запитів, формування адвокатського досьє.

Наприклад, **по цивільних справах**:

- адвокат, що представляє інтереси позивача готує позовну заяву;
- будучи захисником інтересів відповідача, адвокат може готувати мирову угоду.

Внесення зауважень, клопотань, тощо, адвокатських запитів, відводів.
Наприклад, **по кримінальних справах**:

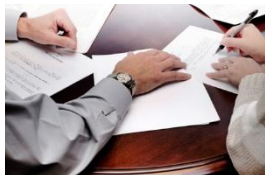
- планування дій при участі в процесуальних діях на стадії **досудового розслідування** (обов'язкова участь адвоката, згідно ст.52 КПК України);
- ознайомлення з матеріалами **обвинувального акту** та підготовка доказової бази та свідків для участі в судовому засіданні.

Участь адвоката у судовому засіданні в судах I, II, III інстанцій, (згідно процесуального законодавства).

1. Добірка необхідних процесуальних документів, які будуть використовуватись під час обраної стратегії адвоката в судовому засіданні.
2. Ознайомлення з журналом судового засідання.
3. Підготовка апеляційних та касаційних скарг.
4. Безпосередня участь у перегляді справ II, III інстанцій.

Види процесуальних документів адвоката.

Схема 5.2.2.

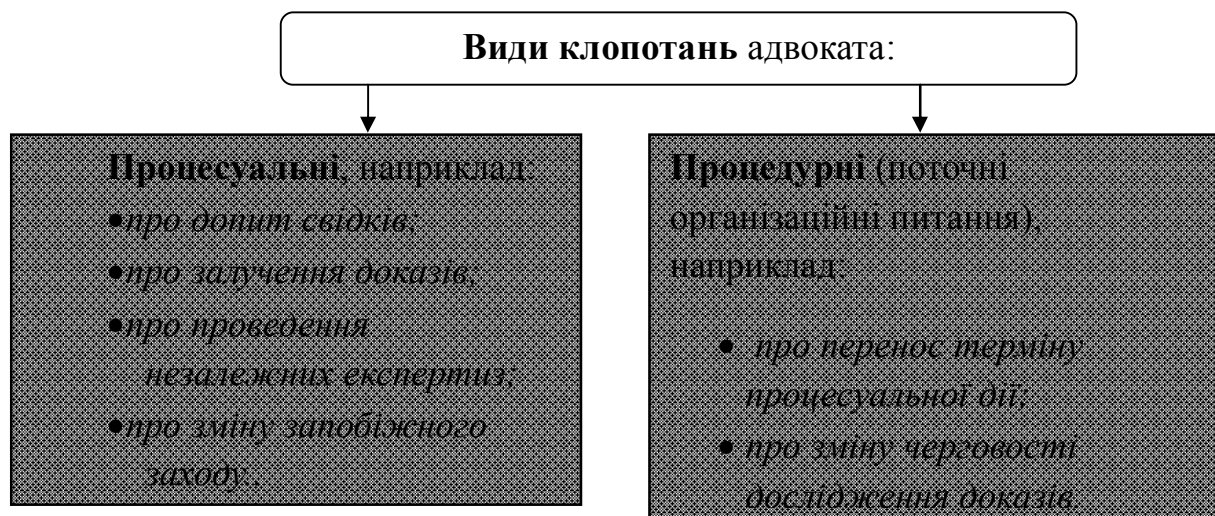

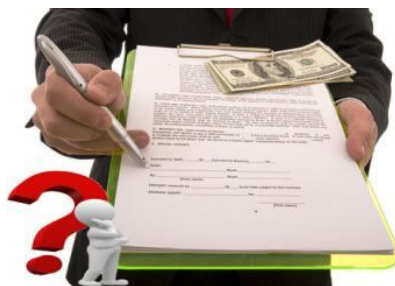
В рамках своїх повноважень адвокат готує та може використовувати усні та письмові форми документів (звернень), які відображають його правову позицію у справі.

Види документів адвоката:

Адвокатський запит – є основною формою реалізації процесуальних прав адвоката, у вигляді письмового звернення адвоката до органу державної влади, органу місцевого самоврядування, їх посадових та службових осіб, підприємств, установ і організацій незалежно від форми власності та підпорядкування, громадських об'єднань **про надання інформації, копій документів** необхідних адвокату для надання правової допомоги клієнту. (ст. 24 ЗУ «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»).

Договір про надання правової допомоги: поняття, форми, обмеження в укладанні.

Схема 5.2.3.

Договір (угода) про надання правової допомоги — домовленість, за якою адвокат здійснює захист, представництво або надає інші види правової допомоги клієнту, а клієнт зобов'язується оплатити надання правової допомоги.

*Договір про надання
правової допомоги
укладається в **письмовій**
формі.*

*Договір про надання
правової допомоги може
вчинятися **усно**.*

Підстави для відмови в укладенні договору про надання правової допомоги

Адвокату **забороняється укладати договір** про надання правової допомоги і він зобов'язаний відмовитися від виконання договору, укладеного адвокатом, адвокатським бюро або адвокатським об'єднанням, у разі:

доручення на виконання дій виходять за межі професійних прав і обов'язків адвоката;

виконання договору про надання правової допомоги може призвести до розголошення адвокатської таємниці;

Адвокат **брав участь** у відповідному **провадженні**, і це є підставою для його відводу згідно з процесуальним законом;

результат досягнення якого бажає клієнт, або **засоби** його досягнення, на яких він наполягає, є **протиправними**, суперечать моральним засадам суспільства, присязі адвоката України;

виконання договору **може суперечити інтересам адвоката**, членів його сім'ї або близьких родичів, адвокатського бюро або адвокатського об'єднання, засновником (учасником) якого він є, професійним обов'язкам адвоката, а також у разі наявності інших обставин, що можуть призвести до конфлікту інтересів;

адвокат є членом сім'ї або близьким родичом посадової особи, яка брала або бере участь у господарському, цивільному, адміністративному судочинстві, кримінальному провадженні, розгляді справи про адміністративне правопорушення, щодо яких до адвоката звертаються з пропозицією укладення договору про надання правової допомоги;

Оплата услуг адвоката за надання правової допомоги.

Гонорар - це форма винагороди адвоката за здійснення захисту, представництва та надання інших видів правової допомоги клієнту.

В світовій практиці встановлено декілька способів **встановлення розміру гонорару** за надання юридичної допомоги

Фіксована сума

Погодинна оплата

Прейскурант

Винагорода за досягнутий позитивний результат

При встановленні розміру гонорару враховується:

складність справи;

кваліфікація;

досвід адвоката;

фінансовий стан
клієнта;

Гонорарна політика адвокатської діяльності в Україні встановлюється ст. 30 ЗУ «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»

Безоплатна правова допомога: поняття, принципи, нормативне регулювання.

Закон України «Про безоплатну правову допомогу» було прийнято ВРУ 02.06.2011 року, основною метою якого було полегшити найбільш вразливим верствам населення країни вирішення питань, пов'язаних з порушенням їхніх прав, у захисті і відновленні цих прав.

Безоплатна правова допомога регулюється:

- Європейською конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод, 1966р.[§ 3 (с) ст. 6].
- Міжнародним пактом про громадянські та політичні права, 1996р. [§ 3 (d)ст. 14, ч. III].
- Конституцією України [254к/96 ВР].
- Законом України «Про безоплатну правову допомогу» від 02.06.2011 р.
- Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність».
- Кримінальний процесуальний кодекс України станом на 12.08.2014р
- Постановою Кабінету Міністрів України від 19 грудня 2012р. №1214 «Про порядок і умови укладання контрактів і договорів з адвокатами».

Загальнодержавні принципи надання безоплатної правової допомоги

Верховенство права

Доступність безоплатної правової допомоги

Законність

Доступність безоплатної правової допомоги

Гарантоване державне фінансування

Безоплатна первинна правова допомога:

Включає такі види правових послуг:

Надання правової інформації

Надання консультацій та роз'яснень з правових питань

Складання заяв, скарг та інших документів правового характеру (крім документів процесуального характеру)

Надання допомоги в забезпеченні доступу до вторинної правової допомоги та медіації

Суб'єкти надання:

Органи виконавчої влади

Фізичні та юридичні особи приватного права

Органи місцевого самоврядування

Спеціалізовані установи

Етапи запровадження системи надання безоплатної правової допомоги в Україні

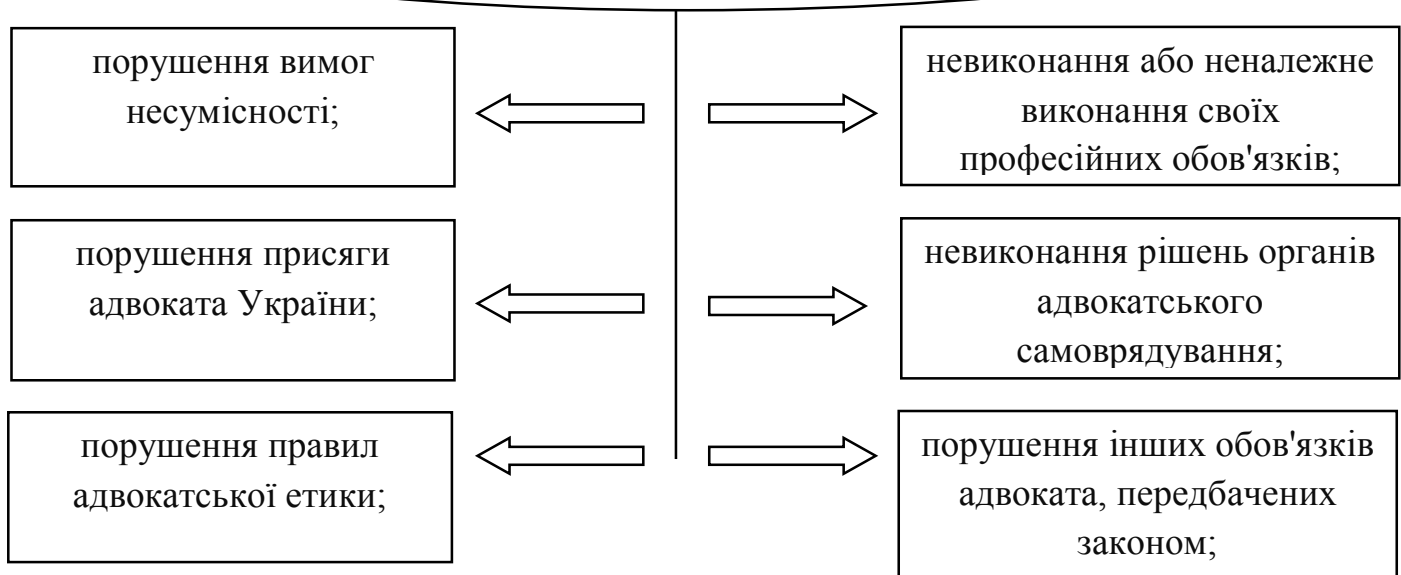
5.4. Дисциплінарна відповідальність адвоката. Гарантії адвокатської діяльності.

Дисциплінарне провадження: поняття, стадії, види дисциплінарних стягнень.

Схема 5.3.1.

Дисциплінарне провадження – це процедура розгляду відповідною кваліфікаційно-дисциплінарною комісією адвокатури письмової скарги, яка містить відомості про наявність у діях певного адвоката ознак дисциплінарного проступку.

Підставою для притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності є вчинення ним дисциплінарного проступку:

Стадії дисциплінарного провадження:

I- проведення перевірки відомостей про дисциплінарний проступок адвоката;

II- порушення дисциплінарної справи;

III- розгляд дисциплінарної справи;

IV- прийняття рішення у дисциплінарній справі.

Види дисциплінарних стягнень для адвоката громадянина України:

Попередження, у разі: помилки,
необачності, поправної недбалості адвоката.

**Зупинення права на
заняття адвокатською
діяльністю на строк від
одного місяця до одного
року**, у разі:

- повторного протягом року вчинення дисциплінарного проступку,
- порушення адвокатом вимог щодо несумісності,
- систематичного або грубого одноразового порушення правил адвокатської етики;

**Позбавлення права на
заняття адвокатською
діяльністю з наступним
виключенням з Єдиного
реєстру адвокатів України**, у
разі:

- порушення присяги адвоката
- розголошення адвокатом відомостей, що становлять адвокатську таємницю, використання їх у своїх інтересах або в інтересах третіх осіб;

Види дисциплінарних стягнень для адвоката іноземної держави:

- попередження;
- виключення з Єдиного реєстру адвокатів України.

Правовою основою гарантій захисту професійних прав, особистої безпеки, честі і гідності адвоката є:

Конституція
України

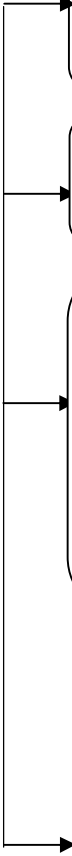
ЗУ «Про адвокатуру та
адвокатську діяльність»
(ст. 23)

Кримінальний
кодекс України

Конвенція про захист людини і
основоположних свобод 1950 р. та
протоколи до неї

Інші національні та міжнародні
правові акти стосовно
адвокатської діяльності

ОСНОВНІ АСПЕКТИ ГАРАНТІЙ АДВОКАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

-
- Захист **особистої безпеки адвоката** та членів його сім'ї (життя, здоров'я, честі і гідності), їх майнових прав.
 - **Державний захист адвоката та свідків під час кримінального судочинства.**
 - **Забезпечення невтручання у професійну діяльність адвоката, а саме:**
 - приватне спілкування з клієнтами;
 - додержання таємниці відомостей про суть справи та самого клієнта.
 - **Забезпечення особливого правового статусу адвоката з боку окремих державних органів та посадових осіб:**
 - додержання визначених законом процедур(проведення обшуку, оперативно-розшукових дій);
 - заборона ототожнення адвоката з його клієнтом;
 - заборона втручання у правову позицію адвоката.

РОЗДІЛ VI. ДІЯЛЬНІСТЬ АДВОКАТА В ЦИВІЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ.

6.1. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ЦИВІЛЬНОГО ПРОЦЕСУ.

Цивільний процес: поняття, стадії.

Схема 6.1.1.

Цивільне судочинство (цивільний процес) – це врегульований нормами цивільного процесуального права порядок провадження в цивільних справах, який визначається системою взаємопов'язаних цивільних процесуальних прав та обов'язків і цивільних процесуальних дій, якими вони реалізуються їх суб'єктами — судом і учасниками процесу.

Стадії цивільного процесу:

Порушення цивільної справи в суді.

Підготовка цивільної справи до судового розгляду.

Судовий розгляд справи:

підготовча частина;

розгляд справи по суті;

судові дебати;

винесення рішення,

Апеляційне провадження.

Виконавче провадження.

Касаційне провадження.

Особливості цивільної юрисдикції у судочинстві. Схема 6.1.2.

Предметом цивільної юрисдикції у цивільному судочинстві є справи про захист:

- порушених;
- невизнаних;
- оскаржуваних

прав, свобод та інтересів, що виникають:

• з наступних відносин:

✓ цивільних;

✓ земельних;

✓ житлових;

✓ сімейних;

✓ трудових.

• з прав особи на захист:

✓ прав інтелектуальної власності;

✓ спадкового права;

✓ прав на відшкодування морального збитку.

Особливості загально-цивільного представництва у судочинстві.

Схема 6.1.3.

Система судів загальної юрисдикції України являє собою сукупність, визначених ЗУ «Про судоустрій та статус суддів», судів які розглядають справи цивільні, кримінальні, господарські, справи про адміністративні правопорушення.

Цивільне судочинство не має кримінальної забарвленості і здійснюється на підставі цілої низки нормативних актів:

Конституції України;

Житлового кодексу України;

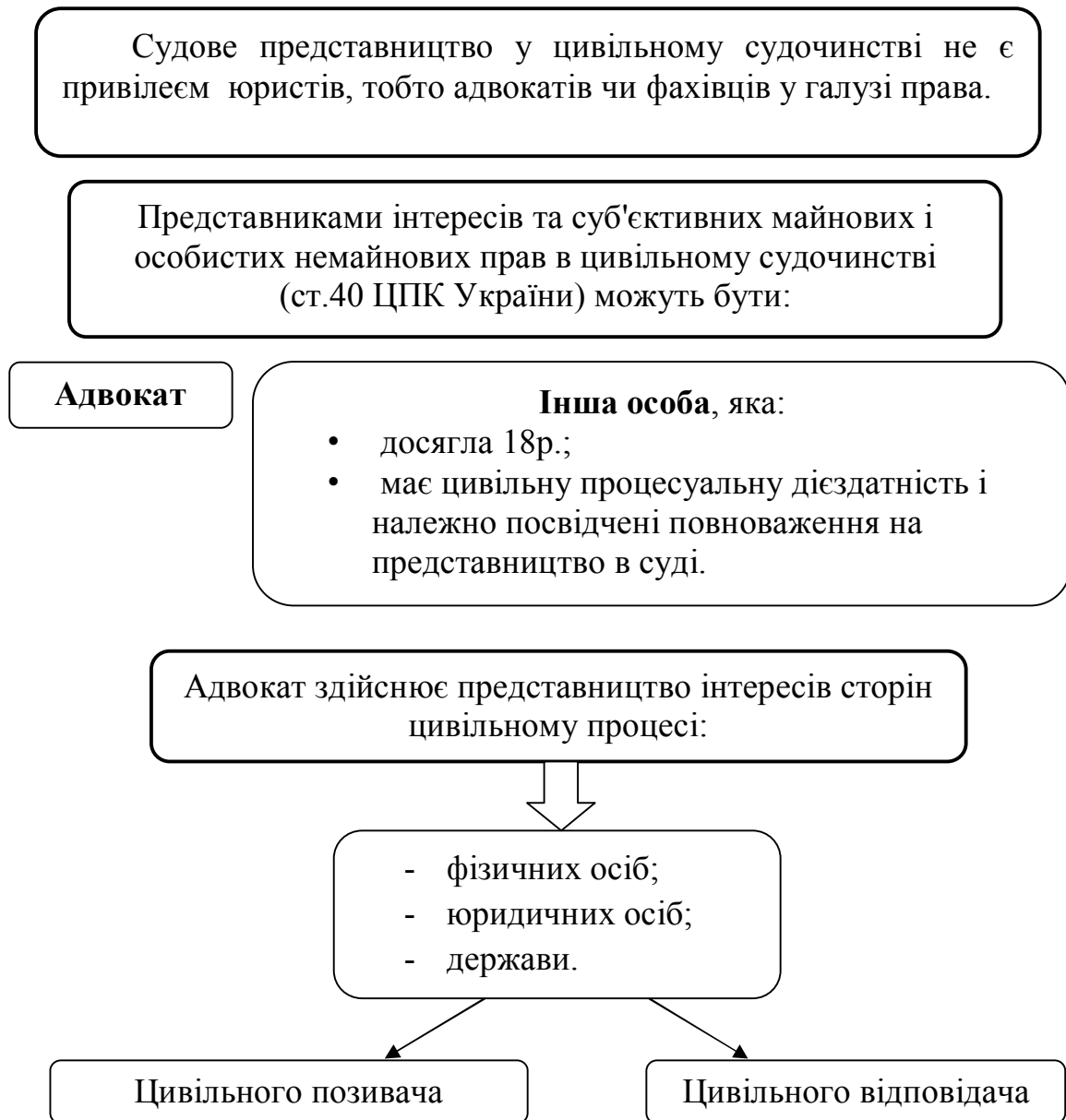
Цивільного кодексу;

Трудового законодавства
України.

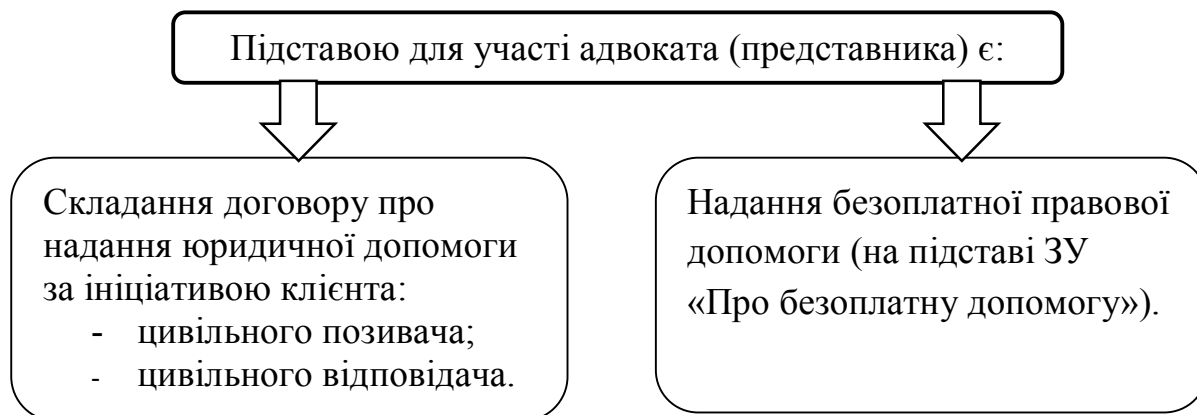
Цивільного процесуального кодексу України.

6.2. ПРОВОЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ АДВОКАТА У ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ.

Правовий статус «представника у цивільному судочинстві. Схема 6.2.1.

Умови для участі адвоката у цивільному судочинстві. Схема 6.2.2

Повноваження адвоката-представника у цивільному судочинстві посвідчується наступними документами:(ст.42 ЦПК України)

Ордером з витягом із договору про повноваження або обмеження прав на вчинення дій представництва;

Довіреністю юридичної особи або документами, що посвідчують службове становище і повноваження її

Довіреністю фізичної особи завіреною нотаріально;

Дорученням органу (установи);

Свідоцтвом про народження дитини або рішення про призначення опікуном, піклувальником чи охоронцем спадкового майна.

6.3. Участь адвоката-представника у цивільному процесі.

Функції адвоката.

Схема 6.3.1.

Адвокат в цивільному процесі виконує 2 функції:

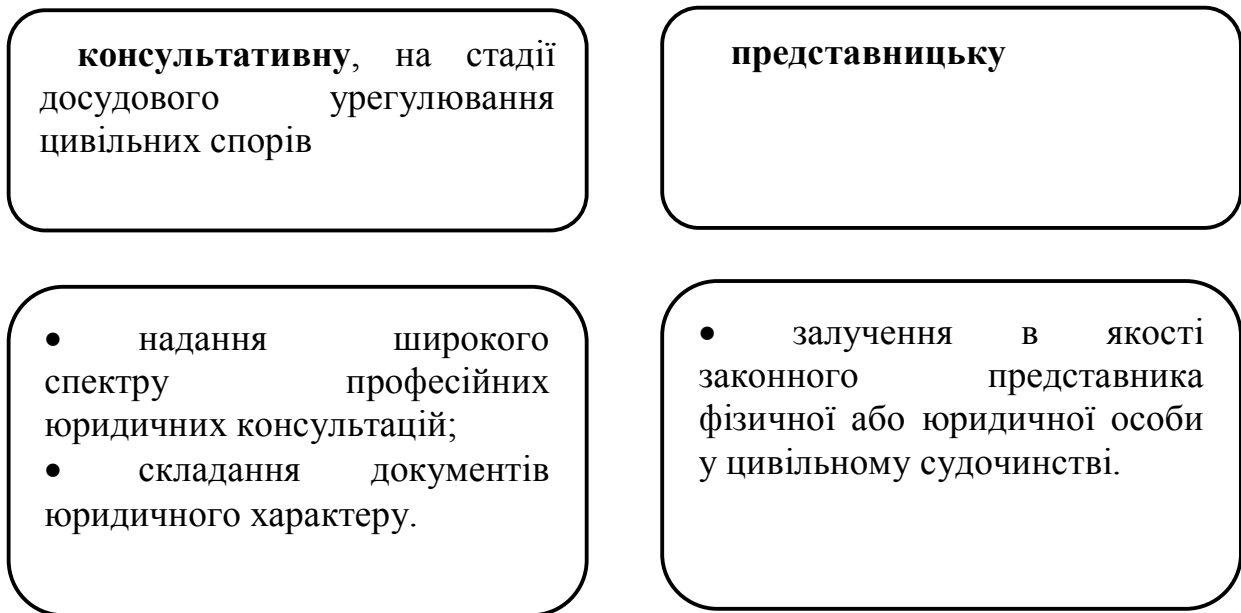
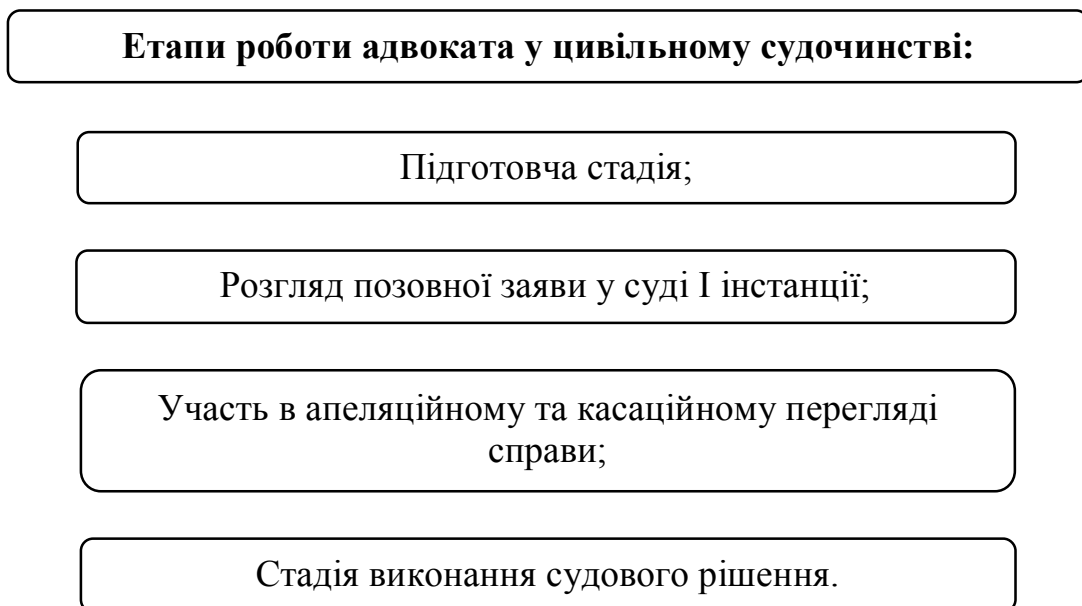

Схема 6.3.2.

Діяльність адвоката - представника цивільного позивача у підготовчій стадії цивільного процесу:

Усна бесіда з клієнтом по з'ясуванню обставин справи;

Складання тексту позовної заяви, на підставі опрацювання законодавчої бази (з напрямку предмета позову);

Підготовка адвокатського запиту по отриманню необхідних матеріалів по справі для використання у суді;

З'ясування намірів протилежної сторони (цивільного відповідача) та складання стратегії захисту;

Процесуальне оформлення прав цивільного позивача.

Схема 6.3.3.

Можливі стратегії захисту прав та інтересів клієнта (цивільного позивача):

Складання письмової заяви про зміну:

предмету позову;

підстави позову.

Зміна позовної вимоги в сторону збільшення, або зменшення її розміру;

Складання за домовленістю сторін мирної угоди;

Відмова у мирній угоді та розробка тактики поведінки у суді I інстанції.

Дії адвоката-представника на стадії розгляду справи судом I інстанції.

Схема 6.3.4.

1. Складання списку осіб, які можуть бути пред'явлені суду як свідки (проведення індивідуальних бесід по суті справи).

2. узгодження тактики поведінки з клієнтом під час судового процесу:

2.1. Клопотання про зміну позовної вимоги.

2.2. Заява про відмову від позову.

2.3. Укладання мирної угоди.

3. Контроль за виконанням судового рішення.

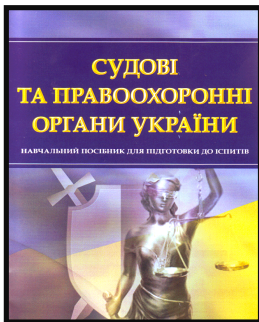
4. У разі не згоди з рішенням суду I інстанції підготовка до участі в апеляційному провадженні.

РОЗДІЛ VII. ДІЯЛЬНІСТЬ АДВОКАТА В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ.

7.1. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРАВОВОГО СТАТУСУ АДВОКАТА-ЗАХИСНИКА У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ.

Зв'язок теми з іншими навчальними дисциплінами. Схема 7.1.1

Зв'язок теми з теоретичним матеріалом отриманим під час вивчення інших навчальних дисциплін по визначенню наступних категорій:

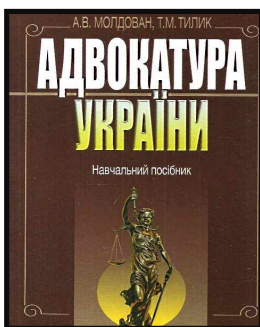
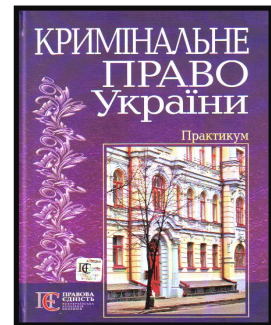

Навчальна дисципліна «СПОУ»:

- поняття «правосуддя»;
- «конституційні засади судочинства»;
- «види судочинства»;
- «судова ланка», «судова інстанція», «правовий статус судді»;

Загальна частина «Кримінального права»:

- «злочини: види, стадії»;
- «суб'єкт злочину»;
- «види кримінальних покарань».

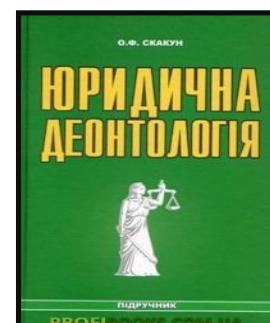

Навчальна дисципліна «Адвокатура України»:

- «адвокатура України»;
- «правовий статус адвоката»;
- «адвокатське самоврядування»;
- «правовий статус адвоката-представника у цивільному процесі»;
- «міжнародні стандарти адвокатської діяльності»;
- «стратегія адвоката».

Юридична деонтологія:

- «професіограма адвоката»;
- «деонтологічні засади адвокатської діяльності».

Правова основа діяльності адвоката у кримінальному провадженні.

Схема 7.1.2.

Адвокат у кримінальному процесі це самостійна процесуальна фігура, яка виступає **гарантом захисту** законних прав, інтересів підозрюваного, обвинуваченого, виправданого, засудженого.

Конституція України

Розділ II Права та свободи людини та громадянина.

Розділ VIII Правосуддя.

Стаття 59 «Кожен має право на правову допомогу»

Міжнародно-правові акти у сфері захисту прав особи

ст. 20 КПК України
визначає
процедуру забезпечення права на захист та залучення адвоката (захисника)

ст. 45 КПК України
визначає поняття
«Захисник»: Захисником є адвокат відомості про якого внесено до Єдиного реєстру адвокатів України

ст. 47 КПК України
закріплює
обов'язки захисника

ЗУ «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»

ЗУ «Про безоплатну правову допомогу»

ст. 52 КПК України
закріплює
обов'язковість залучення адвоката за законом

ст. 54 КПК України
закріплює порядок відмови та заміну захисника

ст. 95, 98, 99 КПК України
регламентує право адвоката на збір доказів на користь клієнта

У кримінальному провадженні адвокат захисник здійснює захист законних інтересів і прав:

Підозрюваного (ст. 42 КПК України)

Обвинуваченого (ст. 42 КПК України)

Виправданого (ст. 43 КПК України)

Засудженого (ст. 43 КПК України)

Особа вважається:

- **підозрюваною**- з моменту затримання;
- **обвинуваченою** -з моменту винесення обвинувачення;
- **виправданою, чи засудженою** з моменту оголошення вироку.

Ст.20 КПК України передбачає **забезпечення права** підозрюваному, обвинуваченому, виправданому, засудженому **користуватися правовою допомогою захисника.**

Особа сама (або члени родини, опікуни або інші) звертається до
“адвокатського бюро”, “адвокатського об’єднання”

Слідчий, прокурор, слідчий - суддя, суд забезпечує:

Обов'язкове призначення
захисника
за законом.
(ст.52 КПК України)

Ініціює призначення(заміну)
захисника на свій розсуд.

**Обов'язкова участь захисника у кримінальному провадженні
забезпечується (ст. 52 КПК України):**

особі, яка має будь-яку
фізичну або психічну ваду;

неповнолітній особі до 18 років;

особі, яка **не володіє мовою
судочинства;**

підозрюваній особі у скоєнні
особливо тяжкого злочину;

недієздатній особі, що
підлягає застосуванню
примусових заходів
медичного характеру;

особі, що підлягає застосуванню
заходів виховного характеру;

відносно **реабілітації померлої
особи.**

**Особливості надання безоплатної вторинної
правової допомоги адвокатом.**

Схема 7.1.3.

Процедура надання безоплатної вторинної правової допомоги у випадках, зазначених у п.3, ч.І, ст.49 КПК України передбачає винесення певного процесуального документа.

Постанова
слідчого, прокурора.

Ухвала
слідчого судді, суду.

Центри з надання безоплатної
вторинної правової допомоги при
ГУЮ в АРК, областях, м. Києві та м.
Севастополі.

***Повноваження захисника у кримінальному провадженні
підтверджуються, згідно ст. 50 КПК України:***

свідоцтвом на право заняття
адвокатською діяльністю;

посвідченням адвоката;

договором про надання
правової допомоги;

ордером;

дорученням органу, установи, уповноваженого законом про надання
безоплатної вторинної правової допомоги.

Право будь-якої особи на захист своїх законних прав та інтересів під час кримінального переслідування є невід'ємною частиною міжнародного права та чинного законодавства України.

Адвокатура забезпечує надання кваліфікованої допомоги на підставі чітких установ кримінально-процесуального законодавства.

7.2. ДІЇ АДВОКАТА НА СТАДІЇ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ.

Досудове розслідування.

Схема 7.2.1.

Стадія досудового розслідування являє собою **комплекс цілеспрямованих дій** окремих посадових осіб (кримінального розшуку, слідчих, слідчих-суддів, прокурорів, суддів) та адвокатів, з метою

1. Факту злочину та ступеню його тяжкості:

- невеликі;
- середні;
- тяжкі;
- особливо тяжкі.

(ст. 12 КК України)

2. Суб'єкта злочину де перевіряється:

- вік дієздатної особи;
- його осудність;
- ознака спеціального суб'єкту.

(ст. 18 КК України)

3. Обґрунтованості збору доказів суспільно-небезпечних дій (чи бездіяльності) суб'єкту злочину.

Етапи участі адвоката у досудовому розслідуванні. Схема 7.2.2.

I етап. Реалізація права підозрюваного на зустріч з адвокатом до першого допиту:

Адвокат (захисник) може:

призначатись за законом
(ст. 52 КПК);

залучатись за запрошенням
клієнта (договір);

залучатись для
одноразової участі.

У випадку залучення захисника за законом (на підставі ст.52 КПК) адвокат має право:

до першого допиту і
після нього мати зустріч з
клієнтом (п.4 ст.53 КПК);

мати **необмежені**
конфіденційні
зустрічі з клієнтом;

бути присутнім у всіх
слідчих діях за участю
клієнта.

II етап. З моменту винесення постанови слідчим про призначення «підозрюваного» в якості «обвинуваченого», адвокат має право:

На допуск до ознайомлення з
матеріалами кримінального
провадження у повному обсязі;

формувати адвокатське досьє з
метою підготовки тактики захисту в
суді та узгодження її з клієнтом.

Стратегії захисту адвоката на стадії досудового розслідування. Схема 7.2.3.

Види стратегій:

Перевірка законності та об'єктивності дій слідчого, слідчого-судді, прокурора:

- умови затримання клієнта;

Збір доказів шляхом подання адвокатських запитів, заяв, клопотань, зауважень з метою отримання:

Документів:

- письмових;
- звукових;
- відеозаписів;
- електронних носіїв.

(ст. 99 КПК України)

Речових доказів

(знарядь вчинення кримінального правопорушення).
(ст.98 КПК України)

Показань:

усних;
письмових.
(ст. 95 КПК України)

Процедура ознайомлення адвоката сумісно з обвинуваченим з матеріалами досудового розслідування, з метою:

- формування адвокатського досьє;
- узгодження послідовних дій захисника та його клієнта у суді першої інстанції.

Схема 7.2.4.

Дії адвоката на підготовчій стадії до розгляду кримінальної справи судом першої інстанції:

підготовка текстів промов та визначення послідовності надання доказів в суді на користь свого клієнта;

надання порад стосовно поведінки в суді особам, які виявили бажання свідчення в суді на користь клієнта та підзахисному;

клопотання до суду про зміну форми судового засідання (відкрите, закрите);

надання до суду списку осіб, які підлягають допиту як свідки;

в окремих випадках, клопотання до суду про забезпечення державного захисту свідкам у кримінальному провадженні.

Схема 7.2.5.

Особливості взаємодії адвоката з іншими посадовими особами у кримінальному провадженні.

Органи досудового розслідування наділенні владними повноваженнями.

Слідчий – незалежна процесуальна особа, що вирішує наступні питання:

вносить відомості про кримінальне правопорушення до ЄРДР;

визначає порядок та строки проведення слідчих дій;

дає доручення оперативному складу на проведення слідчих(розшукових дій);

на свій розсуд може відхиляти будь які клопотання адвоката.(запис у протоколі слідчих дій).

Слідчий-суддя – незалежна процесуальна особа, під час досудового розслідування

Підтримує клопотання слідчого або прокурора, адвоката-захисника:

- про обрання(заміну) **запобіжного заходу** підозрюваному, обвинуваченому, або виносить **ухвалу** про відмову;
- про проведення додаткових **слідчих(розшукових) дій**.

! Протокольна форма фіксації слідчим процесуальних дій та висновків експертиз є доказовою базою в суді.

Прокурор – незалежна процесуальна фігура контрольно-наглядового органу держави

В порядку нагляду, на підставі прокурорської перевірки фактів порушення законності, вносить відомості про кримінальне правопорушення до ЄРДР;

*На стадії
досудового
розслідування*

Вносить клопотання про обрання, або заміну запобіжного заходу підозрюваному, обвинуваченому

Ініціює проведення слідчих (розшукових) дій

Прокурор на стадії судового провадження першої інстанції:

приймає участь у **перехресному допиті**: свідків, потерпілого, обвинуваченого, захисників тощо;

вносить зауваження, клопотання стосовно процедури проведення судового засідання;

вносить апеляційний протест до суду другої інстанції.

виступає з **обвинувальним актом** проти обвинуваченого;

на свій розсуд, **може ініціювати** заміну адвоката-захисника;

Форми реалізації процесуальних прав адвоката-захисника на стадії досудового розслідування.

Види взаємодії адвокатів.

Адвокат взаємодіє з:

- органами досудового розслідування;
- слідчим-суддею;
- прокурором

шляхом:

- підготовки адвокатом клопотань, зауважень тощо;
- безпосередньої участі в окремих процесуальних діях (обов'язково за участю свого клієнта),

з метою:

перевірки законності та об'єктивності дій цих посадових осіб та захисту прав та законних інтересів клієнта.

Адвокат взаємодіє з:

- державними органами;
- організаціями;
- установами;
- органами місцевого самоврядування

шляхом:

- підготовки обґрунтованих адвокатських запитів.

з метою:

- отримання доказів. (документів; речових доказів; показань, згідно ст. ст. 95, 98, 99 КПК України)

Реалізація права затриманої, підозрюваної та обвинуваченої особи на отримання правової допомоги відбувається за рахунок залучення захисника на платній або безоплатній основі, згідно кримінально-процесуального законодавства.

Гарантії адвокатської діяльності забезпечуються правом адвоката:

- **оскаржити** будь-які дії або бездіяльність посадових осіб;
- неякісне або несвоєчасне виконання **адвокатського запиту** несе адміністративну відповідальність.

7.3. ДІЇ АДВОКАТА ПІД ЧАС СУДОВОГО ПРОВАДЖЕННЯ У ПЕРШІЙ ІНСТАНЦІЇ.

Загальні правові засади кримінального судочинства. Схема 7.3.1.

Згідно **конституційних засад судочинства**, зазначених у *Розділі VIII «Правосуддя»* Конституції України **діяльність адвоката у судовому засіданні** відбувається на підставі принципів:

- законності;
- рівності учасників процесу;
- забезпечення доведеності вини;
- змагальності сторін;
- гласності;
- права на оскарження рішень суду першої (другої) інстанції.

Згідно ст.93 КПК України, сторонами процесу у кримінальному судочинстві є:

Сторона обвинувачення:

- прокурор;
- орган досудового розслідування;
- оперативні підрозділами ПОО;

Сторона

захисту:

- підозрюваний;
- обвинувачений;
- засуджений;
- законні представники (адвокат-захисник).

Потерпілий та його

представники:

- адвокат;
- інші особи.

Процесуальний порядок заміни захисника.

Схема 7.3.2.

Процесуальний порядок заміни захисника під час судового засідання.

У разі **неявки** захисника у
судове засідання з
поважних причин.
(Наприклад: тривала
хвороба, неспроможність
виконувати професійні

Суддя роз'яснює обвинуваченому його
право на правову допомогу, **надає 3 доби** для
залучення нового захисника (за власним
бажанням) та **встановлює строк** для адвоката
на ознайомлення з матеріалами справи.

У разі незалучення захисника
обвинуваченим, **суд, прокурор** (на свій розсуд)
можуть **ініціювати залучення адвоката**,
(згідно ст.49 КПК України) за призначенням.

У разі **відмови**
обвинуваченого від
попереднього захисника.

При залученні захисника за законом (ст.52 КПК
України) для надання вторинної безоплатної
допомоги, **суддя відмовляє у клопотанні**
обвинуваченого та виносить **ухвалу** до Центру

Стратегія захисту адвоката у суді I інстанції.

Схема 7.3.3.

Стратегії захисту адвоката під час судового провадження в першій інстанції:

1. **Планування та реалізація** певного порядку надання доказів суду на користь свого клієнта;
2. Використання **активної форми захисту** під час перехресного допиту: свідків, потерпілого, обвинуваченого в суді;
3. **Заява клопотань і зауважень** відносно процедури здійснення правосуддя, зміни запобіжного заходу обвинуваченому (секретар заносить всі відомості до журналу судового засідання).

Гонорарна практика адвоката у кримінальному провадженні.

Адвокат – за запрошенням.

(Ст. 20 КПК України)

Адвокат – за законом.

(Ст. 52 КПК України)

Види оплати послуг адвоката (на підставі договору про надання правової допомоги):

фіксована;

погодинна;

додаткові витрати;

Гонорар сплачується клієнтом.

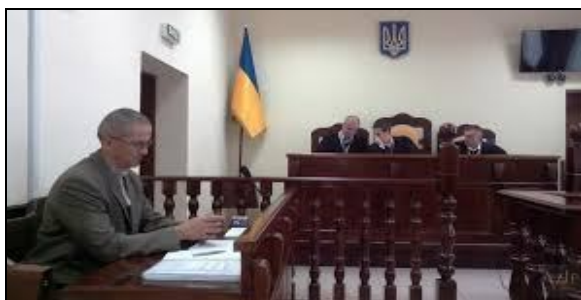
Фіксована.

За договором укладеним з ЦБПД.

Адвокати які працюють у ЦБПД за контрактом.

Залучення адвоката в окремому провадженні.

Оплата адвоката здійснюється за кошти держбюджету.

Судове провадження у першій інстанції забезпечує самий широкий спектр дій адвокатам-захисникам у здійсненні професійного захисту клієнта.

Як самостійна процесуальна фігура адвокат особисто обирає стратегію захисту клієнта, та форму оплати послуг (при умові його запрошення) за надання правової допомоги.

7.4. ДІЇ АДВОКАТА У СУДОВОМУ ПРОВАДЖЕННІ З ПЕРЕГЛЯДУ СУДОВИХ РІШЕНЬ (АПЕЛЯЦІЯ, КАСАЦІЯ).

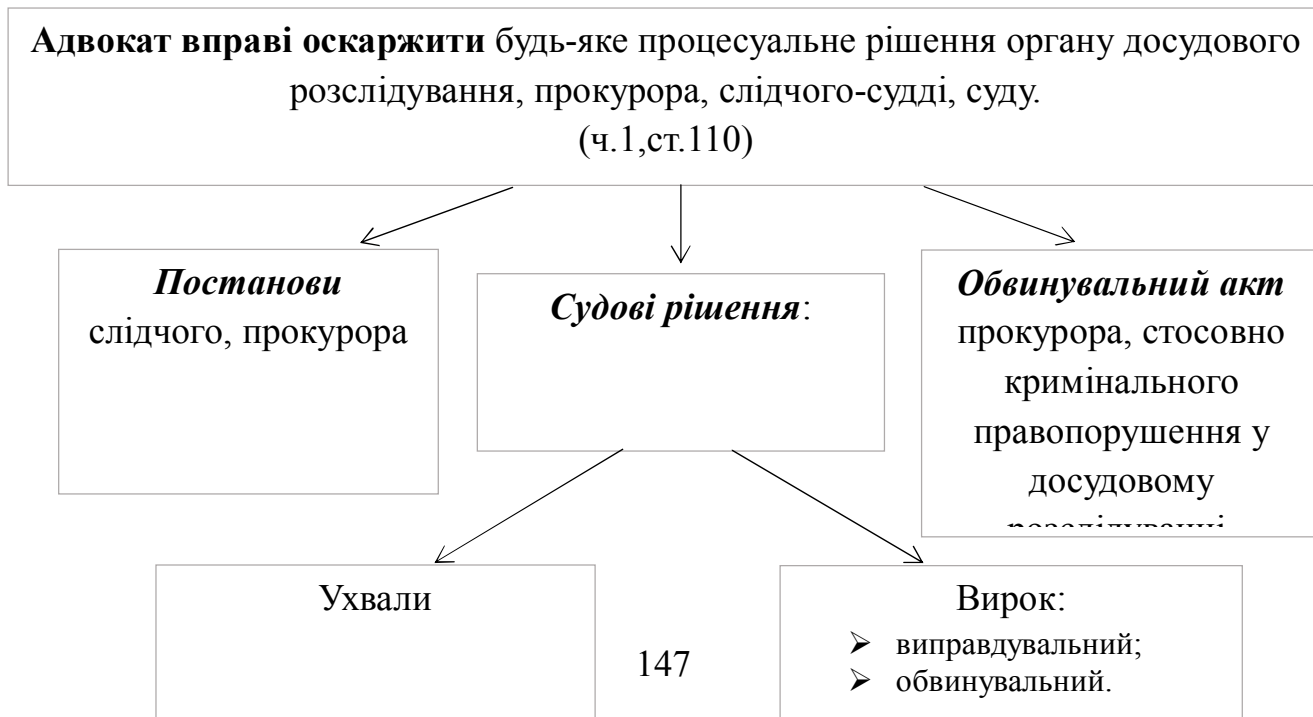
Порядок подачі апеляційних та касаційних скарг адвокатом з перегляду судових рішень у II та III інстанціях.

Схема 7.4.1.

Можливі етапи участі адвоката у судовому засіданні апеляційної та касаційної інстанції:

- Підготовка **обґрунтованих апеляційних та касаційних скарг** до вищих судових інстанцій та їх подача у встановлені строки.
- Узгодження **текстів скарг** з клієнтом.
- **Безпосередня участь** під час проведення правосуддя з перегляду рішень суду першої інстанції у другій та третій інстанціях.
- **Ініціювання** перегляду справи на користь свого клієнта (**на підставі заяв та клопотань**), з метою:
 - перекваліфікації скоєного кримінального правопорушення;
 - зменшення (або збільшення) санкції, передбаченої КК України;
 - направлення справи на дослідження (за нововиявленими обставинами).

Права адвоката в провадженні з перегляду судових рішень. Схема 7.4.2.

Представництво адвоката на стадії виконання судових рішень є запорукою своєчасного виконання Державною виконавчою службою судових рішень:

щодо майнових стягнень за якими, у встановленому порядку, видано виконавчі листи

- вироків

➤ ухвал

- постанов

Форми реалізації процесуальних прав адвоката-захисника на стадії виконання судових рішень у кримінальному провадженні:

Установи виконання
покарань

Адвокат

Органи державної
виконавчої служби

- **Підготовка адвокатських запитів** для отримання характеристики на засудженого (підзахисного);
- **Ініціювання дострокового звільнення** клієнта (на підставі норм кримінально виконавчого кодексу України).

Безпосередня участь у виконавчому провадженні на підставі судових рішень (виконавчі листи, майнові стягнення).

- Перевірка законності проведення процедури публічних торгів.
- Участь при описі майна боржника (клієнта).
- Підготовка позовних заяв про відстрочку примусового стягнення майнових заборгованостей.

Участь адвоката-захисника на стадії перегляду справ у судах **апеляційної та касаційної** інстанції відбувається на підставі письмових обґрунтованих доказів наданих у відповідних **скаргах**, а також безпосередньої участі під час їх перегляду у судах II та III інстанцій.

Загальний висновок до теми:

Реформування **системи кримінальної юстиції** в державі закономірно поставило завдання створення надійного **механізму захисту прав і свобод людини**, надання необхідної юридичної допомоги.

Адвокатура, як спеціальний **правовий інститут** покликана активно сприяти:

охороні прав і свобод громадян;

зміцненню законності;

здійсненню правосуддя.

Основними формами процесуальної діяльності адвоката у кримінальному провадженні **як відкритої реакції на допущені порушення свої прав і прав клієнта є:**

- *клопотання;*
- *заяви;*
- *вимоги;*
- *відводи;*
- *заперечення;*
- *скарги.*

РОЗДІЛ VIII. ДІЯЛЬНІСТЬ АДВОКАТА У АДМІНІСТРАТИВНОМУ ПРОЦЕСІ.

8.1. Загальна характеристика адміністративного процесу.

Адміністративний процес: поняття та ознаки. Схема 8.1.1

Адміністративний процес слід розглядати, як врегульовану адміністративно-процесуальними нормами діяльність суб'єктів адміністративного права щодо здійснення виконавчої влади, вирішення конкретних індивідуальних справ у державному управлінні, спорів, що виникають із державних управлінських відносин та реалізації адміністративної відповідальності.

ЗАГАЛЬНІ РИСИ (ОЗНАКИ) АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРОЦЕСУ

Адміністративний процес пов'язаний з державним управлінням його юридичними видами що реалізуються у правових формах

Адміністративний процес пов'язаний з матеріальними нормами адміністративного права

В адміністративному процесі бере участь велика кількість суб'єктів – учасників найрізноманітніших за змістом та характеру адміністративно-процесуальних відносин

Застосування норм матеріального права здійснюється в юридичному порядку урегульованому адміністративно-процесуальними нормами

Структура адміністративного процесу – сукупність самостійних, різних за змістом та предметом, адміністративних проваджень, які у сумі складають адміністративний процес та співвідносяться з останнім як частина і ціле.

Адміністративні провадження – це специфічна діяльність уповноважених на те суб'єктів відповідно до встановленого адміністративно-процесуальними нормами порядку вирішення окремих однорідних адміністративних справ у сфері державного управління та місцевого самоврядування.

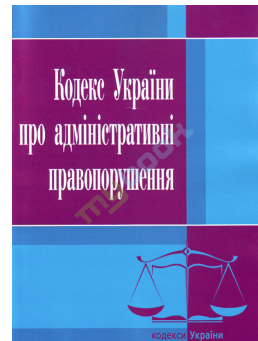
Види неюрисдикційних проваджень:

- провадження з підготовки та ухвалення нормативних правових актів;
- реєстраційно-дозвільне провадження;
- контрольно-наглядове провадження;
- провадження щодо застосування заходів адміністративного попередження та припинення та інші.

Діяльність адвоката під час розгляду справ про адміністративні правопорушення

Схема 8.1.2

Адміністративне правопорушення (проступок) - протиправна, винна (умисна або необережна) дія чи бездіяльність, яка посягає на громадський порядок, власність, права і свободи громадян, на встановлений порядок управління і за яку, законом передбачено адміністративну відповідальність.

Ознаки адміністративного правопорушення :

- діяння;
- протиправність;
- суспільна небезпека;
- винність;
- караність.

У розгляді справи про адміністративне правопорушення можуть брати участь адвокат, інший фахівець у галузі права, який за законом має право на надання правової допомоги особисто чи за дорученням юридичної особи.

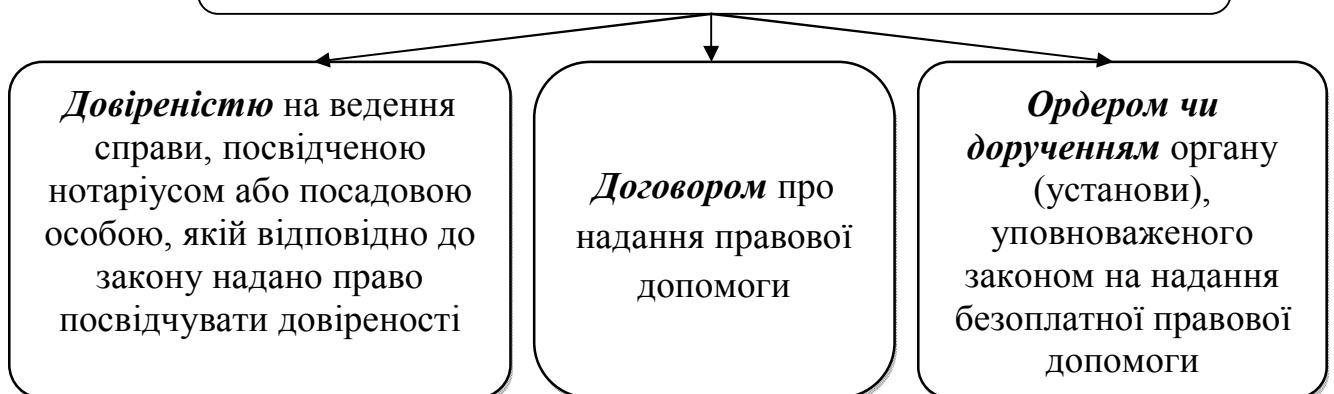
(ст.271 КУпАП)

Права та повноваження захисника (адвоката) при розгляді справ про адміністративні правопорушення

Схема 8.1.3.

Повноваження захисника (адвоката) на участь у розгляді справи підтверджуються(ч.2 ст. 271 КУпАП):

До ордера обов'язково додається витяг з договору, в якому зазначаються повноваження адвоката або обмеження його прав на вчинення окремих дій як захисника. Витяг засвідчується підписами сторін.

Види адвокатської діяльності при розгляді справ про адміністративні правопорушення та в адміністративному судочинстві

Схема 8.1.4.

надання правової інформації, консультацій і роз'яснень з правових питань, правовий супровід діяльності юридичних і фізичних осіб, органів державної влади, органів місцевого самоврядування, держави;

складення заяв, скарг, процесуальних та інших документів правового характеру;

представництво інтересів фізичних і юридичних осіб у судах під час здійснення адміністративного судочинства, а також в інших державних органах, перед фізичними та юридичними особами;

захист прав, свобод і законних інтересів особи, яка притягається до адміністративної відповідальності під час розгляду справи про адміністративне правопорушення;

представництво інтересів потерпілого під час розгляду справи про адміністративне правопорушення;

Адвокат може здійснювати інші види адвокатської діяльності, не заборонені законом.

Завдання та функції адвоката при розгляді справ про адміністративні правопорушення

Схема 8.1.5.

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ АДВОКАТА ПРИ РОЗГЛЯДІ СПРАВ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ:

- надання правової інформації, консультацій і роз'яснень з правових питань, що виникають у результаті розгляду адміністративної справи;
- складення заяв, скарг, процесуальних та інших документів адміністративно-правового характеру;
- захист прав, свобод і законних інтересів особи, яка притягається до адміністративної відповідальності під час розгляду справи про адміністративне правопорушення;
- представництво інтересів потерпілого під час розгляду справи про адміністративне правопорушення.

ФУНКЦІЇ АДВОКАТА:

Представницька

Чинне адміністративне законодавство закріплює право за сторонами та третьою особою в адміністративній справі брати участь у адміністративному процесі особисто і (або) через представника (КУпАП, КАС України);

*Консультативна
(інформаційна)*

Адвокат у процесі здійснення адвокатської діяльності надає правову допомогу сторонам та учасникам адміністративного процесу шляхом проведення консультацій;

Результатом реалізації адвокатом консультативної (інформаційної) функції може стати складена ним заяв, скарг, процесуальних та інших документів адміністративно - правового характеру.

Особливості участі захисника на окремих стадіях провадження у справах про адміністративні правопорушення

***Перша стадія –
порушення
адміністративного
провадження і
адміністративне
розслідування***

захисник допускається у провадження у справах про адміністративні правопорушення лише після складання протоколу про адміністративне правопорушення.

(ст.ст. 268, 271 КУпАП).

***Друга стадія –
розгляд справи про
адміністративне
правопорушення та
винесення по ній
постанови***

починаючи з цієї стадії захисник, може знайомитися з матеріалами справи про адміністративне правопорушення, заявляти клопотання, оскаржувати те чи інше рішення органу (посадової особи), що веде провадження, тощо.

***Третя стадія –
перегляд справи у
зв'язку з
оскарженням або
внесенням подання
прокурора***

- ❖ захисник користуючись правом подавати від імені особи, яка притягується до адміністративної відповідальності, скарги на рішення органу (посадової особи), який розглядає справу;
- ❖ може правовими засобами домогтися скасування постанови про накладення адміністративного стягнення (якщо постанова не відповідає вимогам закону або якщо особа, яка притягується до адміністративної відповідальності є невинною у вчиненні правопорушення);
- ❖ винесення постанови про закриття провадження у справі.

Четверта стадія –
виконання постанови
про накладення
адміністративного
стягнення.

Захисник має право:

- знайомитися з матеріалами виконавчого провадження;
- робити з них виписки, знімати копії;
- подавати додаткові матеріали;
- заявляти клопотання;
- брати участь у провадженні виконавчих дій;
- давати усні і письмові пояснення в процесі виконавчих дій;
- висловлювати свої доводи, міркування з усіх питань, що виникають під час провадження по виконанню постанови про накладення адміністративних стягнень;
- заперечувати проти клопотань, доводів та міркувань інших учасників виконавчого провадження;
- заявляти відводи у випадках, передбачених законом;
- оскаржувати дії (бездіяльність) особи, яка виконує постанову про накладення адміністративного стягнення з питань провадження та користуватися іншими правами, наданими законодавством.

8.2. ПРЕДСТАВНИК (АДВОКАТ) В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ

Загальна характеристика адміністративного судочинства як виду спеціалізованого судочинства

Схема 8.2.1.

Адміністративне судочинство - діяльність адміністративних судів щодо розгляду і вирішення адміністративних справ у порядку, встановленому Кодексом адміністративного судочинства України.

Адміністративний суд – суд загальної юрисдикції, до компетенції якого цим Кодексом (КАС України) віднесено розгляд і вирішення адміністративних справ.

ЮРИСДИКЦІЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ СУДІВ ПОШИРЮЄТЬСЯ НА:

- спори фізичних чи юридичних осіб із суб'єктом владних повноважень щодо оскарження його рішень (нормативно-правових актів чи правових актів індивідуальної дії), дій чи бездіяльності;
- спори з приводу прийняття громадян на публічну службу, її проходження, звільнення з публічної служби;
- спори між суб'єктами владних повноважень з приводу реалізації їхньої компетенції у сфері управління, у тому числі делегованих повноважень;
- спори, що виникають з приводу укладання, виконання, припинення, скасування чи визнання нечинними адміністративних договорів;
- спори за зверненням суб'єкта владних повноважень у випадках, встановлених Конституцією та законами України;
- спори щодо правовідносин, пов'язаних з виборчим процесом чи процесом референдуму.

Адвокат в адміністративному процесі виконує роль представника.

Сторона або третя особа у адміністративній справі можуть мати представника.

Повноваження адвоката як представника в адміністративному процесі можуть бути засвідчені:

- **довіреністю фізичної особи** (засвідчується нотаріусом або посадовою особою, якій відповідно до закону надано право засвідчувати довіреності);
- **довіреністю юридичної особи** (видаються за підписом керівника або іншої уповноваженої на те законом, положенням, статутом особи і підтверджуються печаткою цього підприємства, установи, організації);
- **договором** про надання правової допомоги;
- **ордером** (до нього додається витяг з договору, в якому вказуються повноваження адвоката як представника або обмеження його прав на здійснення окремих процесуальних дій; витяг засвідчується підписом сторін);
- **дорученням органу** (установи), уповноваженого законом на надання безоплатної правової допомоги.

Адвокат, який має повноваження на ведення справи в суді, може здійснювати від імені особи, яку він представляє, всі процесуальні дії, які має право здійснювати ця особа.

Загальні права адвоката як представника в адміністративному процесі:

- заявляти клопотання і відводи;
- давати усні і письмові пояснення, аргументи і заперечення;
- надавати докази, брати участь в дослідженні доказів;
- висловлювати свою думку з питань, що виникають при розгляді справи, ставити питання іншим особам, що беруть участь в справі, свідкам, експертам, спеціалістам, перекладачам;
- подавати заперечення проти клопотань, аргументів і міркувань інших осіб;
- знайомитися з технічним записом, журналом судового засідання, протоколом здійснення окремої процесуальної дії і представляти письмові зауваження до них;
- робити з матеріалів справи виписки, знімати копії з матеріалів справи, отримувати копії судових рішень;
- оскаржити судові рішення в частині, що стосуються інтересів особи, яку він представляє;
- повністю або частково відмовитися від адміністративного позову;
- визнати адміністративний позов;
- змінити адміністративний позов;
- досягнути примирення;
- передати повноваження представника іншій особі (передоручення);
- оскаржити судові рішення, якщо право на вчинення кожної із цих дій спеціально обумовлене у виданій йому довіреності.

В разі представництва інтересів позивача, третьої особи, яка заявляє самостійні вимоги адвокат має право:

- ❖ збільшити або зменшити розмір позовних вимог;
- ❖ відмовитися від адміністративного позову;
- ❖ змінити предмет або підставу позову;
- ❖ досягти примирення.

В разі представництва інтересів відповідача адвокат має право:

- ❖ визнати позов повністю або частково;
- ❖ пред'явити зустрічний позов;
- ❖ досягти примирення.

РОЗДІЛ ІХ УЧАСТЬ АДВОКАТА У ГОСПОДАРСЬКОМУ ПРОЦЕСІ

9.1. Загальне поняття про господарський процес.

Господарський процес: поняття, стадії, учасники. Схеми 9.1.1.

Господарський процес – встановлена нормами господарсько-процесуального права, форма діяльності господарських судів направлена на захист оспорюваного чи порушеного права юридичних осіб і громадян підприємців

Види проваджень в господарському процесі (ст. 4-1 ГПК України)

Позовне провадження

Провадження у справах про банкрутство

Стадії господарського процесу:

I. Відкриття провадження у справі.

II. Підготовка матеріалів до розгляду в засіданні.

III. Судовий розгляд господарських справ.

IV. Перегляд судових рішень та ухвал за ново виявленими обставинами.

V. Перегляд судових рішень та ухвал в апеляційному порядку.

VI. Перегляд судових рішень та ухвал в касаційному порядку Вищим господарським судом України.

VII. Перегляд рішень за винятковими обставинами Верховним Судом України.

VIII. Виконання рішень та ухвал суду.

Факультативною стадією господарського процесу є - **досудове врегулювання господарських спорів.**

Особливостями кожної стадії господарського процесу є:

-
- своєрідне коло завдань;
 - певне коло учасників;
 - специфічний процесуальний порядок діяльності суб'єктів та їх правовідносин;
 - зміст і форма підсумкових рішень, які приймаються на відповідному етапі процесуального провадження.

**Учасники господарського процесу у позовному провадженні
(розділ 4 ГПК України)**

Система господарських судів
України

Сторони:
позивачі; відповідачі.

Прокурор

Державні та інші органи, які
виступають на захист чужих інтересів
у силу покладених на них законом
функцій(ст. ст. 21, 26, 27, 29 ГПК);

Адвокати або інша особа, яка є
представником

Інші особи, які сприяють здійсненню правосуддя, судові експерти,
перекладачі (ст. ст. 28, 30, 31 ГПК)

Учасники господарського процесу у справах про банкрутство.

(згідно зі ст. 1 ЗУ «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом»)

Схема 9.1.2.

Сторонами в судовому процесі в якості боржника та кредитора можуть бути:

- підприємства, установи, організації, інші юридичні особи (у тому числі іноземні);
- громадяни, які здійснюють підприємницьку діяльність без створення юридичної особи і в установленому порядку набули статусу суб'єкта підприємницької діяльності (ст. 18 ГПК).

Інші учасники господарського процесу.

- **Арбітражний керуючий** (який має процесуальний статус розпорядника майна, керуючого санацією або ліквідатора);
- **Власник майна** (орган, уповноважений управляти майном боржника);
- **Фонд державного майна України;**
- **Державний орган із питань банкрутства**, а саме Державний департамент з питань банкрутства Міністерства економіки України;
- **Представники органу місцевого самоврядування;**
- **Представник працівників боржника;**
- **Уповноважена особа акціонерів або учасників товариств з обмеженою чи додатковою відповідальністю.**

9.2. Особливості господарського судочинства як різновиду спеціалізованого правосуддя.

Загальна характеристика господарського судочинства. Схема 9.2.1.

Господарське судочинство являє собою окремий різновид спеціалізованого правосуддя яке здійснюється системою спеціалізованих господарських судів України, а саме:

- місцевими господарськими судами;
- апеляційними господарськими судами;
- Вищим господарським судом України.

Предметом господарського спору, як правило, являються справи пов'язані:

зі спорами між фізичними особами-підприємцями

зі спорами між юридичними особами

з економічною діяльністю

Право звертатися до суду та заявляти самостійні вимоги на предмет спору (в якості позивачів/третіх осіб) мають (ст. ст. 1,2,12 ГПК України):

юридичні особи (у тому числі іноземні);

фізичні особи, які набули статусу суб'єкта підприємницької діяльності

фізичні особи, які не мають статусу суб'єкта підприємницької діяльності — лише у справах:

- а) що виникають із корпоративних відносин у спорах між господарським товариством та його учасником (засновником, акціонером), у тому числі учасником, який вибув, а також між учасниками (засновниками, акціонерами) господарських товариств, що пов'язані зі створенням, діяльністю, управлінням та припиненням діяльності цього товариства, крім трудових спорів;
- б) про банкрутство;
- с) у справах щодо приватизації державного майна;
- д) у справах щодо обліку прав на цінні папери.

Державні органи й органи місцевого самоврядування, які звертаються до суду з позовами за захистом державних інтересів та інтересів місцевого самоврядування у прямо передбачених законом випадках.

Поняття процесуального представника в господарському процесі.

Схема 9.2.2.

Процесуальний представник

Це учасник судового процесу, який на підставі певних повноважень виступає від імені іншої сторони або третьої особи і виконує процесуальні дії в суді в її інтересах, набуваючи (змінюючи, припиняючи) для неї права та обов'язки.

Представниками інтересів юридичних, фізичних осіб та держави в господарському судочинстві є:

Адвокати

Інші фахівці в галузі права

**Відмінність завдань адвокатів стосовно предмету доказування
(адвокат позивача та адвокат відповідача)**

Адвокат-представник позивача
доказує:

Протиправність
дій/бездіяльності відповідача

Факт завдання збитків
відповідачем

Причинний зв'язок між
діями/бездіяльністю
відповідача та завданими
збитками

Адвокат-представник відповідача
повинен надати:

Обґрунтування відсутності
вини клієнта, на підставі
доказів

Перелік заперечень та
зустрічних вимог до позивача.

Види діяльності адвоката-представника в господарському процесі:

Надання юридичних порад та консультацій;

Підготовка та складання юридичних документів;

Збирання доказів;

Представництво під час розгляду справи в суді (I, II, III інстанції);

Інші дії передбачені законом.

Поняття досудової підготовки матеріалів у господарському процесі.

Схема 9.2.3.

Основні етапи діяльності адвоката-представника у господарському судочинстві на стадії досудової підготовки:

I

Консультативна робота на факультативній стадії досудового врегулювання господарських спорів (спрощена форма договору про надання правової допомоги)

II

На стадії відкриття провадження:

- знайомство з клієнтом;
- вивчення документів ;
- обробка нормативно-правової бази.

III

Підготовка справи до розгляду в суді першої інстанції:

- виконання адвокатських запитів з метою збирання доказів на користь клієнта;
- складання позовних заяв з урахуванням:
 - характеру справи;
 - ступеню ризику;
 - наявності необхідних доказів.

Особливості стратегій захисту адвоката-представника у господарському процесі

Схема 9.2.4.

Стратегії адвоката представника у господарському процесі на етапі претензійної роботи (досудова підготовка)

Для клієнта позивача:

- збір інформації про відповідача та визначення перспектив виконання судового рішення;
- збір інформації про компанії-боржників. Пошук рахунків боржника;
- вибір найбільш зручного для позивача місця розгляду спорів;
- захист від недобросовісного створення штучних приводів для обґрунтування «зручної» відповідачу підсудності або підвідомчості.

Для клієнта відповідача:

- виявлення найбільш «слабких» місць в аргументації і доказах позивача;
- заперечування істоти претензій і підстав позову (недійсність або неукладеним договором та ін.);
- заперечування позову по формально-процесуальних підставах;
- оцінка доцільності пред'явлення зустрічного позову.

Складові стратегії адвокатів при формуванні позову чи заперечення на позов:

- визначення оптимального розміру позову або заперечення на позов, послідовності викладу і аргументації;
- рекомендації з ефективного використання сформованої судової практики при обґрунтуванні позиції у справі;
- вирішення питання з тактики і послідовності розкриття доказів;
- підготовка доказової бази. Витребування доказів через суд.

Дії адвоката-представника у господарському судочинстві

Схема 9.2.5.

Судове представництво як вид процесуальної діяльності адвоката під час судового розгляду господарських справ включає в себе наступні етапи діяльності.

Стадія розгляду справи судом I-ої інстанції передбачає наступні дії адвоката:

I етап

Підготовку письмових процесуальних документів: контр розрахунку, відзиву, заяви про зміну позовних вимог, письмових пояснень по суті розгляду справи.

Подання клопотань про вчинення певних дій, **наприклад**, призначення експертизи з метою виявлення фальсифікації письмових доказів (підробки підпису, встановлення строку давності складання документа).

Подання клопотання про забезпечення позову.

Подання клопотання про витребування документів.

Подання клопотання про залучення в якості співвідповідача третьої сторони, про яку стало відомо під час розгляду справи по суті.

II етап

Участь адвоката на стадії перегляду судових рішень в апеляційному порядку (підготовка апеляційної скарги).

III етап

Участь адвоката **на стадії перегляду судових рішень** в касаційному порядку (підготовка касаційної скарги до Вищого господарського суду України).

IV етап

Участь адвоката у перегляді рішень **за винятковими обставинами** Верховним Судом України (у встановленому

V етап

Участь адвоката на стадії **виконання рішень** та ухвал суду.

Участь адвоката-представника у господарському судочинстві поєднує виконання наступних функцій, правозахисної, представництва, сприяння неупередженого судового розгляду, з метою захисту законних інтересів та порушених прав фізичних та юридичних осіб у сфері господарської, економічної та підприємницької діяльності.

ДОДАТКИ ДО АЛЬБОМУ:

Додаток 1: Глосарій адвоката.

А

Адвокат - фізична особа, яка здійснює адвокатську діяльність на підставах та в порядку, що передбачені чинним законодавством.

Адвокатське бюро - юридична особа, що створена одним адвокатом, і діє на підставі статуту. Найменування адвокатського бюро повинно включати прізвище адвоката, який його створив.

Адвокатське досьє – це комплекс інформаційних матеріалів та копій документів, які знаходяться на паперових та цифрових носіях і використовуються виключно для виконання завдань договору про надання правової допомоги.

Адвокатська діяльність - незалежна професійна діяльність адвоката щодо здійснення захисту, представництва та надання інших видів правової допомоги клієнту.

Адвокатський запит - письмове звернення адвоката до органу державної влади, органу місцевого самоврядування, їх посадових та службових осіб, підприємств, установ і організацій незалежно від форми власності та підпорядкування, громадських об'єднань про надання інформації, копій документів, необхідних адвокату для надання правової допомоги клієнту.

Адвокатське об'єднання - юридична особа, що створена шляхом об'єднання двох або більше адвокатів (учасників), і діє на підставі статуту.

Адвокатське самоврядування - гарантоване державою право адвокатів самостійно вирішувати питання організації та діяльності адвокатури в порядку, встановленому чинним законодавством.

Адвокатська таємниця - будь-яка інформація, що стала відома адвокату, помічнику адвоката, стажисту адвоката, особі, яка перебуває у трудових відносинах з адвокатом, про клієнта, а також питання, з яких клієнт (особа, якій відмовлено в укладенні договору про надання правової допомоги з передбачених цим Законом підстав) звертався до адвоката, адвокатського бюро, адвокатського об'єднання, зміст порад, консультацій, роз'яснень адвоката, складені ним документи, інформація, що зберігається на електронних носіях, та інші документи і відомості, одержані адвокатом під час здійснення адвокатської діяльності.

Адвокатура України - недержавний самоврядний інститут, що забезпечує здійснення захисту, представництва та надання інших видів правової допомоги на професійній основі, а також самостійно вирішує питання організації і діяльності адвокатури в порядку, встановленому чинним законодавством.

Адміністративний позов - це звернення до адміністративного суду про захист прав, свобод та інтересів у публічно-правових відносинах.

Адміністративний договір — угода двох чи більше суб'єктів адміністративного права, один із яких завжди є суб'єктом виконавчої влади. Це багатосторонній акт, за допомогою якого виникають, змінюються або припиняються взаємні права й обов'язки сторін.

Апеляційне провадження як стадія господарського процесу – це сукупність дій суду апеляційної інстанції та осіб, які беруть участь у справі, що здійснюються з метою перевірки законності та обґрунтованості судових актів місцевих господарських судів, які не набрали законної сили та повторного розгляду справи по суті.

В

Вища кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури - колегіальний орган, завданням якого є розгляд скарг на рішення, дії чи бездіяльність кваліфікаційно-дисциплінарних комісій адвокатури.

Вербальні контракти – контракти, що встановлюють зобов'язання словами, тобто такі, що набувають юридичної чинності за допомогою і з моменту проголошення відомих фраз.

Виконання рішення господарського суду — реальний захист відновлення порушених суб'єктивних прав особи.

Висновок судового експерта — засіб доказування, який містить докладний опис проведених досліджень, зроблені в результаті їх висновки та обґрунтовані відповіді на поставлені господарським судом питання.

Відкладення розгляду справи — відстрочка вирішення спору по суті з призначенням часу наступного засідання зі справи. Воно полягає у перенесенні засідання на інший строк із тим, щоб забезпечити необхідні умови вирішення спору.

Відповідач — це особа, яка, за твердженням позивача, є або порушником його прав, або необґрунтовано, на думку позивача, оспорує його права і внаслідок цього притягується до відповіді за позовом та проти якої порушено справу.

Г

Господарське процесуальне право — система юридичних норм, які регулюють діяльність господарського суду та інших зацікавлених осіб, пов'язану зі здійсненням правосуддя зі справ компетенції господарського суду.

Господарський процес — встановлена нормами процесуального права форма діяльності господарських судів, яка спрямована на захист порушених або оспорюваних прав і охоронюваних законом інтересів суб'єктів господарювання.

Господарські процесуальні правовідносини — відносини, які виникають між суддею та іншими учасниками процесу під час розгляду й вирішення господарських спорів та інших справ, у процесі перегляду рішень господарського суду їх виконання.

Д

Договір про надання правової допомоги - домовленість, за якою одна сторона (адвокат, адвокатське бюро, адвокатське об'єднання) зобов'язується здійснити захист, представництво або надати інші види правової допомоги другій стороні (клієнту) на умовах і в порядку, що визначені договором, а клієнт зобов'язується оплатити надання правової допомоги та фактичні витрати, необхідні для виконання договору.

Договірне представництво — це представництво, що ґрунтується на волі особи, яку представляють і яка особисто визначає повноваження представника, як правило, шляхом видачі довіреності або шляхом укладення договору доручення.

Дисциплінарне провадження - процедура розгляду письмової скарги, яка містить відомості про наявність у діях адвоката ознак дисциплінарного проступку.

Делікт або приватне правопорушення— правопорушення, пов'язане із заподіянням шкоди; завдання шкоди окремій особі, її родині або майну внаслідок прямого або непрямого порушення прав цієї особи, з виникненням обов'язку відшкодувати шкоду.

Джерело права – форма вираження державної волі, спрямованої на визнання факту існування права, на його формування, зміну чи припинення.

Дискредитація – позбавлення довіри, підрив довіри, авторитету.

Диспозиція – структурна частина норми права (правило поведінки, заборонена правом дія).

Доручення (mandatum) – договір, у силу якого одна особа, довіритель (mandans), доручав зробити щось у своїх інтересах іншій особі, повірникові (mandator).

Досудове врегулювання господарських спорів — це повідомлення відповідачеві про порушення ним законних інтересів і прав контрагента шляхом подання претензії, з пропозицією усунення порушення і задоволення претензійних вимог без звернення до господарського суду. Визнання і задоволення претензійних вимог є добровільним урегулюванням спору.

Доказування — складний процес, який охоплює розумову й процесуальну діяльність його суб'єктів з обґрунтування якого-небудь положення і виявлення якогось знання на підставі дослідженого.

Допустимість доказів означає, що суд обмежений нормами права при виборі засобів доказування. Обставини справи, які відповідно до законодавства повинні бути підтверджені певними засобами доказування, не можуть підтверджуватись іншими засобами доказування.

Е

Елементи позову — це його складові частини, якими вичерпується його зміст. Зміст позову становлять підстава і предмет позову.

Єдиний реєстр адвокатів України - це електронна база даних, яка містить відомості про чисельність і персональний склад адвокатів України, адвокатів іноземних держав, які відповідно до Закону України "Про адвокатуру та адвокатську діяльність" набули права на зайняття адвокатською діяльністю, та про обрані адвокатами організаційні форми адвокатської діяльності.

Захист - вид адвокатської діяльності, що полягає в забезпеченні захисту прав, свобод і законних інтересів підозрюваного, обвинуваченого, підсудного, засудженого, виправданого, особи, стосовно якої передбачається застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру або вирішується питання про їх застосування у кримінальному провадженні, особи, стосовно якої розглядається питання про видачу іноземній державі (екстрадицію), а також особи, яка притягається до адміністративної відповідальності під час розгляду справи про адміністративне правопорушення.

Захисник - адвокат, який здійснює захист підозрюваного, обвинуваченого, засудженого, виправданого, особи, стосовно якої передбачається застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру або вирішувалося питання про їх застосування, а також особи, стосовно якої передбачається розгляд питання про видачу іноземній державі (екстрадицію).

Заява — документ, який містить прохання особи або установи щодо здійснення своїх прав або захисту інтересів.

Закони XII таблиць (Codex decimviralis Duodecim tabulae) – були складені в 451-450 рр. до н.е. Текст законів був вибитий на 12 дошках. За формою ці закони були в основному записом звичаїв. Становили основу квіритського права, що регулювало відносини тільки між римськими громадянами.

Звід Юстиніана (Corpus juris civilis) – усеосяжна систематизація римського права, здійснена під час правління імператора Юстиніана I у 528-534 рр. Включала три збірники, яким була надана вища юридична чинність – Дігести, Інституції і Кодекс. У 565 р. до них був доданий четвертий збірник – Новели.

Зобов'язання (obligatio) – такі юридичні відносини між двома особами, в силу яких одна з них (creditor) мала право жадати від іншої (debitor) виконання чогось на свою користь; цивільні правовідносини, в силу яких одна сторона (боржник) зобов'язана зробити на користь іншої сторони (кредитора) визначену дію (передати майно, виконати роботу, сплатити гроші і т.д.) або утриматися від неї, а кредитор, у свою чергу, має право жадати від боржника виконання його зобов'язання.

Забезпечення позову — прийняття господарським судом передбачених законом засобів, які гарантують можливість реального виконання майбутнього рішення господарського суду.

Загальновідомість факту — це коли про факт знає значне коло осіб і він повинен бути відомим складу суду, який розглядає справу.

Залишення позову без розгляду — закінчення розгляду справи господарським судом без винесення рішення у випадку, коли при її розгляді виявлено недодержання позивачем деяких зобов'язань у процесі, що виключає можливість вирішення спору по суті.

Зупинення провадження у справі — припинення процесуальних дій за справою на невизначений строк за наявності таких обставини, що перешкоджають подальшому розгляду справи і час їх усунення не можна точно встановити.

Зустрічний позов — матеріально-правова вимога відповідача до позивача, подана для розгляду в тому самому процесі, який порушено за позовом позивача до відповідача і де вони є сторонами за справою.

I

Інші види правової допомоги - види адвокатської діяльності з надання правової інформації, консультацій і роз'яснень з правових питань, правового супроводу діяльності клієнта, складення заяв, скарг, процесуальних та інших документів правового характеру, спрямованих на забезпечення реалізації прав, свобод і законних інтересів клієнта, недопущення їх порушень, а також на сприяння їх відновленню в разі порушення.

Індивід (від лат. *individuum* – неподільне) – окрема людина, особа.

K

Кваліфікаційний іспит - атестування особи, яка виявила бажання стати адвокатом. Полягає у виявленні теоретичних знань у галузі права, історії адвокатури, адвокатської етики особи, яка виявила бажання стати адвокатом, а також у виявленні рівня її практичних навичок та умінь у застосуванні закону.

Клієнт - фізична або юридична особа, держава, орган державної влади, орган місцевого самоврядування, в інтересах яких здійснюється адвокатська діяльність.

Конфлікт інтересів - суперечність між особистими інтересами адвоката та його професійними правами і обов'язками, наявність якої може вплинути на об'єктивність або неупередженість під час виконання адвокатом його професійних обов'язків, а також на вчинення чи невчинення ним дій під час здійснення адвокатської діяльності.

Конференція адвокатів регіону - вищий орган адвокатського самоврядування в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі, адреса робочого місця яких знаходиться відповідно в Автономній Республіці Крим, області, містах Києві та Севастополі та відомості про яких включено до Єдиного реєстру адвокатів України.

Клопотання адвоката — це письмове або усне офіційне його звернення до осіб, які уповноважені здійснювати кримінально-процесуальну діяльність по

доказуванню і приймати рішення в справі, про вчинення цими особами дій, що входять до їх компетенції, спрямоване на захист прав і законних інтересів підозрюваного, обвинуваченого, підсудного.

Кауза (causa) – найближча мета договору, водночас – матеріальна підстава, що призвела до укладання договору.

Консенсуальні контракти – контракти, які не вимагають для свого підписання навіть передачі речі і які спираються тільки на угоду, що відбулася між сторонами (consensus) за істотних умов.

Конфіденційність – довірчий, що не підлягає оприлюдненню, секретний.

Касаційне провадження як самостійна стадія господарського процесу -це сукупність процесуальних дій, які виникають і розвиваються між господарським судом касаційної інстанції та особами, що беруть участь у справі з метою перевірки судових рішень місцевих та апеляційних господарських судів, які набрали законної сили, а у визначених господарським процесуальним законодавством випадках перевірки постанов Вищого господарського суду України.

Л

Логографи— в Афінах (з кінця 5 століття до н. е.) складачі промов для виступу протилежних сторін у суді Давньої Греції.

Легалізація – узаконення, визнання законним, надання законної сили.

Легісаційний процес – процес, пов'язаний із позовами строгого права, тобто заснованими винятково на розпорядженнях закону.

Н

Наказне провадження — це самостійний і спрощений вид судового провадження у цивільному судочинстві при розгляді окремих категорій справ, у якому суддя в установлених законом випадках за заявою особи, якій належить право вимоги, без судового засідання і виклику стягувача та боржника на основі доданих до заяви документів видає судовий наказ, який є особливою формою судового рішення.

Національна асоціація адвокатів України - недержавна некомерційна професійна організація, яка об'єднує всіх адвокатів України та утворюється з метою забезпечення реалізації завдань адвокатського самоврядування.

Невизначений позов – загальна вимога про відновлення своїх прав на річ, адресована будь-кому, хто своїми діями виявився причетним до зазіхання на неї.

Наказ господарського суду — виконавчий документ, що видається на виконання рішення, ухвали, постанови господарського суду.

Належність доказів — це властивість, пов'язана зі змістом судових доказів. Докази, які підтверджують або спростовують існування обставин предмета доказування, є належними.

О

Окреме провадження - це вид непозовного судочинства, в порядку якого розглядаються цивільні справи про підтвердження наявності чи відсутності юридичних фактів, що мають значення для охорони прав та інтересів особи або створення умов здійснення нею особистих немайнових чи майнових прав або підтвердження наявності чи відсутності неоспорюваних прав, а також визначення правового стану особи.

Ордер - письмовий документ, що у випадках, встановлених цим Законом та іншими законами України, посвідчує повноваження адвоката на надання правової допомоги.

Обдусман — незалежна посадова особа, що призначається чи обирається для захисту конституційних прав і свобод, спостереження за законністю і справедливістю дій органів влади. На сьогодні, як правило, обдусманом називають парламентського Уповноваженого з прав людини.

П

Позивач — фізична або юридична особа, учасник судового процесу, який пред'являє через суд до відповідача позов по спрах, що виникають з цивільних, господарських, адміністративних, сімейних, трудових правовідносин.

Помічник адвоката — фізична особа, яка здійснює діяльність на підставі та в порядку, що передбачені Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», Кодексом законів про працю України та Положенням про помічника адвоката.

Правопорушення — неправомірне (протиправне) винне діяння (дія чи бездіяльність) деліктоздатної особи, за вчинення якого особа може бути притягнута до юридичної відповідальності.

Представництво - вид адвокатської діяльності, що полягає в забезпеченні реалізації прав і обов'язків клієнта в цивільному, господарському, адміністративному та конституційному судочинстві, в інших державних органах, перед фізичними та юридичними особами, прав і обов'язків потерпілого під час розгляду справ про адміністративні правопорушення, а також прав і обов'язків потерпілого, цивільного позивача, цивільного відповідача у кримінальному провадженні.

Процесуальний — діяльність, здійснювана відповідно до встановленого законом процесу (кримінальний процес, цивільний процес).

Преторське право (jus praetorium) – право, застосовуване в практиці преторів і деяких інших магістратів, що дозволяє вносити в римську правову систему необхідні корективи.

Приватне право – норми права, що захищають інтереси окремої особи в її взаємних з іншими особами, регулюють суспільні відносини, що стосуються інтересів окремих осіб або їхніх об'єднань. За визначенням Домініція Ульпіана – те, що належить «до вигоди окремих осіб». Такі норми можна змінити угодою окремих осіб.

Перегляд рішення, ухвали, постанови за нововиявленими обставинами — стадія господарського процесу, з перегляду незаконності чи необґрунтованості судового акта у зв'язку з нововиявленими обставинами, й не пов'язаний із судовою помилкою, оскільки в основу судового акта, що переглядається, було покладено правильні висновки на підставі оцінки зібраних у справі доказів.

Письмові докази - документи і матеріали, які містять дані про обставини, що мають значення для правильного вирішення спору. Письмові докази — це предмети, які відображають (віддзеркалюють) відомості, які мають значення для справи, за допомогою доступних для сприйняття їх людиною засобів.

Підвідомчість — розмежування кола справ між судами, господарськими судами та адміністративними органами. Підвідомчість або предметна компетенція господарських судів — коло справ, віднесених законодавством до розгляду й вирішення системою господарських судів України.

Підстава позову - фактична й правова підстави. *Фактична підстава позову* — це юридичні факти, на яких ґрунтуються позовні вимоги позивача до відповідача. *Правова підстава позову* — це посилання у позовній заяві на закони та інші нормативно-правові акти, на яких обґрунтовується вимога позивача.

Підсудність розмежовує підвідомчі господарським судам справи між відмінними елементами господарської судової системи..

Позов у господарському процесі — спірна правова вимога однієї особи до іншої, яка випливає з матеріально-правового відношення, заснованого на юридичних фактах і поданого до господарського суду для розгляду та вирішення у суворо визначеному процесуальному порядку.

Право на звернення до господарського суду — потенційна можливість суб'єкта господарювання (підприємницької діяльності) на звернення в юрисдикційний орган в особі господарського суду за захистом порушеного права або охоронюваних законом інтересів; перетворюється у суб'єктивне право конкретної особи у випадку наявності у неї інтересу в захисті права, тобто у випадку показу нею порушеного або оспорюваного права.

Предмет доказування - сукупність фактів, що мають матеріально-правове значення, встановлення яких необхідне для винесення судом законного й обґрунтованого рішення зі справи.

Предмет позову — конкретна матеріально-правова вимога позивача до відповідача, яка випливає зі спірного матеріально-правового відношення і з приводу якого господарський суд повинен прийняти рішення по справі.

Представництво в господарському процесі — це діяльність представника при розгляді справи у судовому процесі, яка здійснюється від імені особи, яку представляють з метою досягти для неї найбільш сприятливого рішення, а також для надання їй допомоги у здійсненні своїх прав.

Презумпційні (praesumptio) факти — факти, які відповідно до закону вважаються встановленими, не доводяться при розгляді справи.

Претензія — це письмове звернення до особи (майбутнього відповідача) про порушення ним прав і законних інтересів контрагента, з пропозицією усунення порушення і задоволення претензійних вимог без звернення до господарського суду.

Преюдиційні (praejudicial) факти — це факти, що відносяться до попереднього судового рішення; означають визначеність деяких фактів, які не потрібно доказувати знову.

Принципи господарського процесуального права — це його фундаментальні положення, основоположні правові ідеї, що визначають таку побудову господарського процесу, яка забезпечує винесення законних і обґрунтованих рішень.

Припинення провадження у справі - закінчення діяльності господарського суду з розгляду спору через відсутність у позивача права на захист. У цьому випадку виключається можливість повторного звернення до господарського суду з даної справи.

Прокурор - особливий позивач, він не є учасником спірного матеріального правовідношення, може вступити у справу для представництва інтересів громадянина або держави.

Процесуальний строк — це встановлений законом або судом проміжок часу, протягом якого повинно або може бути здійснено ту чи іншу процесуальну дію або закінчено певну частину провадження по справі.

Постанова господарського суду — це акти господарського суду, що приймаються за наслідками перегляду судами апеляційної інстанції судових рішень господарського суду першої інстанції, які не набрали законної сили, та судами касаційної інстанції судових рішень господарського суду першої та апеляційної інстанцій, які набрали законної сили.

Р

Речовий позов – вимога з приводу захисту прав щодо якої-небудь речі.

Речові докази - предмети, що своїми властивостями свідчать про обставини, які мають значення для правильного вирішення спору.

Рішення господарського суду — це акт суду першої інстанції, яким суд на підставі достовірно встановлених при судовому розгляді фактів у суворій відповідності з нормами процесуального і матеріального права вирішує справу по суті, тобто задовольняє позов повністю або частково, чи відмовляє в його задоволенні.

С

Стажування - перевірка готовності особи, яка отримала свідоцтво про складення кваліфікаційного іспиту, самостійно здійснювати адвокатську діяльність. Здійснюється протягом шести місяців під керівництвом адвоката за направленням ради адвокатів.

Судова інстанція - це категорія судочинства, яка вказує на можливий порядок перегляду однієї і тієї ж справи судами від нижчого до вищого рангу.

Судова ланка - це категорія судоустрою, яка вказує на сукупність однакових за адміністративно-територіальним поділом судів з однаковою компетенцією.

Санкція — структурна частина норми права, яка встановлює покарання за її порушення; письмова (у вигляді документа) згода посадової особи на провадження передбачених законом дій.

Стадія господарського процесу — сукупність процесуальних дій з конкретної справи, об'єднаних однією метою або спрямованих до однієї певної мети.

Сторонами в господарському процесі - особи, між якими виник спір із матеріального правовідношення.

Суддя господарського суду — носій судової влади, посадова особа, яка наділена повноваженнями здійснювати правосуддя з господарських відносин.

Судовий експерт — особа, котра має спеціальні знання та зобов'язана за ухвалою господарського суду з'явитися на його виклик і дати мотивований висновок щодо поставлених їй питань.

Судові витрати (державне мито та затрати) — це відповідні грошові кошти, які витрачаються у зв'язку з розглядом та вирішенням справ у порядку господарського судочинства і покладаються на сторони, третіх осіб із самостійними вимогами з метою їхнього відшкодування державі та спонукання заінтересованих осіб до врегулювання спорів згідно із законом без втручання суду.

Судові витрати (затрати) — суми, що підлягають сплаті за проведення експертизи, призначеної господарським судом, послуги перекладача, адвоката, за проведення огляду і дослідження доказів у місці їх знаходження, виконання господарського рішення та інші.

Т

Термін — слово, яке точно визначає поняття в науці, техніці, мистецтві.

Тлумачення обов'язкове — тлумачення закону уповноваженим на те органом (Конституційний Суд України), обов'язкове для всіх і на всій території.

Територіальна підсудність дозволяє розмежувати предметну компетенцію господарських судів одного рівня залежно від місця розгляду спору.

Третейський суд — форма вирішення правових спорів, яке здійснюється не державними судами, а третіми — відносно сторін спору приватними фізичними особами або третейськими суддями, які обрані самими сторонами чи обрані (призначені) у порядку, узгодженому сторонами чи певними законами, міжнародними договорами.

Треті особи із самостійними вимогами на предмет спору — це особи, які мають правовий зв'язок зі спірним матеріальним правовідношенням, з предметом спору та можуть вступити у справу до прийняття рішення господарським судом, подавши позов до однієї або двох сторін за умови вживання заходів досудового врегулювання спору у випадках, передбачених законодавством.

Треті особи, які не заявляють самостійних вимог на предмет спору, мають опосередковий зв'язок зі сторонами та можуть вступити у справу на стороні позивача або відповідача до прийняття рішення господарським судом, якщо рішення з господарського спору може вплинути на їхні права або обов'язки щодо однієї з сторін.

У

Ухвали господарського суду — це судові акти, які приймає господарський суд, якщо не вирішує спір сторін по суті та коли вирішує певні питання, які виникають у процесі розгляду справи, її виникнення, руху й припинення.

Учасники господарського процесу — суб'єкти, дії яких можуть сприяти правильному і швидкому розгляду спору, захисту прав і охоронюваних законом інтересів господарюючих суб'єктів. Обов'язковими учасниками господарського процесу є господарські суди (судді) і сторони (позивач і відповідач). Наявність інших учасників залежить від обставин конкретної справи.

Ц

Цивільний відповідач - фізична або юридична особа, яка в силу закону несе цивільну відповідальність за шкоду, завдану злочинними діями (бездіяльністю) підозрюваного, обвинуваченого або неосудної особи, яка вчинила суспільно

небезпечне діяння, та до якої пред'явлено цивільний позов у порядку, встановленому чинним законодавством

Цивільний позивач - фізична особа, якій кримінальним правопорушенням або іншим суспільно небезпечним діянням завдано майнову та/або моральну шкоду, а також юридична особа, якій кримінальним правопорушенням або іншим суспільно небезпечним діянням завдано майнової шкоди, та яка в порядку, встановленому КПК, пред'явила цивільний позов.

ПОКАЗЧИК

до Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», прийнятого ВРУ 05.07.2012 року.

Загальна структура закону складається з **X** розділів, **61** статті.

Цей Закон визначає правові засади організації і діяльності адвокатури та здійснення адвокатської діяльності в Україні.

Розділ I. Загальні положення (ст.1-5)

Стаття 1. Визначення основних термінів.

Стаття 2. Адвокатура України.

Стаття 3. Правова основа діяльності адвокатури України.

Стаття 4. Принципи та засади здійснення адвокатської діяльності.

Стаття 5. Адвокатура і держава.

Розділ II. Набуття права на заняття адвокатською діяльністю.

Організаційні форми адвокатської діяльності (ст.6-18)

Стаття 6. Адвокат.

Стаття 7. Вимоги щодо несумісності.

Стаття 8. Допуск до складення кваліфікаційного іспиту.

Стаття 9. Кваліфікаційний іспит.

Стаття 10. Стажист адвоката. Стажування.

Стаття 11. Присяга адвоката України.

Стаття 12. Свідоцтво про право на заняття адвокатської діяльністю, посвідчення адвоката України.

Стаття 13. Здійснення адвокатської діяльності адвокатом індивідуально.

Стаття 14. Адвокатське бюро.

Стаття 15. Адвокатське об'єднання.

Стаття 16. Помічник адвоката.

Стаття 17. Єдиний реєстр адвокатів України.

Стаття 18. Об'єднання адвокатів.

Розділ III. Види адвокатської діяльності. Права і обов'язки адвоката.

Гарантії адвокатської діяльності (ст.19-25)

Стаття 19. Види адвокатської діяльності.

Стаття 20. Професійні права адвоката.

Стаття 21. Професійні обов'язки адвоката.

Стаття 22. Адвокатська таємниця.

Стаття 23. Гарантії адвокатської діяльності.

Стаття 24. Адвокатський запит.

Стаття 25. Надання адвокатом безоплатної правової допомоги.

Розділ IV. Договір про надання правової допомоги (ст.26-30)

Стаття 26. Підстави для здійснення адвокатської діяльності.

Стаття 27. Форма та зміст договору про надання правової допомоги.

Стаття 28. Підстави для відмови в укладенні договору про надання правової допомоги.

Стаття 29. Припинення, розірвання договору про надання правової допомоги.

Стаття 30. Гонорар.

Розділ V. Зупинення та припинення права на заняття адвокатською діяльністю (ст.31-32)

Стаття 31. Зупинення права на заняття адвокатською діяльністю.

Стаття 32. Припинення права на заняття адвокатською діяльністю.

Розділ VI. Дисциплінарна відповідальність адвоката (ст.33-42)

Стаття 33. Загальні умови дисциплінарної відповідальності адвоката.

Стаття 34. Підстави для притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності.

Стаття 35. Види дисциплінарних стягнень, строк застосування дисциплінарних стягнень.

Стаття 36. Ініціювання питання про дисциплінарну відповідальність адвоката.

Стаття 37. Стадії дисциплінарного провадження.

Стаття 38. Перевірка відомостей про дисциплінарний проступок адвоката.

Стаття 39. Порухення дисциплінарної справи.

Стаття 40. Розгляд дисциплінарної справи.

Стаття 41. Прийняття рішення у дисциплінарній справі.

Стаття 42. Оскарження рішення у дисциплінарній справі.

Розділ VII. Адвокатське самоврядування (ст.43-58)

Стаття 43. Засади адвокатського самоврядування.

Стаття 44. Завдання адвокатського самоврядування.

Стаття 45. Національна асоціація адвокатів України.

Стаття 46. Організаційні форми адвокатського самоврядування.

Стаття 47. Конференція адвокатів регіону.

Стаття 48. Рада адвокатів регіону.

- Стаття 49.** Голова ради адвокатів регіону.
- Стаття 50.** Кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури.
- Стаття 51.** Ревізійна комісія адвокатів регіону.
- Стаття 52.** Вища кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури.
- Стаття 53.** Вища ревізійна комісія адвокатури.
- Стаття 54.** З'їзд адвокатів України.
- Стаття 55.** Рада адвокатів України.
- Стаття 56.** Голова Ради адвокатів України.
- Стаття 57.** Обов'язковість рішень органів адвокатського самоврядування.
- Стаття 58.** Фінансове забезпечення органів адвокатського самоврядування.

Розділ VIII. Здійснення в Україні адвокатської діяльності адвокатом іноземної держави. Особливості статусу адвоката іноземної держави (ст.59-61)

- Стаття 59.** Набуття адвокатом іноземної держави права на заняття адвокатською діяльністю в Україні. Особливості статусу адвоката іноземної держави.
- Стаття 60.** Відповідальність адвоката іноземної держави.
- Стаття 61.** Відносини адвоката іноземної держави з органами адвокатського самоврядування.

Розділ IX. Прикінцеві положення.

Розділ X. Перехідні положення.

Додаток 3

Зразки процесуальних документів

3.1.

Слідчому СВ Іванківського РУ ГУ МВС

України в Київській області

Теребовлі С.К.

адвоката Рушайло С.М.

*(свідоцтво про право на заняття
адвокатською діяльністю № 1009 від 23.10.2000 р.,*

поштовий індекс, адреса, телефон)

захисника Ремешкова Т.Д.

КЛОПОТАННЯ

**про ознайомлення з матеріалами кримінального
провадження**

На підставі договору про надання правової допомоги № 34/13 від 03.03.2013 р. на здійснення захисту підозрюваного Ремешкова Трофима Дмитровича мене було залучено як захисника у кримінальному провадженні № 00/000/00, внесеному до Єдиного реєстру досудових розслідувань 02.03.2013 р.

На підставі викладеного вище та керуючись п. 14 ч. 1 ст.42, ч.5, 6 ст. 46, ч.2 ст.221 КПК України, -

прошу:

1.Надати мені для ознайомлення матеріали кримінального провадження № 00/000/00, внесеного до Єдиного реєстру досудових розслідувань 02.03.2013. р.

2. Надіслати до СІЗО № 3 повідомлення про залучення мене до участі у кримінальному провадженні як захисника з метою забезпечення безперешкодної реалізації права підозрюваного Ремешкова Т.Д. на побачення із захисником без обмеження їх кількості та тривалості.

Додатки:

1) копія свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю № 1009 від 23.10.2000 р.

*2) Ордер № 34/13 від 03.03.2013 р.
03 березня 2013 р.*

Адвокат Рушайло С.М.(підпис)

Чечельницький районний суд Вінницької області
 адвоката Рушайло С.М.
 (свідоцтво про право на заняття
 адвокатською діяльністю № 1009 від 23.10.2000 р.),
 захисника обвинуваченого за ч. 1 ст.309 КК України Опришко В.В.

КЛОПОТАННЯ

про визнання доказу недопустимим

У Чечельницькому районному суді Вінницької області здійснюється судовий розгляд кримінального провадження № 00/000/00, внесеного до Єдиного реєстру досудових розслідувань 27.03.2013 р., щодо обвинуваченого за ч.1 ст.309 КК України Опришко В.В.

Опришко В.В. не визнав винним себе у вчиненні злочину, передбаченого ч. 1 ст.309 КК України і пояснив, що він не зберігав у власному будинку особливо небезпечний наркотичний засіб - канабіс. Він взагалі не знає, що це таке. Вважає, що наркотичний засіб (коноплю) йому підкинули працівники міліції. 27.03.2013 р. до нього в будинок спочатку зайшло два працівника міліції, один з яких - дільничний інспектор Дружко П.П., а другого він не знає. Побачивши їх у веранді будинку, він пішов у будинок виключити електроплитку. Коли повернувся, працівники міліції дістали у веранді біля колеса велосипеда якийсь пакет, поставили його на стілець і вийшли з будинку. До будинку зайшов сусід Рубанюк Т.Т., якому Дружко П.П. показав цей пакет і запитав, даючи понюхати, що в цьому пакеті. Через деякий час працівники міліції повернулися з двома понятими Трасюком О.Л. та Осипчук О.О., з якими оглядали вказаний пакет та вилучили його.

Вказана слідча дія буда проведена із грубим порушенням кримінального процесуального законодавства, а її результати не можуть бути використані як докази відповідно до Конституції України та КПК України. Зокрема, дільничним інспектором Дружко П.П. було проведено обшук за відсутності на те вмотивованої ухвали слідчого судді, відносно не внесеного до ЄРДР кримінального провадження.

На підставі викладеного, керуючись ст.ст. 46, 86, п.1 ч.2 ст.87, 89, 223, 233, 234 КПК України, -

ПРОШУ:

Вважати проведений 27.03.2013 р. обшук в квартирі Опришко В.В. незаконним, а його результати недопустимими доказами, що не підлягають дослідженню під час судового розгляду.

Додаток:

1. Копія протоколу обшуку від 27.03.2013 р.
2. Ордер № 34/13 від 20.11.2013 р.
3. Копія свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю № 1009 від 23.10.2000

29 листопада 2013 р.

Адвокат Рушайло С.М. (підпис)

*Борзнянський районний суд Чернігівської області
адвоката Рушайло С.М.
(свідоцтво про право на заняття
адвокатською діяльністю № 1009 від 23.10.2000 р.,)
в інтересах Сущенко С.С.,
обвинуваченого за ч.2 ст.307, ч. 1 ст.309 КК України*

ЗАЯВА

щодо захисту прав людини

До Борзнянського районного суду надійшло кримінальне провадження з обвинувальним актом відносно Сущенко С.С. щодо вчинення ним кримінального правопорушення, передбаченого ч.2 ст.307, ч. 1 ст.309 КК України.

Оскільки Сущенко С. С. є наркозалежним і потребує медичної допомоги, а сам вирішити дане питання не має можливості, оскільки відносно нього обрано запобіжний захід тримання під вартою, та керуючись ч.6 ст.206 КПК України, —

ПРОШУ:

- 1. Провести огляд Сущенко С.С. лікарем-наркологом і в разі необхідності надати йому відповідну медичну допомогу.*
- 2. Провести перевірку щодо можливості застосування до Сущенко С.С. насильства під час утримання в уповноваженому державному органі, оскільки в нього на обличчі наявний синець.*

Додатки:

Ордер № 035/13 від 20.03.2013 р.

Копія свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю № 1009 від 23.10.2000 р.

15 грудня 2012 р.

Адвокат Рушайло С.М. (підпис)

/7/7 «Кривземстрой»

(поштовий індекс, адреса, телефон)

АДВОКАТСЬКИЙ ЗАПИТ**(в порядку ст. 24 Закону України****«Про адвокатуру та адвокатську діяльність»)**

У зв'язку із наданням правової допомоги Лученко П.П., керуючись ст.ст. 20, 23, 24 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», прошу надати інформацію щодо нарахованої заробітної плати вищезазначеного громадянина за період з 01.01.2013 р. по 01.06.2013 р.

Зазначену інформацію прошу надіслати в строк до 20.09.2013 р. за адресою: 02088, м. Київ, вул. Леніна, 33, адвокату Рушайло С.М.

Прошу взяти до уваги, що однією з гарантій адвокатської діяльності є заборона перешкоджати її здійсненню (п. 1 ст. 23 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»), порушення якої містить ознаки злочину проти правосуддя та тягне кримінальну відповідальність, встановлену ст. 397 Кримінального кодексу України (Втручання в діяльність захисника чи представника особи), - до трьох років позбавлення волі. Неправомірна відмова в наданні інформації, несвоєчасне або неповне надання інформації, надання інформації, що не відповідає дійсності, на запит адвоката, тягне за собою накладення штрафу в розмірі від двадцяти п'яти до п'ятдесяти неоподатковуваних розмірів доходів громадян згідно зі ст. 212-3 Кодексу України про адміністративні правопорушення.

Додатки:

1. Ордер № 71/13 від 18.08.2013р.

2. Копія свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю № 1009 від 23.10.2000

З повагою,

Адвокат Рушайло С.М. (підпис)

29 серпня 2013 р.

Адвокатський запит підтримую

Лученко П.П. (підпис)

*Начальнику Ізолятора тимчасового тримання
ГУ МВС України в м. Києві
Суворому О. О.
Адвоката Ковалю О. Г.
(свідоцтво про право на заняття
адвокатською діяльністю № 000 від 04.01.2002 р.,
поштовий індекс, адреса, телефон),
захисника Кондратюка Ігоря Миколайовича*

ВИМОГА

про звільнення підозрюваного

29.11.2012р. мого підзахисного, Кондратюка І. М., було затримано за підозрою у вчиненні злочину, передбаченого ч. 1 ст. 185 КК України, та поміщено до ізолятора тимчасового тримання ГУ МВС України в м. Києві. Станом на 11 год. 30 хв. 03 грудня 2012 р. мій підзахисний перебуває в ІТТ уже понад встановлений ч. 1 ст. 211 КПК строк затримання, оскільки ухвали слідчого судді чи суду про обрання щодо Кондратюка І.М. запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою на цей момент не постановлено. Згідно з вимогами норми ч. 3 ст. 20 Закону України «Про попереднє ув'язнення»: «начальник установи попереднього ув'язнення зобов'язаний негайно звільнити з-під варти підозрюваного, обвинуваченого, стосовно якого на день закінчення строку дії ухвали слідчого судді, суду про тримання під вартою або закінчення строку тримання під вартою, встановленого Кримінальним процесуальним кодексом України, не надійшла ухвала слідчого судді, суду про продовження такого строку». З огляду на те, що ці вимоги Закону не були виконані та на підставі ч. 7 ст. 46, ст. 50, ч. 2 ст. 211 КПК України,

вимагаю:

Негайно звільнити Кондратюка І. М. з-під варти.

Додатки:

Ордер № 062/12 від 30.11.2012 р., копія договору №15/2012 про надання правової допомоги.

Копія свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю № 000 від 15.06.1994 р.

03 грудня 2012 р.

Адвокат О. Г. Коваль (підпис)

*Новоукраїнський районний суд Кіровоградської області
адвоката Рушайло С.М.
(свідоцтво про право на заняття
адвокатською діяльністю № 1009 від 23.10.2000 р.),
представника потерпілого Жмутенко О.О.
у кримінальному провадженні № 00/000/00*

**ЗАЯВА
про відвід судді**

17 квітня 2013 року до Новоукраїнського районного суду надійшла скарга Жмутенко О.О. на постанову слідчого прокуратури Вільшанського району Кіровоградської області Тупельняк І.І, про закриття кримінального провадження, внесеного до Єдиного реєстру досудових розслідувань за № 42012120230000008 від 11 грудня 2012 року, за ознаками злочину передбаченого ч. 3 ст. 364 КК України, у зв'язку з відсутністю в діях інспектора відділення ДАІ Новоукраїнського РВ УМВС України в Кіровоградській області Троянського Д. І. складу кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 364 КК України.

За результатами автоматичного розподілу матеріали скарги були передані слідчому судді Осадчук В.П. 17 квітня 2013 року. Однак цей суддя приймав участь у розгляді справи про адміністративне правопорушення відносно Жмутенка О. О. за ст. 124 КУпАП, по факту ДТП, яке мало місце 17 жовтня 2011 року, та висловив свою думку щодо винуватості Жмутенко О.О. у вчиненні адміністративного правопорушення, про що свідчить постанова від 06 квітня 2012 року.

Відповідно до п.4 ч.1 ст. 75 КПК України, слідчий суддя, за наявності інших обставин, які викликають сумнів у його неупередженості, не має права брати участь у кримінальному провадженні.

Враховуючи викладене та керуючись ст. ст. 3, 35, 75, 76, 80, 81, 82 КПК України, —

ЗАЯВЛЯЮ:

Відвід головуючому судді Осадчук В.П.

Додаток:

Копія постанови від 06 квітня 2012 року

Ордер № 035/13 від 20.03.2013 р.

Копія свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю № 1009 від 23.10.2000 р.

20 квітня 2013 р.

Адвокат Рушайло С.М. (підпис)

*Прокурору Дарницького району м. Києва
адвоката Петренка П. П.
(свідомство про право на заняття адвокатською діяльністю
№ 000 від 04.06.2001 р., поштовий індекс, адреса, телефон),
захисника Савченкова С. В.,
підозрюваного за ч. 1 ст. 121 КК України*

**ЗАЯВА
про відвід слідчого**

Слідчим Дарницького РВ Чкаловим С. М. було повідомлено Савченкова С. В. про підозру у вчиненні злочину передбаченого ч. 2 ст. 121 КК України.

З повідомлення про підозру вбачається, що Савченков С. В. 04.12.2012 р., перебуваючи на вул. Сагайдачного, 14 в м. Києві, маючи умисел на нанесення тілесних ушкоджень, будучи в стані алкогольного сп'яніння, наніс 5 ударів кулаком в область голови та грудей потерпілому Чубику В.В., що спричинили йому розлад здоров'я та не були небезпечними на момент заподіяння.

Своєї вини Савченков С. В. не визнає.

Нами було заявлено клопотання про проведення трасологічної експертизи, а також слідчого експерименту в умовах, що максимально наближені до тих, які мали місце 04.12.2012 р. Однак слідчий Дарницького РВ Чкалов С. М. безпідставно відмовив у проведенні згаданих слідчих (розшукових) дій.

Я вважаю, що слідчий діє упереджено, а досудове розслідування ведеться не об'єктивно та неповно. Водночас, підозрюваному відомі факти, що слідчий перебуває у дружніх стосунках з потерпілим Чубиком В. В. Це можуть підтвердити такі особи: Іванишин В. С. (поштовий індекс, адреса, телефон), Кобиляко Ф. В. (поштовий індекс, адреса, телефон).

Усе вищевикладене викликає обґрунтовані сумніви в неупередженості слідчого, який веде провадження, та вказує на його можливу зацікавленість у результатах розслідування.

Ураховуючи викладене вище та керуючись ст.ст. 46, 77 КПК України, я заявляю відвід слідчому Дарницького РВ УМВС України у м. Києві Чкалову С. М.

12.12.2012р.

Адвокат Петренко П. П. (підпис)

*Новгород-Сіверський районний суд Чернігівської області
(поштовий індекс, адреса)
адвоката Рушайло С.М.
(свідоцтво про право на заняття
адвокатською діяльністю № 1009 від 23.10.2000 р.),
захисника Опанасенко Л.Л.,
обвинуваченого за ч. 1 ст. 122 КК України
у кримінальному провадженні № 00/000/00*

ЗАПЕРЕЧЕННЯ

проти дій головуючого судді

Новгород-Сіверським районним судом Чернігівської області розглядається кримінальне провадження за обвинуваченням Опанасенка Л.Л. за ч. 1 ст. 122 КК, тобто умисне нанесення тілесних ушкоджень середньої тяжкості.

Під час судового засідання 13.01.2013 р. головуюча у справі, Кочура О.О., висловила, що їй у цій справі все зрозуміло, що якщо вона раніше і сумнівалася у винуватості Опанасенко Л.Л., у злочині, який йому інкримінується, то після роз'яснення експерта вже не сумнівається.

Таке висловлювання головуючої свідчить про її упередженість — суддя вважає особу винною ще до видалення до нарадчої кімнати для проголошення рішення у справі, відкрито про це висловлюється.

У зв'язку з наведеним та керуючись п. 10 ч. 3 ст. 42, ст. 46 КПК України, —

ПРОШУ:

Прийняти до уваги мої заперечення щодо дій головуючої по справі Кочури О.О.

Приєднати до матеріалів кримінального провадження це заперечення та занести його до журналу судового засідання.

13 січня 2013 р.

Адвокат Рушайло С.М. (підпис)

*Деснянський районний суд м. Києва
Судді Іванову В. В.
адвоката Петренка П. П.
(свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю № 000
від 04.06.2001 р.,
поштовий індекс, адреса, телефон),
в інтересах Сарнави А. В.
у кримінальному провадженні № 00/000/00*

ЗАУВАЖЕННЯ

на журнал судового засідання

10.12.2012 р. Деснянський районний суд міста Києва розглянув кримінальне провадження за обвинуваченням Сарнави А. В. у скоєнні злочину, передбаченого ч. 1 ст. 222 КК України.

Під час ознайомлення журналом судового засідання, який вівся під час розгляду провадження, мною виявлено в ньому ряд неточностей і у зв'язку з цим вважаю за необхідне подати на нього зауваження:

— на восьмій сторінці журналу судового засідання зазначено, що з 11. 30 до 11.50 провадився допит свідка Луценко В. М. в частині того, що він бачив, як Сарнава А. В. підписував кредитний договір (т. 2 а. 34). Водночас, технічний запис судового засідання свідчить про те, що свідок Луценко В. М. допитувався протягом не 20 хвилин, а 2 години 20 хвилин, в проміжок між 11.30 та 13.50.

Цей факт є важливим, адже свідчить про виснажливий характер допиту.

На підставі викладеного й відповідно до ч.4 ст. 46, ч.3 ст.376 КПК України,

прошу:

посвідчити правильність поданих мною зауважень на журнал судового засідання та приєднати їх до матеріалів кримінального провадження.

22 листопада 2012 р.

Адвокат Петренко П.П. (підпис)

3.10.

*Слідчому судді Бучацького районного суду
Тернопільської області
адвоката Рушайло С.М.
(свідоцтво про право на заняття
адвокатською діяльністю № 1009 від 23.10.2000 р.,
представника потерпілої Сіренко С.О.
(поштовий індекс, адреса, телефон)*

СКАРГА
на бездіяльність слідчого

23.01.2013р. о 08 год. неподалік житлового будинку гр. Сіренко С.О., що в с. Медведівці Бучацького району, гр. Паливода Р.Р. та Рубенко Л.Д. нанесли їй удари в різні ділянки тіла. Потерпілою була подана відповідна заява до Бучацького РВ УМВСУ району Тернопільської області 24.01.2013 р.

Проте у внесенні відповідних відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань та проведенні досудового розслідування за фактом скоєння злочину прокурором Бучацького району Тернопільської області було відмовлено. Працівники міліції Бучацького РВ УМВСУ не вживають жодних заходів для дослідження всіх обставин даного кримінального правопорушення, навмисно затягують розслідування та залякують свідків.

На підставі викладеного й у відповідності до ст.ст. 214, п.1 ч.1 ст. 303, ст. 307 КПК України, -

ПРОШУ:

1. Зобов'язати прокурора Бучацького району Тернопільської області внести відповідні відомості до Єдиного реєстру досудових розслідувань та провести досудове розслідування по факту скоєння гр. Паливода Р.Р. та Рубенко Л.Д. хуліганських дій відносно гр. Сіренко С. О.

Додатки:

*Ордер № 096/13 від 01.02.2013 р.
Копія свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю № 1009
від 23.10.2000
Копія заяви.
30 січня 2013 р.
Адвокат Рушайло С.М. (підпис)*

**НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ АДВОКАТІВ УКРАЇНИ
РАДА АДВОКАТІВ УКРАЇНИ**

Рішення № 272

**Про затвердження зразка та опису свідоцтва про право на заняття
адвокатською діяльністю**

«17» грудня 2013 року
Київ

М.

Відповідно до статті 55 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», Положення про Раду адвокатів України, рішення Ради адвокатів України від 17 грудня 2012 року № 29 «Про затвердження зразка свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю», рішення Ради адвокатів України від 06 квітня 2013 року № 121 «Про затвердження зразка символіки Національної асоціації адвокатів України», Рада адвокатів України **вирішила:**

1. Затвердити зразок свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю (Додаток 1).
2. Затвердити опис свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю (Додаток 2).
3. Затвердити форму журналу обліку виданих свідоцтв про право на заняття адвокатською діяльністю (Додаток 3).
4. Визнати таким, що втратило чинність, рішення Ради адвокатів України від 17 грудня 2012 року № 29 «Про затвердження зразка свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю».
5. Секретарю Ради адвокатів України про прийняте рішення повідомити ради адвокатів регіонів (Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя), кваліфікаційно-дисциплінарні комісії адвокатури регіонів (Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя).
6. Це рішення набирає чинності з 01 січня 2014 року.

Голова Ради адвокатів України [підпис]

Л. П. Ізовітова

Секретар Ради адвокатів України [підпис]

П. М. Гречківський

Відповідно до Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»
гр. _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

має право на заняття адвокатською діяльністю

Підстава: рішення _____
(назва Ради адвокатів регіону)

від _____ № _____

Голова _____
(назва Ради адвокатів регіону)

_____ (прізвище та ініціали)
(підпис)

«__» _____ року

М.П. _____

до рішення Ради адвокатів України
від 17 грудня 2013 року № 272

Опис свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю

Свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю виготовляється у формі картки.

На лицьовому боці свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю інформація розміщується у такій послідовності:

- 1) логотип недержавної некомерційної професійної організації, яка об'єднує всіх адвокатів України — Національної асоціації адвокатів України;
- 2) назва недержавної некомерційної професійної організації, яка об'єднує всіх адвокатів України — Національна асоціація адвокатів України;
- 3) назва документа;*
- 4) серія та номер свідоцтва.*

На зворотному боці свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю інформація розміщується у такій послідовності:

- 1) нормативно-правовий акт, на підставі якого видано документ;
- 2) прізвище, ім'я та по батькові особи;
- 3) вказівка про право на заняття адвокатською діяльністю особи;
- 4) рішення ради адвокатів регіону, на підставі якого видано свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю;
- 5) підпис голови ради адвокатів регіону;
- 6) дата видачі свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю;
- 7) печатка ради адвокатів регіону.

Додаток 3

до рішення Ради адвокатів України
від 17 грудня 2013 року № 272

ЖУРНАЛ ОБЛІКУ ВИДАНИХ СВІДОЦТВ ПРО ПРАВО НА ЗАНЯТТЯ АДВОКАТСЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ

№	Серія та номер свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю	П. І. Б. особи, якій видано свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю	Рішення ради адвокатів регіонів, на підставі якого видано свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю	Дата видачі свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю	Підпис особи про отримання свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю

**НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ АДВОКАТІВ
УКРАЇНИ РАДА АДВОКАТІВ УКРАЇНИ**

Рішення №96

**Про розгляд звернень, що надійшли до НААУ з питань
отримання адвокатами дублікату (заміни) свідоцтва про
право на заняття адвокатською діяльністю**

«16» лютого 2013 року
Київ

М.

Відповідно до Положення про Раду адвокатів України Рада адвокатів України для забезпечення виконання вимог Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» № 5076-X/I від 05.07.2012 Рада адвокатів України **вирішила:**

1. Затвердити роз'яснення щодо отримання адвокатами дублікату (заміни) свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю (додаються).
2. Секретарю Національної асоціації адвокатів України, Ради адвокатів України у тижневий термін направити роз'яснення в ради адвокатів регіонів та розмістити на офіційному сайті Національної асоціації адвокатів України.

Голова Ради адвокатів України
Ізовітова

Л. П.

Секретар Ради адвокатів України
Гречківський

П. М.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішенням Ради адвокатів України

від 16 лютого 2013 року № 96

**Роз'яснення щодо отримання адвокатами дублікату
(заміни) свідоцтва про право на заняття адвокатською
діяльністю**

1. Свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю, видане

до набрання чинності Законом України від 05.07.2012 № 5076Л/І «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», не потребує обміну на нове.

2. Особа має право отримати дублікат свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю у разі втрати, пошкодження, непридатності для користування оригіналу.
3. Заміна свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю, або отримання його дублікату, здійснюється у тому регіоні, у якому його раніше було видано кваліфікаційно-дисциплінарною комісією регіону.
4. У випадку втрати, пошкодження свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю особа має право звернутися до ради адвокатів того регіону, у якому дане свідоцтво раніше було видане кваліфікаційно-дисциплінарною комісією адвокатури регіону, із заявою про отримання дублікату.

5. Рада адвокатів регіону, на підставі витребуваного від кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури витягу з особової (атестаційної) справи адвоката, видає свідоцтво встановленого зразка з позначкою у верхньому правому кутку «Дублікат».
6. Видача дублікату свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю, або здійснення його обміну проводиться лише після отримання відповідної інформації від кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури, яка видавала свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю.
7. Про видачу дублікату вноситься запис до Журналу обліку виданих радою адвокатів регіону свідоцтв.
8. Заміна свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю у зв'язку із зміною особистих даних адвоката (прізвище, ім'я та по батькові) проводиться на підставі документа, що підтверджує такі зміни, згідно з пунктом 5 цього роз'яснення.
9. Адвокат, який потребує обміну свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю, або видачі дублікату свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю, подає документи до Ради адвокатів регіону особисто:
 - 1) для отримання дублікату свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю необхідно подати наступні документи:
 - письмова заява;
 - копія паспорта громадянина;
 - копія ідентифікаційного коду;
 - дві кольорові фотокартки розміром (3 x 4);
 - повідомлення, опубліковане у друкованому засобі масової інформації про втрату свідоцтва, у разі втрати останнього;
 - 2) для зміни свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю необхідно подати наступні документи:
 - письмова заява;
 - копія паспорта громадянина;
 - копія ідентифікаційного коду;
 - дві кольорові фотокартки розміром (3 x 4);

— копія документу, що підтверджує зміну прізвища, ім'я, по батькові.

10. Заява адвоката про заміну свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю, або видачі дублікату свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю розглядається протягом 14 робочих днів з дня подання особою відповідних документів.
11. Рада адвокатів регіону вирішує питання про заміну свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю або видачу дублікату свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю у разі, якщо подано всі необхідні документи, та кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури надала документи, які підтверджують отримання заявником свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю.
12. Рада адвокатів регіону відмовляє у обміні свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю або видачу дублікату свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю у разі, якщо особою не подано всіх необхідних документів, або кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури надала відповідь, якою не підтверджує отримання заявником свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю.
13. Адвокатам іноземної держави, які здійснюють адвокатську діяльність на території України відповідно до Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», видача дублікатів або обмін свідоцтв про право на заняття адвокатською діяльністю, а також видача українських свідоцтв про право на заняття адвокатською діяльністю замість втраченого у зв'язку з крадіжкою, стихійним лихом, іншими непередбачуваними обставинами не проводиться.

3.15.

до Положення про ордер адвоката та порядок ведення реєстру ордерів,
затвердженого рішенням Ради адвокатів України
№ 36 від «17» грудня 2012 року

ТИПОВА ФОРМА ОРДЕРА

Опис:

1. Формат А-5, книжечка зброшурована по 50 аркушів;
2. Відступ зліва для підшивки до матеріалів справи 3,5 см;
3. Відступ зліва для брошурування у ордерну книжку 2 см з пунктиром для легкості відриву.

ОРДЕР **№000,**
серія _____

на надання правової допомоги

*(прізвище, ім'я, по батькові або найменування особи, якій
надається правова допомога)
на підставі: договору про надання правової допомоги/доручення
органу (установи), уповноваженого законом на надання
безоплатної правової допомоги № _____ є/з « _ » _____ 20 _ р.*

У _____

(назва органу, у якому надається правова допомога)

адвокатом _____,

*(прізвище, ім'я, по батькові адвоката, який надає
правову допомогу)*

*свідцтво про право на зайняття адвокатською діяльністю №
_____ від « _ » _____ 20 _ р.,*

*видане Радою адвокатів або КДКА області. Посвідчення
адвоката № _____,*

*видане « _ » _____ 20 _____ року Радою адвокатів
_____ області*

*виданий (обрати необхідно): Адвокатом,
що здійснює адвокатську діяльність індивідуально*

(адреса робочого місця адвоката)
Адвокатським об'єднанням/бюро

(повне найменування адвокатського бюро/об'єднання,
що видає ордер)

(місцезнаходження адвокатського бюро/об'єднання,
що видає ордер)

(адреса робочого місця адвоката у випадку, якщо вона
відрізняється від адреси
місцезнаходження адвокатського бюро/об'єднання, що видає
ордер)
« _ » _____ 20 __ р.

Адвокат:

(підпис адвоката)

Керівник адвокатського бюро/об'єднання

(у випадку якщо ордер видається адвокатським
бюро/об'єднанням)

М. П. (адвокатського бюро/об'єднання)

Типова форма ордера, затверджена рішенням Ради адвокатів
України від 7 7 грудня 2012 р. № 36

3.16.

до Положення про ордер адвоката
та порядок ведення реєстру ордерів,
затвердженого рішенням Ради адвокатів України
№ 36 від «17» грудня 2012 року

Журнал реєстрації ордерних книжок

Дата	П. 1. Б. адвоката, адвокатського адвокатського яким видали книжки	Кількість бланків в ордері	Серія та бланків (з номера по який включно) в КНИЖЦІ	Підпис чи особи за отримання ордерної

3.17.

до Положення про ордер адвоката
та порядок ведення реєстру ордерів,
затвердженого рішенням Ради адвокатів України
№ 36 від «17» грудня 2012 року

Дата	Номер ордера	Підстава видачі ордера (№, дата договору про надання правової допомоги/ порушення	Назва органу, у якому надається правова допомога адвокатом із зазначенням, у разі необхідності, виду адвокатської	Прізвище адвоката, який надає правову допомогу (якщо ордер)

Журнал обліку ордерів

(Прізвище, ім'я, по батькові адвоката, який здійснює свою
діяльність індивідуально / найменування адвокатського
бюро/адвокатського об'єднання)

**НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ АДВОКАТІВ УКРАЇНИ РАДА
АДВОКАТІВ УКРАЇНИ**

Рішення № 262

**Про затвердження форми бланка витягу з Єдиного реєстру адвокатів
України**

«17» грудня 2013 року

м. Київ

Відповідно до статей 17, 55 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», Положення про Раду адвокатів України, Рада адвокатів України **вирішила:**

1. Затвердити форму бланка витягу з Єдиного реєстру адвокатів України, що додається;
2. Визнати таким, що втратив чинність пункт 3 рішення РАУ від 01.06.2013 року № 149;
3. Радам адвокатів регіонів за зверненням адвокатів або інших осіб забезпечити видачу витягів з ЄРАУ на затвердженому бланку, починаючи з 01 січня 2014 року;
4. Рекомендувати адвокатам регіонів (Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя) у строк до 16 січня 2014 року отримати у відповідній раді адвокатів регіону за адресою свого робочого місця витяг з ЄРАУ роздрукований на затвердженому бланку;
5. Установити, що отримані витяги з ЄРАУ на затвердженому бланку, завіряються підписом Голови РАР (РАУ), заступника Голови РАР (РАУ) або уповноваженої особи та скріплюються печаткою ради адвокатів регіону (Ради адвокатів України), і діють до 17 березня 2014 року;
6. Установити, що у період до 17 березня 2014 року адвокати власним підписом та печаткою вправі завіряти копії, отриманих ними від ради адвокатів регіону або Ради адвокатів України витягів з ЄРАУ;
7. Направити головам Вищих та апеляційних судів України, радам суддів, керівникам правоохоронних органів повідомлення про відкритість інформації про адвокатів, внесеної до ЄРАУ та можливість її видрукування на відповідну дату;
8. Секретарю Ради адвокатів України скерувати прийняте рішення до відома місцевих та апеляційних судів, правоохоронних органів Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя;
9. Секретарю Ради адвокатів України про прийняте рішення повідомити ради адвокатів регіонів (Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя);
10. Це рішення набирає чинності з дня його прийняття.

Голова Ради адвокатів України

Л. П. Ізовітова

3.19.

СЕРІЯ АХ №

**НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ
АДВОКАТІВ УКРАЇНИ**

Витяг з Єдиного реєстру адвокатів України

Цей витяг сформовано відповідно до Розділу II, Статті 17 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 05.07.2012 № 5076-VI.

№	ВИД ІНФОРМАЦІЇ	СФОРМОВАНІ ДАНІ
1.	Прізвище, і'мя та По-батькові адвоката	
2.	Номер і дата видачі свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю	
3.	Номер і дата прийняття рішення про видачу свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю (номер і дата прийняття рішення про включення адвоката іноземної держави до Єдиного реєстру адвокатів України)	
4.	Найменування і місцезнаходження організаційної форми адвокатської діяльності, номери засобів зв'язку	
5.	Адреса робочого місця адвоката, номери засобів зв'язку (Адресою робочого місця адвоката є місцезнаходження обраної адвокатом організаційної форми адвокатської діяльності або адреса фактичного місця здійснення адвокатської діяльності, якщо вона є відмінною від місцезнаходження обраної адвокатом організаційної форми адвокатської діяльності)	
6.	Інформація про зупинення або припинення права на заняття адвокатською діяльністю	
7.	Інші відомості, передбачені Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 05.07.2012 № 5076-VI	
8.	Дата внесення відомостей адвоката до ЄРАУ	

Голова Ради адвокатів регіону **Підпис**

Печатка

**НАЦИОНАЛЬНАЯ АССОЦИАЦИЯ АДВОКАТОВ
ОГЛЯД ДЕЯКИХ РІШЕНЬ РАДИ АДВОКАТІВ УКРАЇНИ,
ЩО БУЛИ УХВАЛЕНІ АБО ОПРИЛЮДНЕНІ
В 4 КВАРТАЛІ 2013 РОКУ**

Рішення №№ 182, 183, 190 від 27.07.2013р., № 243 від 13.11.2013р.

Цими рішеннями РАУ затвердила Положення про комітет захисту прав адвокатів та гарантій адвокатської діяльності, Порядок дій з питань забезпечення гарантій адвокатської діяльності, захисту професійних і соціальних прав адвокатів. Головою комітету призначений адвокат Степ'юк Валентин Сергійович. Положення и порядок визначають процедуру реагування органів адвокатського самоврядування на випадки обмеження та порушення професійних прав адвокатів. До речі, адвокати області звертаються до нас у випадках порушення їх професійних прав, декілька матеріалів спрямовані до НААУ і вже направлені Президентом НААУ до Генерального прокурора України. Захист професійних прав адвокатів та підвищення кваліфікації адвокатів заявлені як два пріоритетних напрямки діяльності Національної асоціації адвокатів на 2014 рік, тому прохання до адвокатів області терміново звертатися до Ради адвокатів області у випадку порушення прав для своєчасного реагування, адже декілька ситуацій були вирішені негайно у телефонному режимі, що дозволило уникнути неприємних ускладнень.

Рішення № 238 від 19.11.2013р.

Цим рішенням затверджений новий порядок притягнення до адміністративної відповідальності за ненадання інформації на запити адвокатів. Отримане нами в січні 2014 року рішення суттєво змінило порядок, який до цього часу не містив суттєвих елементів процедури притягнення до адміністративної відповідальності, що дуже ускладнювало реалізацію цього виду гарантій професійних прав адвокатів.

Рішення № 246 від 19.11.2013р.

Цим рішенням затверджено роз'яснення щодо можливості адвокатів, які зареєстровані в одному адвокатському об'єднанні, здійснювати захист різних за процесуальним статусом осіб.

Враховуючи, що КПК України ніяким чином не обмежує прав захисників, які входять до складу адвокатського об'єднання, у кожному конкретному кримінальному провадженні слід з'ясовувати наявність/відсутність конфлікту інтересів, обставин визначених статтею 48 КПК України та підстав для відводу захисника (представника), встановлених статтею 78 КПК України та обов'язково дотримуватись вимоги: адвокатське об'єднання не може доручати одному адвокату здійснювати захист різних за процесуальним статусом осіб.

Адвокати, які є учасниками одного адвокатського об'єднання мають право в

одному кримінальному провадженні на стадії досудового розслідування представляти інтереси (бути захисниками) потерпілого та підозрюваного за умови відсутності конфлікту інтересів, обставин, визначених статтею 46 КПК України та відсутності підстав для відводу захисника (представника), встановлених статтею 78 КПК України.

Рішення № 262 від 17.12.2013р.

Цим рішенням затверджений зразок витягу із ЄРАУ, який віднині виготовляється на бланках спеціального зразку, та видається Радою адвокатів регіону на вимогу адвоката, дані якого містяться в Єдиному реєстрі адвокатів України. Не зважаючи на те, що перелік документів, що підтверджують повноваження захисника не передбачає пред'явлення такого витягу із ЄРАУ, адвокат повинен бути включеним до реєстру в момент здійснення своїх повноважень. Тому для запобігання можливих спірних ситуацій, коли органи слідства чи судові органи з будь-якої, в тому числі технічної причини, не можуть перевірити інформацію про адвоката в ЄРАУ, ми рекомендуємо адвокатам звернутися до Ради та отримати витяг для використання в своїй професійній діяльності.

Рішення № 265 від 17.12.2013р.

Цим рішенням затверджено роз'яснення щодо застосування пільги (звільнення від проходження стажування осіб, які мають стаж роботи помічником адвоката протягом одного року) особам, які успішно склали кваліфікаційний іспит і мають намір отримати свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю. Таким особам для застосування пільги (звільнення від стажування) враховується стаж роботи помічником адвоката, який працював повний робочий тиждень протягом строку працевлаштування на посаді помічника адвоката, а роботодавцем сплачувався Єдиний соціальний внесок за такого помічника адвоката до державного бюджету України у встановленому законом порядку та розмірі. Таким чином, РАУ остаточно поставлена крапка в питанні щодо правомірності зарахування строку роботи помічником адвоката, який працював неповний робочий тиждень, в якості пільги, яка дозволяє не проходити стажування. Помічник адвоката повинен працювати повний робочий тиждень для того, щоб період цієї роботи був зарахований для застосування пільги. Крім того, з урахуванням попередніх рішень РАУ з цього ж питання, помічник адвоката повинен бути працевлаштований у адвоката, в адвокатському бюро чи об'єднанні, які повинні сплачувати ЄСВ за такого помічника. Нагадуємо, що з 01.12.2013р. мінімальна заробітна плата для осіб, які працюють повний робочий тиждень, встановлена в розмірі 1218 гривень.

Рішення № 272 від 31.12.2013р.

Цим рішенням затверджений новий зразок свідоцтва про право на зайняття адвокатської діяльністю, який буде видаватися адвокатам, які склали < присягу після 01.01.2014р., а також діючим адвокатам у випадку заміни імені, втрати свідоцтва та в інших передбачених законом випадках. Всі свідоцтва попереднього зразку є дійсними без обмеження в часі.

З повними текстами рішень можна ознайомитись в Раді адвокатів Одеської

області, або на сайті НААУ.